

Josep PERARNAU I ESPELT

LES PRIMERES 'REPORTATIONES'
DE SERMONS DE ST. VICENT FERRER
LES DE FRIEDRICH VON AMBERG,
FRIBOURG, CORDELIERS, MS 62

És d'absoluta justícia que en començar aquestes pàgines manifesti la meua profunda i cordial gratitud a la comunitat de Franciscans Conventuals de Fribourg, i en particular al pare Guardià i al responsable de l'arxiu, P. Otho Raymann, per l'acolliment en la casa, per l'amabilitat del tracte, i per les impagables facilitats de treball de què he pogut disposar en l'estudi tant del ms. 62 com del 68.

En la recerca sobre sermons de sant Vicent Ferrer, el volum de Fribourg, Cordeliers 62, té una significació tan especial, que és única: són les peces (més ben dit, el conjunt de peces oratòries del futur sant) més antigues d'entre les conegudes fins ara; fins i tot hom es pot atrevir a afirmar que possiblement no se'n trobaran de més antigues; amb el valor afegit, que els textos d'aquelles prèdiques no són recollits ni per mestre Vicent ni per cap dels qui l'acompanyaven, ans d'un autor que es mirava aquells esdeveniments extraordinaris des de fora, i ni tan sols pertanyia a l'orde de Predicadors; que potser acompanyà durant quinze dies el missioner itinerant i volgué tenir per al seu ús un resum dels sermons que li havia sentit; sense saber-ho, ens ha deixat el document més antic de la predicació vicentina. Amb tota raó, doncs, li pertoca d'ocupar el lloc inicial del nostre estudi.

En aquest, donarem una descripció del volum, transcriurem amb el corresponent aparat les peces que encara romanen inèdites i en les consideracions finals a aquest i als dos articles següents, assenyalarem algunes de les característiques que fan d'aquest conjunt una realitat digna d'estudi en el marc de la transmissió textual dels sermons de sant Vicent Ferrer.

FRIBOURG, COUVENT DES CORDELIERS, MS. 62: DESCRIPCIÓ

Sobre aquest volum, cf. FS I, 21-23; BRETTE, 106-111 i 165-194; Christoph JÖRG, *Untersuchungen zur Büchersammlung Friedrichs von Amberg. Ein Beitrag zur franziskanischen Geistesgeschichte des Spätmittelalters*, Freiburg/Schweiz, Paulusdruckerei 1975, 118 pp. en particular, 82-83; Beat Matthias von SCARPATETTI, *Katalog der datierten Handschriften in der Schweiz in lateinischer Schrift vom Anfang des Mittelalters bis 1550. II. Die Handschriften der Bibliotheken Bern-Porrentruy*, Dietikon-Zürich, Urs Graf Verlag 1983, núm. 387; Katrin UTZ TREMP, *Ein Dominikaner im Franzis-*

kamerkloster. Der Wanderprediger Vinzenz Ferrer und die Freiburger Waldenser (1404). Zu Codex 62 der Franziskanerbibliothek, dins Zur geistigen Welt der Franziskaner im 14. und 15. Jahrhundert: Die Bibliothek des Franziskanerklosters in Freiburg/Schweiz, dins «Akten der Tagung des Mediävistischen Instituts der Universität Freiburg vom 15. Oktober 1993» (Scrinium Friburgense, 6), Freiburg, Universitätsverlag 1995, 81-109 (les darreres pàgines han estat traduïdes al francès i publicades dins «Memoire Dominicaine. Histoire - Documents - Vie», 7 (Printemps 1996), 117-137).

A. Observacions sobre el volum

Després de tanta d'atenció concentrada en aquell manuscrit, un servidor em limitaré a afegir les meves observacions. Tal com informa Brettle, l'enquadernació actual del volum manuscrit 62, és de darreries del segle passat; però el volum, tot i ésser factici, fou constituït en unitat ja en els primers decennis del segle XV, tal com demostra la numeració unitària i primitiva dels 268 folis. Les mides són de 220 x 150 mm la coberta; 210-143 mm el foli; i 98 mm d'amplària la caixa d'escriptura, només marcada en sentit vertical, raó per la qual l'aprofitament de cada pàgina en línies, i en conseqüència la longitud de la caixa d'escriptura, és diversa: 39 línies al f. 47r, 36 al f. 52r.

El bloc dels sermons de mestre Vicent Ferrer ocupa els folis 45r-97v, tots de paper; i, tot i que la nota inicial parla de «in sexternis sequentibus», en realitat, dels seus cinc quaderns només dos són sexterns i per tant consten de dotze folis; els altres són constituïts diversament:

el primer consta de tres fulls doblats i, doncs, és de sis folis (ff. 45-50);

el segon de cinc i per tant, té deu folis (ff. 51-60);

el terç és de sis, sextern, i, doncs, té dotze folis (ff. 61-72)

el quart és coix, car la seva primera meitat té set folis i la segona només sis, en conjunt tretze (ff. 73-85);

el cinquè torna a ésser sextern i té dotze folis (ff. 86-97);

tots els quaderns són relligats pel mig amb cordill i tenen reclam als ff. 44v, 50v, 60v i 86v. La filigrana és una flor.

En la nota inicial ja citada, Friedrich von Amberg fa constar que ell ha copiat els sermons de mestre Vicent 'propria manu' (f.45r). Però les pàgines deixades en blanc semblen indicar que quan dos anys després (1406) d'haver estat predicats (1404), ell es decidí a posar en net en aquestes pàgines les anotacions preses en escoltar les prèdiques corresponents a aquelles dues setmanes centrals de quaresma, considerava que els sermons predicats a Fribourg eren dos o tres més que els actuals, i per això els foren reservats els espais corresponents en els ff. 48-50 i 58-60, en blanc entre els sermons 1-2 i 4-5 respectivament dels predicats a Fribourg; també considerava que a

Murten n'hi hauria hagut un de posterior o a Payerne un d'anterior als dos copiats en cada un dels dos casos i els correspondrien les cinc pàgines deixades en blanc en els ff. 70v-72; en canvi, la predicació a Estavayer hauria estat reportada completa, dada que confirma l'encert de les preguntes que acabem de formular i no han tingut resposta en els altres casos: car, si en aquesta població, entre el dijous i el divendres abans de Rams, mestre Vicent predicà cinc vegades (dues a tot el poble i una a la clerecia, el matí; i dues a les monges, la tarda cada un dels dos dies), de totes les quals tenim reportació, és natural de preguntar-se si sermons especials no foren pronunciats també a Fribourg, tant per a la clerecia com per a les religioses (potser el primer, el de les vuit formes d'oració, amb la seva insistència a indicar els gestos corresponents de la missa, fou especial per a preveres?); el cas d'Estavayer i els folis en blanc coincideixen a demanar resposta afirmativa; però fra Friedrich von Amberg no hauria disposat de les anotacions corresponents a l'hora d'estendre-les en net i així els textos del seu recull es limiten als setze següents dels dinou que haurien estat pronunciats aquelles dues setmanes.¹

B. Llista de sermons

Annotatio Friderici de Amberg de praedicatione magistri Vincentii Ferrarii Friburgi in Ochtlandia tempore quadragesimae anni M CCC IV

B/I. Ff. 45r-47v. 9 de març 1404

SEQUITUR SERMO DOMINICA LETARE IN FRIBURGO. DE OCTO MODIS ORANDI

1. Cal encara una darrera observació; en cap de les quatre poblacions (o en els corresponents textos) no sembla haver-se conservat notícia de l'absolució general que mestre Vicent impartia o bé al final de la seva estada en una població o en ocasions especials, car la dita absolució ens és documentada almenys en dues circumstàncies: a Tortosa en acomiadar-se'n el 9 juliol del 1413, tal com hom pot veure en el meu *La compilació de sermons de sant Vicent Ferrer de Barcelona, Biblioteca de Catalunya, ms. 477. Apèndix primer: Text de nou sermons inèdits, Apèndix segon: Quatre versions del sermó de l'ascensió*, dins aquest anuari, IV (1985), 225, núm. 22; i a Lleida, el 18 de març de 1414, potser perquè era el diumenge IV de quaresma (*Dominica de Laetare*), és a dir, el mig de la temporada litúrgica, tal com consta en [Adolfo ROBLES], *San Vicente Ferrer. Colección de sermones de Cuaresma y otros según el manuscrito de Ayora* (Colección Sant Vicent Ferrer), València, Ajuntament 1995, 33 i 271; transcriu la frase de la darrera pàgina perquè em sembla particularment important per a clarificar els 'poders', basat en els quals, tenia consciència d'actuar mestre Vicent i àdhuc la seva afirmada legació 'a latere Christi': «Expeditus per Dei gratiam de primo actu [*el sermó*], venio ad secundum actum, scilicet ad absolutiorem generalem. Et habeo duas potestates, unam ex parte pape Iesu, aliam ex parte pape Benedicti, quem scio verum»; el ritus i el text corresponent a la dita absolució general devia ocupar unes nou línies, que són les que restaren en blanc en el foli CXLIIr després del text acabat de transcriure, *ibid.*, 33, nota 72.

DOMINICA LETARE IN FRIBURGO, ANNO DOMINI M^o CCCC^o IIII°

Oratio enim humiliantis se nubes penetrat, Eccli [XXXV, 21]: «...elevando oculos ad celum; deprimendo seu inclinando vultum et oculos versus terram; elevando utrasque manus versus celum; crusando brachia ante pectus supra cor; coniunctis omnibus digitis manus dextere percutere pectus supra cor; inclinando se usque ad genua; flectendo ambo genua; prostrando se totaliter super terram».

Publicat a continuació.

B/II. Ff. 51r-53r. 10 març 1404

IN FRIBURGO OCHTLANDIE. DE EXTREMO IUDICIO. ET FERIA 2ª POST DOMINICAM LETARE 1404

Flagellum de funiculis, omnes eiecit de templo, Jo. 2° (15): «...providere debemus pericula extremi iudicii... circa istam materiam sunt quatuor questiones: prima: Quem modum antichristus in suo adventu tenebit; secunda questio, propter quam rationem veniet; tertia, quo tempore; quarta: quod remedium contra ipsum tenendum est».

(BRETTLE, 177-181)

B/III. Ff. 53r-55r. 11 març 1404

FERIA TERTIA, DE EXTREMO IUDICIO

Nolite secundum faciem iudicare, sed iustum iudicium iudicate. (Jo VII, 14) [f. 54r] «...istum finem mundi David describens, dicit in *Psalmo Dominus regnavit exultet*: «Ignis ante ipsum preceedit; et inflammabit in circuitu inimicos eius; alluxerunt fulgura eius orbi terre; vidit et commota est terra; montes sicut cera fluxerunt a facie Domini; a facie Domini omnis terra»: hec sunt sex clausule declarande».

(BRETTLE, 181-184)

B/IV. Ff. 55v-58r. 12 març 1404

FERIA IIII^a IN DIE SANCTI GREGORII. DE EXTREMO IUDICIO

Nescitis qua hora filius hominis venturus est, Mt 24, (44). De resurrectione universali corporis et anime in die iudicii... «...ex quadam auctoritate Johannis V, (25): «Nolite mirari hoc, quia venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem Filii Dei», etc. In qua auctoritate notantur sex particule seu clausule de resurrectione universali mortuorum.»

(BRETTLE, 184-189)

Ff. 58v-60: en blanc

F. 60v. Visitavit plebem suam

B/V. Ff. 61r-63v. 13 març 1404

IN FRIBURGO, FERIA QUINTA POST LETARE. DE EXTREMO IUDICIO

Visitavit plebem suam, Luce 7°, (16). «De extremo iudicio loquendo, notandum quod dies illa vocatur dies finalis retributionis... [f. 61v]...»

Modus igitur visitationis Dei in extremo iudicio plane (dusrendo *canc*) *describitur*, Matthæi, 25: «Cum venerit Filius hominis in sede maiestatis sue», etc. In ista auctoritate continentur octo clausule...».

(BRETTELE, 189-194) (i sense cap espai en blanc entre aquest sermó i el següent)

B/VI. Ff. 64r-67r. 14 març 1404

FERIA SEXTA IN MURETO

Domine, veni et vide. Et lacrimatus est Ihesus. Io XI, (34). «Christus... legitur plorasse quinque vicibus...: in die sue nativitatis; in circumcissione; ploravit pro Lazaro; in die palmarum, dum appropinquaret Iherusalem; pedens in cruce...».

Publicat a continuació

B/VII. Ff. 67v-70r. 15 març 1404

SABBATO IN MURETO

In die salutis auxiliatus sum tui. Is XLIX, (8). «Christus, medicus noster... facit septem bona opera circa nos curando animam: respicit faciem, oculos et frontem; ponit brachium ad tangendum pulsum; respicit urinam; ordinat dietam; dat syropum; purgat infirmum; dat bonam refectioem...».

Publicat a continuació

B/VIII. Ff. 73r-75v. 16 març 1404

DOMINICA IN PASSIONE IN PATERNIACO, MAGISTER VINCENTIUS, ANNO ETC. M^o CCCC^o 4°

Quanto magis sanguis Christi. Hebr IX, (14). «Christus septies emisit sanguinem, et hoc contra septem peccata mortalia: in circumcissione contra peccatum luxurie; in Horto, contra peccatum accidie; in flagellatione, contra peccatum ire; in corone spinee impositione, contra peccatum superbie; in manu perforatione, contra avaritiam; in pedibus, contra peccatum gule; de latere, contra peccatum invidie...».

Publicat a continuació

B/IX. Ff. 76r-78r. 17 març 1404

DIE LUNE POST DOMINICAM DE PASSIONE DOMINI IN PATERNIACO

Ahuc modicum tempus vobiscum sum et vado. Io VII, (33). «De fine mundi, duo: nemo scit diem aut horam; sed finis mundi in brevi venturus est, quod probatur ratione, auctoritate et miraculo...».

Publicat a continuació.

B/X. Ff. 79r-81r. 18 març 1404

FERIA TERTIA IN AVENTICA ANTE DIEM PALMARUM

Vos ascendite ad diem festum hunc, Io VII, (8). «De scala ascendendi in

celum et de eius septem gradibus: credentia articulorum fidei; reverentia divinorum; benivolentia proximorum...».

Publicat a continuació.

B/XI. Ff. 81r-84r. 19 març 1404

FERIA QUARTA ANTE PALMARUM IN AVENTICA

Secuntur me et ego vitam eternam do eis, Io X, (27-28). «De scala ascendendi in celum et de eius quatuor ultimis gradibus: regentia membrorum; diligentia agendorum; prudentia dicendorum; custodia interiorum...».

Publicat a continuació.

B/XII. Ff. 84r-86v. 20 març 1404

FERIA QUINTA ANTE DOMINICAM PALMARUM IN STAVIACO AD POPULUM

Remittuntur tibi peccata, Luce, 7°, (48). «In verbis istis ostenditur magna misericordia Dei quam facit generi humano remittere peccata... [f. 84v]... remissio peccatorum multis modis fit, et sunt octo: 1. ablutio baptismalis; 2. confessio sacramentalis; 3. Contritio cordialis; 4. Oratio spiritualis.»

(HODEL, 175-179; traducció francesa: 155-159)

[F. 86v] Residua quatuor membra huius precedentis sermonis predicavit magister Vincentius feria sexta ante dominicam Palmarum in Staviaco ante prandium ad populum, quem invenies post sex folia, in sermone, qui incipit «Sana me, Domine».²

B/XIII. Ff. 87r-89r. 20 març 1404

FERIA QUINTA IN STAVIACO ANTE PRANDIUM. COLLATIO AD CLERUM

Morabatur Jhesus cum discipulis suis, Jo. XI, (54). «In verbis istis ostenditur dignitas discipulorum Christi, quia morabatur cum eis... in Sacra Scriptura signantur septem opera virtutum, propter que possumus esse discipuli Christi: 1. obedientia; 2. penitentia; 3. paciencia; 4. benivolentia; 5. beneficentia; 6. diligentia; 7. perseverantia.»

(HODEL, 179-182; traducció francesa: 160-163)

B/XIV. FF. 89r-91r. 20 març 1404

FERIA QUINTA IN STAVIACO MONIALIBUS IBIDEM POST PRANDIUM.

Sequimur te, domine, in toto corde nostro, Dan. 3°, (41) et epistola hodierna... «Christus sex virtutes in passione sua exercuit ut nobis exemplum perfecte vite et meritorio ostenderet: 1. paupertas liberalis; 2. vita obedientia-

2. És el darrer sermó d'aquesta sèrie.

lis; 3. castitas virginalis; 4. diligentia spiritualis; 5. observantia cerimonialis; 6. perseverantia finalis.»

(HODEL, 182-185; traducció francesa: 164-167)

(F. 91r). Notandum quod magister Vincentius predicavit feria 6 post prandium ante dominicam Palmarum monialibus ibidem, Et in eodem sermone dixit residua tria membra sermonis precedentis; et pro eorumdem declaratione assumpsit tale thema.³

B/XV. Ff. 91v-93r. 21 març 1404

FERIA SEXTA POST PRANDIUM IN STAVIACO MONIALIBUS

Sicut lucerna fulgoris illuminabit te, Luce, XI capitulo, (36). «...quartus radius sue virtutis est diligentia et dovotio spiritualis; 5. observantia cerimonialis; 6. perseverantia finalis.»

(HODEL, 185-186; traducció francesa: 167-170)

B/XVI. Ff. 93r-95v. 21 març 1404

FERIA SEXTA ANTE DOMINICAM PALMARUM IN STAVIACO AD POPULUM ANTE PRANDIUM

Sana me, domine, et sanabor, Jeremie, (XVII, 14) . «Notandum quod sunt septem medicine ad curandum infirmitates anime... prime quatuor nominantur in sermone precedenti ante IX folia, qui incipit: «Remittuntur tibi peccata». Et ideo nunc sequitur: (*In mg Quinta*), que est afflictio penitentialis; (*In mg Sexta*) est condonatio misericordialis; (*In mg Septima*) est remissio iniurialis; (*In mg Octava*) est concessio indulgentialis.»

(HODEL, 187-190; traducció francesa: 170-174)

F. 95v: Expliciunt sermones magistri Vincentii

F. 97v: Expliciunt sermones magistri Vincentii

F. 97v: mitja pàgina en blanc

Ff. 98r-100v: tres pàgines en blanc.

Al final de 100v: Flagellum de funiculis.⁴

3. Remarquem el detall que, tot i aquest advertiment, el mateix fra Friedrich von Amberg arranjà el seguici dels sermons col·locant el sermó predicat a les monges la tarda del divendres 21 de març del 1404 abans que el del predicat al poble el matí del mateix dia; la raó és que la continuïtat dels dos sermons predicats a les monges assegura també la continuïtat de l'explicació temàtica.

4. És el tema bíblic del segon sermó de la sèrie, predicat a Fribourg el dilluns 10 març 1404 (ff. 51r-53).

EDICIÓ DELS SERMONS FINS ARA INÈDITS

En aquesta i en les publicacions de textos que seguiran en els articles següents, seguirem la norma de la màxima fidelitat que ens ha estat possible (però que, dissortadament, potser resultaran tocades per la tendència humana a equivocar-se); en cas d'apartar-nos de la lliçó donada pel manuscrit, el fet és assenyalat. Regularitzem les i/j, i les u/v, l'ús de majúscules i minúscules i la puntuació.

{F. 45r} *Notandum est quod anno Domini M CCCC III°, quidam famosus predicator de ordine Jacobitarum, nomine magister Vincentius Ferrarii, de Valencia magna oriundus, ad Friburgum Ochlandie applicuit et in medio quadragesime ibidem predicare cepit per totam illam septimanam. Postea vero se transtulit ad villas circumiacentes; quem ego, frater Fridericus, minister fratrum minorum provincie superioris Alemanie, sacre theologie professor, associans et sequens usque ad dominicam Palmarum, reportavi omnes sermones quos tunc predicavit de ore suo, meliori modo quo potui, et in sexternis sequentibus propria manu conscripsi, etc.*

10 I. Ff 45v-47v: SEQUITUR SERMO DOMINICA LETARE IN FRIBURGO, DE OCTO MODIS ORANDI.

«Oratio enim humiliantis se nubes penetrat», *Ecclesiastici*, XXIX.

Unde etiam Ysa. XLVIII, «vultu in terram demisso adorabunt te».

15 Et propter hoc Publicanus orans in templo, nolens oculos suos levare ad celum, sed eos versus terram humiliter deprimens, fuit exauditus et descendit iustificatus in domum suam, *Luc.* 18. [f. 46r]

Dominica Letare in Friburgo, anno Domini M^o CCCC^o III°

Nota octo modos orandi.

20 Primus dicitur elevando oculos ad celum. Et iste procedit ex magna confidentia creature ad Creatorem, etiamsi ipsa creatura ab omnibus aliis deseratur. Et istum modum ostendunt nobis animalia

1 CCCC seq VI *canc* 2 ordine seq Jaqo *canc* 9 post text dimid pag 45r et tota pag 45v *vac*

12 Eccli XXXV, 21 13 Ysa seq 2 *canc* | Is XLIX, 23 14 hoc seq Philosophus *canc* | publicanus *add int lin* 14-16 cf. Lc XVIII, 13-14 16 post text seq dim pag 45v *vac*

19 *Praeit in mg* Primus 23 Ioel 1, 20 24-25 Ps CXXII, 1 26 *Ibid.*, 2 29-30 *Missale Romanum, Canon Missae, Infra actionem. Qui pridie* (cf. Joseph Andreas JUNGSMANN, *Missarum sollemnia. Eine genetische Erklärung der Römischen Messe. Zweiter Band*, Wien, Herder 1948, 240-242)

et aves, inclamantes ad Deum in suis extremis necessitatibus iuxta illud *Joel* capitulo I^o: «Bestie agri et area sitiens pro inbrem suspexerunt ad te», etc., et istum modum tenebat David, qui dicebat «Ad te levavi animam meam», etc., *Psalmo* CXXII. Ubi moraliter est advertendum in hoc quod dicit: «Sicut oculi servorum», etc.; nam quemadmodum servi servientes dominis suis fideliter et sollicite, securi sunt de provisione, sic et nos facere debemus. Et istum modum servat sacerdos in missa quando dicit ante consecrationem: «Et elevatis oculis ad te Deum Patrem...».

Secundus modus est deprimendo seu inclinando vultum et oculos versus terram. Et iste modus procedit ex humilitate et verecundia propter propria peccata, sicut nos docent pueri, quando deprehensi per parentes vel magistros non audent elevare oculos coram ipsis pro verecundia. Et isto modo orabat *Hesdras*, dicens: «Deus meus, confundor et erubesco levare oculos meos ad te», etc., I^o *Esdre*, IX. Ubi moraliter declaranda est differentia inter iniquitates et delicta; nam iniquitates dicuntur peccata commissa contra proximum, delicta vero peccata commissa contra Deum. Et istum modum tenet sacerdos in missa tempore quadragesimali, cum in ultima oratione dicit: «Oremus. Humiliate...», etc.

Tertius modus est elevando utrasque manus versus celum. Et iste modus procedit ex nostra magna indigentia quam habemus, et quantum ad animam et quantum ad corpus, plus quam alie creature. Quantum ad animam, nam, secundum Philosophum, anima nostra, in principio sue productionis est sicut tabula rasa, etc. Non sic de angelis, qui in prima sui creatione pleni fuerunt speciebus scientialibus. Quantum ad corpus, nam, cum omnes creature corporales naturaliter habeant et provisionem et defensionem, solus homo ista habet acquirere per multos labores. Ideo dicebat David, *Psalmo* 78: «Cito anticipent nos misericordie tue, quia pauperes facti sumus nimis». Propter istam duplicem indigentiam seu paupertatem, duas manus extendimus ad Deum in oratione, dexteram quasi petendo spiritualia, sinistram petendo temporalia. Et istum modum docebat aposto-

31 *Praeit in mg* Secundus 32 humilitate et *add in mg* 33 deprehensi *seq* perper *canc* 35 dicens *seq* domine *canc* 35-36 1Esdr IX, 6 40-41 *Missale Romanum*, A Feria IV Cinerum ad Feriam IV Maioris Hebdomadae, {Oratio} *super populum* (cf. JUNGSMANN, *Missarum solemnities* (cit.) II, 520-523)

42 *Praeit in mg* Tertius 45 Philosophum: ARISTOTELES, *De anima*, lib. III, cap IV, & 11 47 angelis *lect dub in ms* 50 acquirere *ms* atquirere 50-51 Ps LXXVIII, 8 55-56 1Tm II, 8 60-61 *Missale Romanum*, Canon Missae: *Praefationes*: «...quas [manus] aliquantum elevat, cum dicit *Sursum corda*. Jungit eas ante pectus, et caput inclinat, cum dicit: *Gratias agamus Domino Deo nostro*» (cf. JUNGSMANN, *Op. cit.*, 133-140)

- 55 lus Paulus, dicens *Prima ad Thymotheum*, II: «Volo viros, etc., levantes puras manus»: ubi moraliter est notandum circa puritatem manuum in orando [f. 46v], scilicet quod non sunt turpes per sanguinem vindicte seu homicidii neque per lutum avaricie et furti, neque per sterces luxurie et adulterii. Et istum modum tenet sacerdos in missa quando elevando utramque manum versus celum, dicit: «Gratias agamus Domino Deo nostro».

- 60 Quartus modus est crusando brachia ante pectus supra cor. Et iste modus procedit ex conscientia, qua sumus nobis conscii ex propriis peccatis deberi nobis mortem eternam, sicut sententiati et condempnati ad mortem propter propria crimina coram principe, qui potest revocare sententiam, faciunt talem gestum, supplicantes ut eis dimittatur mors propter meritum mortis Christi in cruce, quasi dicentes: «Mihi absit gloriari», etc. *Ad Galatas*, VI. Sic est de nobis, nam propter peccata et crimina nostra, iam in curia summi principis
- 65 Jhesu Christi processus factus est nostre condempnationis, ymo et sententia jam est data et registrata per duos notarios autenticos, unus est *Ezechiel* propheta, XVIII° capitulo: «Anima, que peccaverit, ipsa morietur»; alius est apostolus Paulus, *Ad Romanos*, 6: «Stipendia peccati mors». Ergo, si volumus revocationem ab huiusmodi mortis
- 70 condempnatione sententialiter prolata contra nos, debemus facere talem gestum in orando. Et istum modum servat sacerdos in missa, cum post elevationem corporis Christi, crusando brachia ante pectus, dicit: «Supplices te rogamus, omnipotens Deus...»

- 75 Quintus modus est coniunctis omnibus digitis manus dextere percutere pectus supra cor. Et iste modus procedit ex cordis contritione, quasi peccator dicat Deo: «Cor contritum et humiliatum, Deus non despicies». Sed tunc oritur questio: Cum nos peccemus et offendamus Deum per omnia membra corporis, quare magis percutitur cor quam aliud membrum? Respondetur quod hoc est quia cor est radix et initium omnium peccatorum, iuxta illud verbum Christi, *Matthei* 15: «De corde exeunt cogitationes male, etc.». Alia autem membra corporis seu sensus humani sunt quasi rami ad peccandum,

62 *Praeit in mg* Quartus 68 Gal VI, 14 71 autenticos *ms* auteticos 71-72 Ez XVIII, 4 73 Rom VI, 23 78 *Missale Romanum, Canon Missae. Infra actionem. Supplices te rogamus...*: «Profunde inclinatus, iunctis manibus...» (cf. JUNGSMANN, *Op. cit.*, II, 280 ss., en particular 286-288, que esmenta (287, nota 53) un *Ordinarium Ordinis Praedicatorum* del 1256

79 *Praeit in mg* Quintus 81-82 Ps L, 19 86 Mt XV, 19 90 Mt III, 10 95-97 Lc XVIII, 13 97-99 *Missale Romanum, Canon Missae. Infra actionem: Nobis quoque peccatoribus*: «Manu dextera percutit sibi pectus...» (cf. JUNGSMANN, *Op. cit.*, II, 301-314, en particular 312-314)

et ideo magis debet percuti cor in contritione, quasi radicitus abscindendo malum arborem de terra nostre persone, iuxta verbum Johannis Baptiste, *Matthei*, 3°: «Securis ad radicem arboris posita est», etc. 90
Sed adhuc restat alia questio: Quare magis cum quinque digitis percutitur cor in contritione quam cum uno solo, vel duobus, etc. Respondetur quod hoc est quia quinque sunt modi peccandi, scilicet, cogitatione, locutione, opere, omissione et obstinatione. Et quod iste modus placeat [f. 47r] Deo, habetur exemplariter *Luce*, XVIII, de publicano, qui «a longe stans, nolebat oculos suos ad celum levare, etc». Et istum modum tenet sacerdos in missa, quando post utrumque ‚Memento‘, coniunctis omnibus digitis manus dextere percutit pectus suum dicens: «Nobis quoque peccatoribus», etc. 95

Sextus modus est inclinando se usque ad genua. Et iste modus procedit ex vera mentis devotione, nam devotio mentis non est nisi quedam teneritas seu delicamentum anime pro amore Christi languentis et quasi non valentis se sustinere, ad modum nobilium dominarum delicatarum, iuxta illud *Canticorum*, II: «Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore languo; leva eius...», etc. Et istum modum tenet sacerdos in missa quinque vicibus propter devotionem ad quinque inclinationes humillimas Jhesu Christi in hoc modo: Prima fuit in incarnatione, quando de celo descendit in uterum Virginis; et istam representat sacerdos in principio misse quando, inclinando se usque ad genua, dicit: «Aufer a nobis, Domine», etc. Secunda fuit in nativitate, quando de utero Virginis egrediens, positus fuit inter bestias in presepio; et istam representat sacerdos in missa quando, profunde inclinans, dicit: «In spiritu humilitatis», etc.. Tertia fuit in conversatione, quando cum peccatoribus convivebat et conversabatur; et istam representat sacerdos in missa, quando dicit, inclinans ut supra: «Te, igitur...», etc. Quarta fuit in eius passione, quando crucifixus est inter duos latrones; et istam representat sacerdos in missa quando, crusando brachia, dicit: «Supplices te rogamus», etc. Quinta et ultima fuit in eius morte, quando descendit ad inferos; et istam representat sacerdos quando in fine misse profundissime inclinans, dicit: «Placeat tibi, sancta Trinitas», etc. 100
105
110
115
120

100 *Praeit in mg* Sextus 104-105 Cant II, 5-6 110 *Missale Romanum, Ordo Missae. Accessus ad altare. Aufer a nobis* (cf. JUNGSMANN, *Op. cit.*, I, 385-386) 111-112 Cf. Lc II, 7
113 *Missale Romanum. Ordo Misae. {Ad Offertorium}*: «...aliquantulum inclinatus» (cf. JUNGSMANN, *Op. cit.*, II, 80 i 119) 114-115 Mt IX, 11; Lc V, 30 116 *Missale Romanum. Initium Canonis Missae*: «...profunde inclinatus» (cf. JUNGSMANN, *Op. cit.*, II, 180-184) 117 Mt XXVII, 38; Mc XV, 26; Lc XXIII, 33; Io XIX, 18 118-119 Cf. l'anotació a les línies 77-78 121 *Missale Romanum. Ordo Missae. De fine Missae*: «Sacerdos inclinat se ante medium altaris...» (cf. JUNGSMANN, *Op. cit.*, II, 531, nota 10) | Placeat *ms* Placet

- Septimus modus est flectendo ambo genua. Et iste modus procedit ex nostra totali subiectione, qua Christo subicimur quantum ad corpus et quantum ad animam; alii enim domini temporales dominium habent et iurisdictionem supra corpora solum, anime vero libere sunt ab eorum dominio. Christus autem universale dominium habet tam supra corpora quam supra animas, *Matthaei*, X: «Nolite timere eos, qui occidunt corpus», etc. Unde, dominis temporalibus unum genu, scilicet sinistrum, flectendum est in supplicando, in signum quod eorum dominium solum extenditur ad corpus. Sed Christo domino in orationibus utrumque genu flectendum est, sicut dicitur *Ad Romanos*, XIV: «Vivo Ego, dicit Dominus, quia mihi flectetur omne genu», etc. Et ideo Salomon in sua oratione utrumque genu fixit in terram, ostendens quod in laude Dei et oratione, homo debet humiliari mente et corpore; [f. 47v] et istum modum servat sacerdos isto sancto tempore quadragesime in primis orationibus, quando dicit: «Oremus. Flectamus genua».

- Octavus et ultimus modus est prostrando se totaliter super terram. Et iste modus procedit ex naturali defectione, qua «homo cinis est et in pulverem revertetur», *Genesis*, III. Unde, moraliter, quilibet debet se reputare cinerem et pulverem non solum credendo sed etiam operando, ut quasi iam mortuus semper sit paratus, scilicet, per veram penitentiam conterendo de peccatis preteritis, proponendo abstinere a futuris, confitendo integraliter et perfecte, satisfaciendo debite et condigne, remittendo iniurias proximis et pacificando se cum eis, restituendo male ablata et recedendo a mala familiaritate; et tunc, quasi reputando se iam mortuum, et prostratum ad terram, veraciter poterit dicere cum Abraham patriarcha, in sua oratione: «Loquar ad dominum meum, cum sim pulvis et cinis», *Genesis*, XVIII. Et istum modum tenet sacerdos in missa, in ebdomada sancta, quando, dicendo passionem Christi, postquam dicit: «Exspiravit», ipse sacerdos, ymmo et omnes alii fideles, ad terram solotenus se prosternunt, etc.

122 *Praeit in mg* Septimus 127-128 Mt X, 28 132-133 Rm XIV, 11 133-134 3Reg VIII, 54 136-137 *Missale Romanum. Sabbato quatuor temporum, post I dominicam quadragesimae. Invitatio ad quinque primas orationes* (cf. JUNGSMANN, *Op. cit.*, I, 454-460)

138 *Praeit in mg* Octavus 139-140 Cf. Gn III, 19 et inde ad *Missale Romanum, Feria IV Cinerum* 149-150 Gn XVIII, 27 | *Missale Romanum, Feriis III et IV Hebdomadae Sanctae, Lectio passionis D. N. I. Cb. secundum Mc et Lc: «Hic genuflectitur»* 152 terram seq se canc

VI. Ff. 64r-67r. FERIA SEXTA IN MURETO

Domine, veni et vide. Et lacrimatus est Jhesus, Jo. XI. 155

Pro intellectu verbi narratur historia evangelii. Circa quod notandum quod non legitur quod Christus in vita sua unquam risit, sed legitur plorasse quinque vicibus, et hoc precise propter quintuplicem miseriam nostram. Considerando igitur in nobismetipsis multiplices miseriae nostras, debemus humiliter supplicare Christo dicendo: 160 «Domine, veni et vide», (supple) miseriae nostras et indigentias.

Primo, ergo, Christus ploravit in die sue nativitatís; unde *Sapientie*, VII: «Ego natus accepi communem aërem et primam vocem similem omnibus emisi plorans». Quamvis hoc verbum dictum sit de Salomone, tamen figurative allegatur de Christo, unde canit sancta mater Ecclesia: «Vagit infans inter arta... (vagit', id est, plorat)... 165 positus presepiea». Nota quod quando Christus fuit natus, non legitur ibi presens fuisse aliqua persona extranea, sed ipsa, se sola, recepit puerum in gremio suo cum maxima leticia, exultatione et humilitate. 170

Et toto illo tempore quo puer fuit in manibus matris et Joseph non ploravit. Sed immediate quo fuit involutus pannis et positus in presepio coram bestiis, statim incepit plorare. Et significat quod Christus primo ploravit nostram bestialem seu mundialem habitationem, que est prima miseria nostra. Damascenus ait quod numquam 175 aliqua bestia intravit paradysum terrestrem, sed solum homines ibidem fuerunt.

Notandum quod quando aliquis rex habet pulcrum et altum palatium, tunc superiorem partem ornat pulcris paramentis pro filiis et aliis amicis suis sibi familiaribus. Inferius autem facit fieri stabulum bestiarum. Et si talis rex filium suum propter demerita sua proiceret extra superiorem partem palatii inferius ad stabulum bestiarum, nonne deberet talis filius amaritudine flere, dicens: 'O, quando revertar ad cameram patris mei!' Consimiliter nos debemus 180

155 Io XI, 34-35

159 Nobismetipsis seq pri *canc*

162 *Praeit in mg* Primo 162-163 Sap VII, 3 166 «Vagit... presepiea», VENANTIUS FORTUNATUS, *In honore sanctae crucis*, en VENANTI HONORI FORTUNATI PRAESBYTERI ITALICI *Opera poetica*. Recensuit et emendavit Fridericus LEO (Monumenta Germaniae Historica. Auctores antiquissimi, IV/1), Berlín, Weidmann 1881, 28, lín. 13-15 (l'amic Gabriel Ramis m'assenyala que al cap de poc d'escrit aquell himne era integrat en les celebracions litúrgiques, com és ara en el *Missale Gothicum. Feria VI in Parasceve. Ad salutationem ligni Domini* (ML 86, París 1862, 609C) 168 persona seq xa *canc* 168-169 Cf. Lc II, 6-7 169 letitia seq et *canc*

171 matris seq non ploravit *canc* 175 DAMASCENUS, «Numquam aliqua bestia... homines»: talia verba in operibus Damasceni invenire non valui 178 *In mg* Exemplum

- 185 facere; sumus namque regis celestis filii, et fuimus in aula sua, videlicet paradisi, collocati, que est palatium solempnissimum et altum, ut secundum doctores, attingat usque ad globum lunarem; et modo, propter demerita nostra, sumus eiecti in stabulum bestiarum huius mundi; ergo merito plorare debemus. Nam Christus, quamdiu fuit in
- 190 manibus nostris non ploravit, sed solum postquam fuit positus inter bestias. ‚Man[ib]us nostris’ significant [f. 64v] munditiam et puritatem, bestie vero significant peccata seu inmunditiam. Ideo dicimus ad Ipsam: «Ad te clamamus, exules (id est, eiecti de paradiso)..., gementes et flentes». Si, igitur, filius eiectus de camera sui patris
- 195 plorat, quanto magis nos quamdiu sumus in hoc exilio plorare debemus dicentes: ‚Heu, sum in hoc mundo inter bestias, serpentes, scorpiones, etc., multiplicium peccatorum et anime periculorum’. Ideo, quantumcumque potens, dives, letus et gaudens, frequenter plorare deberes. Unde David, qui fuit potentissimus et ditissimus, habens
- 200 duodecim uxores ad solatium suum per Dei dispensationem, sive iret ad quiescendum, sive ad comedendum, sive ad solaciandum, frequenter plorabat, dicens, *Psalmo XLI*: «Fuerunt mihi lacrimae mee panes die ac nocte». Consimili modo, nos deberemus plorare. Sed, heu, nullus hodiernis temporibus, nullus curat de paradiso, sed unus
- 205 curat de avaritia, alter de superbia, etc., et omnes inhyant desideranter solum terrena, cum tamen potius celestia desiderare toto corde deberemus; nam nullus, quantumcumque sanctus, intrabit paradisu[m], nisi multum desideranter appetat et desideret.

Exemplum: fuit quidam homo bone vite, devotus multum in orando, ieiunando ac abstinentias plures faciendo, se etiam in humilitate, castitate ac aliis virtutibus exercendo. Et ecce pervenit ad mortem, et dum iaceret in agonia adhuc loquens, quidam specialis amicus suus, qui in infirmitate sibi servierat, stans iuxta eum, ait illi:

- ‚Rogo te ut post mortem tuam ad me revertaris.’
- 215 –Et iste: ‚Quare vis ut revertar?’
- Respondit: ‚Quia si propter bona opera tua salvaberis, gauderem multum habere talem amicum in paradiso, qui Dei vultui pro me supplicaret. Si vero intraveritis purgatorium, orabo devotissime pro vestra liberatione.’

191-192 puritatem seq p *canc* 193-194 «Ad te clamamus... flentes» *Breviarium Romanum. Tertia antiphona finalis Beatae Mariae Virginis: Salve, Regina* 193 paradiso seq ad *canc* 194 camera seq plorat *canc* 195 nos seq qui *canc* 197 etc. seq I *canc* 202 Ps XLI, 4

209 In *mg* Exemplum 210 ac seq no (?) *canc*

227 statim *ms* stati 228 quia seq non *canc*

239 «Heu mihi, Domine, quia incolatus meus prolongatus est», Ps CXIX, 5

Hiis dictis, infirmus promisit se reversurum, et statim post defunctus est. Nocte vero sequenti, dum ille devote oraret pro anima sua, et ecce iste apparuit, quo viso, magno timore correptus est. Et iste:

–,Ne paveas, quia amicus tuus sum.’

–Et ille: ‚Quomodo est de statu tuo.?’

–Respondit: ‚Scias quod sum in magno tormento, nam pro bonis operibus meis, [f. 65r] statim debui evolare in paradysum, sed retardatus sum propter unum peccatum, quia Christus dixit mihi: «Ex eo quia non desiderasti ardentem regnum celorum, ideo statuam te in loco ubi desiderabis», et sic posuit me in purgatorio, sed rogo, intercede pro me et liberabor.’

Consimili modo debemus regnum celorum desiderare ardentem. Nam, sicut propter peccata nostra et Dei oblivionem, a paradiso recessimus, ita etiam desiderio ardenti et frequenti redire debemus. Nam de mane, in meridie vel hora vesperorum, quando intueremur celum, deberemus ipsum cum desiderio cordis nostri intueri, dicentes: «O quam pulchra aula est ista, quam Deus preparavit nobis; et plorare, quia propter peccata nostra sumus elongati et moramur inter bestias huius mundi et in exilio, dicentes: «Heu mihi, Domine», etc. Et ideo Christus ploravit.

Secundo, Christus ploravit in circumcissione, sicut alii pueri. Nam «puerorum communicavit carni et sanguini», per omnia debebat esse similis, *Ad Hebreos*, II. Et tunc ploravit pro secunda miseria nostra, videlicet humana corruptione.

Nam corruptio humana tota venit per partem istam, ubi circumciditur puer; nam, si homo sine coitu conciperetur, vel Deus crearet hominem sine virili semine, talis non haberet illam corruptionem. Et ideo, omne malum venit ex parte corruptionis carnis et etiam macula anime nostre.

Exemplum: si esset hic pelvis plena immunditiis et poneretur ibidem aliquid mundum, statim macularetur: sic est etiam de anima nostra, que est valde pulchra creata, et immediate quo coniuncta fuit corpori contraxit corruptionem peccati originalis. Et propter istam maculam, pueri non baptizati non possunt intrare paradysum. Nam, si talis anima peteret sibi ianuam paradisi aperiri, dicendo, allegando quod numquam fecit malum, responderetur sibi: Corruptione et peccati originalis iniquatione gravata es, et ideo intrare non poteris. *Apocalypsis*, XXI: «Non intrabit aliquid coinquinatum in

241 *Praeit in mg* Secundo 242-243 Cf. Hebr II, 14. 17

258-259 Apoc XXI, 27 263 Ps L, 7 267-268 Io III, 3 268-270 Io XI, 34-35

- illam», etc. Quia etiam non fecisti aliquod malum, ideo cum dyabo-
 260 lo non dampnaberis, sed remanebis sub terram iam purificatam, ubi
 satis bene tibi erit, quamvis faciem Dei aut sanctorum non videbis
 unquam. Hanc etiam corruptionem Christus [f. 65v] non habuit, sed
 nos, unde *Psalmus*: «Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum». Et
 ideo Christus propter nos ploravit. Ecce radix magni mali. O, quot
 265 pueri propter hoc malum sunt privati regno celorum, qui non pote-
 runt unquam salvari etiam propter quorumcumque sanctorum ora-
 tionem, si etiam liceret sanctis pro talibus orare. Unde, *Joannis*, III:
 «Amen, dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu Sancto,
 non potest introire in regnum celorum». O Domine! Igitur, «veni et
 270 vide; et lacrimatus est Jhesus».

Tertio, Christus ploravit pro Lazaro, qui, postquam positus fuit in
 monumento, et fetebat, suscitavit eum, plorando. Ecce, nota quomo-
 do habemus dominum misericordem. Nam Christus de morte Lazari
 gaudebat, dicens: «Lazarus mortuus est, et gaudeo». Et in resuscita-
 275 tione sua plorabat, nam «Jhesus infremuit Spiritu», etc., «et lacri-
 matus est». Sed quare hoc? Certe propter nostram tertiam miseriam,
 videlicet que est conversatio criminalis, quia, quamdiu sumus in hoc
 mundo, peccamus, quantumcumque devoti, nam «septies in die cadit
 iustus», nunc malum cogitando, nunc nimis loquendo, nunc cibaria
 280 delicata comedendo, nunc bibendo, nunc tangendo, etc. Propter hoc
 dicit Sapiens, *Ecclesiastes*, VII: «Non est homo super terram, qui non
 peccet». Sed Lazarus, postquam fuit mortuus, non potuit plus peccare.
 Ideo, Christus de morte sua gaudebat, sed quando reversus fuit in
 hanc criminalem conversationem, ploravit, quia iterum peccare
 285 potuit. Unde Jeronimus: «Non flevit Lazarum mortuum sed redivi-
 vum, compatiens illi, ad presentis vite miseriam reversuro». Per hoc
 Christus Jhesus, nobis dans moralem doctrinam, quod hii, qui ex hoc
 mundo migrant et intrant paradysum, non debent plorari, sed hii,
 qui adhuc in hoc mundo vivunt. Et ideo multi in iuventute moriun-
 290 tur, velut omnes pueri baptizati, qui ante annos discretionis dece-
 dunt, tales statim ascendunt ad paradysum recto tramite, ut quicum-
 que sancti. Et ideo, debemus de morte ipsorum gaudere. Contra

---

271 *Praaeit in mg* Tertio 273-274 Io XI, 15 275 *Ibid.*, 33 275-276 *Ibid.*, 35
 277 *est seq* temporalis *canc* | criminalis *add in mg* 278-279 Prov XXIV, 16 281-
 282 *Eccle* VII, 21 282 Unde JERONIMUS: «Non flevit Lazarum mortuum sed redivi-
 vum, compatiens illi, ad presentis vite miseriam reversuro» *add in mg inf*; nec ope micros-
 chedarum CETEDOC inveni locum inter opera Jeronimi, etsi in *Epistolis* XXXIX, 2 (ML
 XXII, 466), XLVI, 5 (*ibid.*, 486), et LX, 7 (*ibid.*, 593), ipse bis asserat «Flevit et Lazarum,
 quia amabat eum», ac ultimo «ipse Salvator ploravit quem resuscitaturus erat» 294 in
add int lin

hereticos, dicentes quod propter dolorem matris in partu puer habeat penam: falsum est, quia nullus punitur eo in quo culpam non habet: si enim percutis pedem ad lapidem vel parietem, quam culpam habent ex hoc? Certe, nullam. Ideo, angeli statim recipiunt tales pueros in societatem eorum. 295

Exemplum: nam si comes haberet pulcrum puerum, illum ostenderet cuilibet, dicens: ‚Ecce quam pulcher puer!‘; sic angeli [f. 66r] faciunt de pueris defunctis, nam presentant eos Christo in celis, dicentes: «Ecce pulcher filius vel filia sponse vestre sancte ecclesie». Ideo, dicebat Christus, *Matthei*, XIX: «Sinite parvulos... venire ad me..., ipsorum est enim regnum celorum, nolite prohibere eos». Consimili modo fecit Christus de amico suo Lazaro, quia mortuus fuit in sancta vita: gaudebat. Et ideo bonos defunctos amicos nostros plorare non debemus. Nam, si comes transiret per plateam aliquam et reperiret ibidem multos pauperes pueros, et assumeret eos in societatem et palatium suum, volens de cetero pro semper providere eis; item, si comitissa sic faceret de filiabus, volens eas honorare, maritare, numquid pater et mater tales pueros plorarent tanquam perditos? Certe, minime, nisi forte plorarent ex gaudio superhabundanti. Sic consimiliter facere debetis quando comes vel rex Christus venit aliquando, tempore pestilentiali, et assumit filios vel filias vestras ad curiam celestem volens providere eis ibidem melius quam omnibus regibus vel regnis huius mundi. Non debemus tristari, sed toto corde gaudere. Unde Apostolus, *Prima ad Thessalonicenses*, IV: «Fratres, nolumus vos ignorare de dormientibus, ut non contristemini, sicut et ceteri qui spem non habent», supple, vite eterne. 300 305 310 315

Sed de quo debetis plorare? Certe de filiis vestris iniquis, in peccatis viventibus, videlicet, superbia, avaritia, luxuria, rapina, etc. Nam in alio mundo suspendentur in furcis dyaboli plenis perpetuis doloribus et confusionibus. Tales ploretis nunc, quia numquam videbitis eos in gaudio de cetero. Unde *Luce*, XXIII, quando Christus portavit crucem supra dorsum eundo in mortem, mulieres sequentes plorabant, dicentes: ‚O, quare hic iniuste moritur? Hic numquam fecit malum, et tot bona operatus est‘. Tunc Christus respexit eas a retro, dicens: «Filie Iherusalem, nolite flere super me (scilicet innocentem), sed super vos ipsas flete et super filios vestros, quia veniet tempus, in quo dicetur: ‚beate steriles, que non genuerunt‘», etc. 320 325

299 pulcher *ms* pulcer 301 pulcher *ms* pulcer 302-303 Mt XIX, 14; Mc X, 14 313 et *seq* i *canc* 316-318 1Thess IV, 13

323-329 Lc XXIII, 28-29 326 *tot corr* toto *canc* -o 328 *super seq* ij *canc* | vos *ms* vous 334 inferni *seq* Nota de furcis inferni

- 330 Ideo, nutriatis pueros bene, et inducatis eos ad devotionem et bonam et sanctam vitam, ne in talibus perpetue dampnationis furcis suspendantur. Nam, si una [f. 66v] mater videret trahi ad suspendium filium suum, quantum doleret! Sic magis debet dolere de suspendio inferni.
- 335 Quarto, Christus ploravit in die palmarum, dum appropinquaret Iherusalem. Unde, *Luce*, XIX: Ihesus, «videns civitatem, flevit super illam». Et quare flevit? Certe, propter generalem nostram offensio-
- 340 niam; nam tota civitas erat plena de malis et abominationibus. Ideo dixit: «O, si cognovisses et tu...», plorares super mala que tibi evenient propter peccata tua. Ideo, certe debemus, quia generaliter quilibet Deum offendit. Nam si tempore preterito unum peccatum regnavit, aliud non, sed modo omnia: superbia inquam universaria regnat; nam reges, duces, comites faciunt extorsiones et exactiones propter superbiam et vanitatem. Consimiliter nota de superbia et
- 345 avaritia mulierum, sicut de superbia virorum. Unde *Jeremie*, VI et VIII: «Avaritia in capite omnium platearum». Item, a maiore usque ad minorem, omnes student avaritie. Item, de usuris. Item, quod nullum testamentum perfecte servatur, et sic de aliis. Ideo, hominibus peccuniam indigentibus consilium do ut vadant ad iudeos, qui
- 350 absque hoc sunt dampnati, et non des causam christiano sue perpetue dampnationis, accomodando ab eo ad usuram. Sed heu, tot sunt modo mali christiani usurarii, quod iudei modo nihil lucrantur. Ecce crimina, videlicet superbia et avaritia multum generalia. Sed quid de luxuria? Certe, totus mundus plenus, unde *Psalmus* LII: «Corrupti sunt et abhominabiles facti sunt». Vide totam abominationem et
- 355 species luxurie. Sic de invidia, quia nulla fidelitas, nam tradet frater fratrem et filius patrem. [.....] de gula, quia quasi nullus vult ieiunare, sed implent se in tabernis, etc. Item, omnis persona gulosa, luxuriosa. Item, nota de infirmitatibus multis, et tremore manuum, que eveniunt ex gula. Item, de ira, quia numquam volunt alicui parcere propter Deum, sed inmediate sine dilatione vindicare. Item, de
- 360 accidia, quod non curant in aliquo servire Deo, nec orant in ecclesiis nec sciunt orare, sed tempore misse et horarum locuntur et truffantur, raro vel numquam confitentur, nec in sollempnitate pascali, in
- 365 suarum animarum dampnationem, communicare volunt. Propter hoc Christus ploravit dicens: «Si cognovisses et tu». Et nos, si cognosceremus pericula et dampna nostra, plorare deberemus.

335 *Praeit in mg* Quarto 335-336 Lc XIX, 41 339 *Ibid.*, 42 344-345 et avaritia add int lin 345-346 Ier VI, 13; VIII, 10 352 quod seq christiani men non cane
354 totus corr totum 354-355 Ps LII, 2 357 [.....] lege Similiter (?) 366 Lc XIX, 42

Quinto, Christus ploravit in die Passionis, quando pendeat in cruce: *Ad Hebreos*, V: «In diebus carnis [f. 67r] sue, offerens preces cum clamore valido et lacrimis, exauditus est», etc. Nota quomodo dyabolus stabat in cruce inter duos latrones, unde dicit Beda super illud *Tobie* VI: «Venit piscis magnus», etc. Lucifer, credens Christum esse alium hominem, posuit se ad sinistram partem crucis, quem Christus videns, dixit: «Pater, in manus tuas commendo spiritum meum», et sic trusit eum in infernum. Sed quare ploravit Christus? Non quia timebat dyabolum, sed propter nostram finalem desolationem et mortem. Nam homo quilibet in morte multum desolatur, moritur namque inter duos latrones, scilicet mulierem, que vult habere iocalia, et pueros, qui volunt habere hereditatem.

Exemplum. Erat quidam magnus prelatus et dives; quando pervenit ad mortem fuit vocatus medicus, qui indicavit eum in brevi moriturum, et sic quilibet velociter manum apposuit et omnia bona sua ipso vivente rapuerunt, in tantum, quod etiam coopertorium lecti ab ipso amoverunt, sic quod remansit totus nudus. Ultimo supervenit quidam diligens eum et compatiens de nuditate sua apportavit quoddam magnum operimentum et cooperuit eum et abiit ad negotia sua; post quem supervenit quidam alius sperans se magna accepturum, et dum de rebus suis nichil inveniret, festinanter arripuit tapecium seu operimentum, ignorans infirmum intus iacere, et ipsum subito per fenestram et infirmum implicatum per fenestram proiecit; et descendens concito ipsum tapecium abstulit, corpore adhuc calido et vivo et nudo in platea iacente. Ecce lamentabilis finis.

Item, morimur inter angelos bonos et malos, quia malos angelos mittit Lucifer de inferno cum cathenis inferni; si tunc anima moritur in peccatis mortalibus, statim quo exit a corpore, ducitur ad infernum, *Luce* XVI: «Mortuus est dives et sepultus in inferno». Item, si persona moritur in bona et devota vita, immediate quo anima exit a corpore, statim angeli presentant et imponunt sibi coronam regni

368 *Praeit in mg* Quinto 369-370 Hebr V, 7 371 latrones *seq* frange (?) *canc* | BEDA, *In librum beati patris Tobiae*, VI, 1/2: «Hic denuo passionis dominicae sacramentum manifestius significatur. Piscis enim immanis qui a Tobia cum eum devorare appeteret angelo docente occisus est antiquum generis humani devoratore, hoc est dyabolum, designat qui dum in redemptore nostro mortem carnis appeteret captus est potentia diuinitatis... et domino passo in cruce uenit dyabolus qui eum crucifigi docuerat quaerens si quid forte in eius anima sceleris inueniret», BEDAE VENERABILIS *Opera*. Pars II. *Opera exegetica*. In *Tobiam* cura et studio D. HURST (Corpus Christianorum. Series Latina, CXIX B), Turnholt, Brepols 1983, 8, lin 11-16 et 26-28 372 Cf. Tob VI, 2 374-375 Lc XXIII, 46

380 *In utroque mg* Exemplum 386 magnum *add int lin*

395 cathinis *ms* kathenis 397 Lc XVI, 22 400 *Ibid*.

- 400 celorum et cum letitia ducunt ipsum in paradisum; unde, *Luce*, ibidem: «Factum est autem ut moreretur mendicus et portatus ab angelis» (non ab uno, sed a multis), etc. Non sic, heu, de nobis peccatoribus. Et ideo propter hanc nostram finalem et periculosam desolationem, Christus ploravit.
- 405 Et nos magis plorare debemus, unde *Psalmo* XCIV: «Venite, exultemus Domino..., ploremus coram Domino Deo nostro», etc.

VII. FF. 67v-70r. SABBATO IN MURETO

In die salutis auxiliatus sum tui, Ysaie 94.

- Istud est verbum Domini ad quemlibet hominem, nam alloquitur nos
- 410 more boni ac fidelis medici ad graviter infirmum accedentem et dicentem: «In die salutis auxiliatus sum tui.» Nam, heu, nos omnes sumus infirmi, unus de superbia, alter de luxuria, tercius de avaritia, etc. Unde petebat propheta: «Miserere mei, Domine, quoniam infirmus sum, sana me, Domine», id est, da mihi medicinam. Nam ipse solus curat animam
- 415 suis medicinis, quod nullus alius medicus facere potest. Et ideo iste dingnissimus medicus supervenit de scolis celestibus ad curandum nos. Unde angelus magnus de celo ad nos venit medicus, quia per totum mundus iacebat egrotus.

- Sed quod tempus vel quale est aptum ad medicandum animam?
- 420 Dico quod tota ista quadragesima. Nam per totum annum recipimus infirmitates, et modo, isto tempore, debemus recipere medicinam. Unde, *2^a Ad Corinthios*, VI: «Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis». Dicit igitur Christus: «In die salutis (id est, penitentiae et contritionis), auxiliatus sum tui.» Quia igitur Christus est
- 425 medicus noster et nos infirmi, notandum est quod sicut bonus medicus semper opera facit circa infirmum laudabilia, curando corpus, sic Christus facit septem bona opera circa nos curando animam.

- Primum est quando medicus visitat infirmum, respicit faciem, oculos et frontem; et causa est quia dispositio interior ostenditur in
- 430 facie. Nam si color est bonus, significat sanitatem, si malus, infirmitatem. Sic facit medicus noster Christus cuilibet peccatori. Nam accedens ipsum ad sanandum, respicit eum oculis sue gratie, in tantum quod cogitat mala que fecit et conteritur in corde. Nam Christus, homines respiciendo, illuminat cor et dat veram cognitionem de

405 Ps XCIV, 1. 6

408 Is XLIX, 8 | Ysaie seq 44 *canc*

413-414 Ps VI, 3

422 Unde seq 2 Corin *canc* 422-423 2Cor VI, 2 423-424 Is XLIX, 8

428 *Praeit in mg* primum 430 significat seq *infr* *canc* 438 est seq verbi *canc* 438-439 Lc XXII, 61-62 442 cor seq peccator *canc* 445-446 Ps XXIV, 16

omnibus peccatis, et hoc est propter claritatem benigni visus Christi. 435
 Nam antequam Christus Petrum post trinam negationem respiceret, non cognovit peccata sua; sed immediate, quando Christus respexit eum, statim «recordatus est Petrus verbi Ihesu... et egressus foras fle-
 vit amare», *Luce*, XXII. Ecce quam gratiosus radius processit a facie
 Christi, intrans cor Petri, et ad contritionem molliens. Nota: quando 440
 camera est obscura, medicus non potest videre faciem infirmi nisi
 cum candela. Sic, etiam quando cor hominis est peccatis obnubilum
 et obscurum, Christus non potest videre ipsum sine lumine sui gra-
 tiosi aspectus. Et ideo, inter bonas et devotas orationes suas, David
 dixit: [f. 68r] «Respice in me et miserere mei, Domine, quoniam 445
 unicus et pauper sum ego.»

Secundum opus medici est ponere brachium ad tangendum pul-
 sum. Ratio est quia medicus, tangendo pulsum, percipit statum cor-
 dis et eius motum. Sic facit Christus tangendo cor peccatoris in con-
 tritione, quam aliquando ita habundanter tangendo infundit, quod 450
 cor posset frangi, sicut fecit de beata Maria Magdalena, ut habetur
Luce, septimo. Nam primo respexit faciem suam, postea sua gratia
 tetigit cor eius, quod habundantissime plorabat (et tunc debemus
 recurrere ad sanctos, ut ipsi intercedant pro nobis); de quo etiam
 loquitur ipse, *Job* XIX, dicens: «Miseremini mei, etc., saltem vos, 455
 amici mei». Nam quando homo est in peccatis, omnes sancti et
 angeli Dei sunt eius inimici, sed immediate, quando homo conteri-
 tur, efficiuntur amici. Ideo primo dixit de sanctis: ‚Miseremini mei‘,
 secundo, de angelis ‚miseremini mei‘, id est, habete me vobis amici-
 tia confederatum, nam habeo contritionem, quia manus Domini teti-
 git me. Ecce quod contritio concordat tecum Deum, sanctos et ange-
 los. 460

Sed quid est contritio. Dicunt doctores: «Contritio cordis est
 dolor de peccatis, ex parte Dei». Nam si tu doleres de peccatis tuis
 ex parte mundi, quia forte propter peccata tua gravatus es in honore 465
 vel in bona fama tua, et contereris in corde et ploras amarissime
 propter honorem tuum perditum, nihil valet coram Deo, quia non
 est contritio, sed attritio, et ideo, omnes tales lacrimae perditae sunt.
 Sed si dolor peccati est ex parte Dei, videlicet, si aliqua persona inci-

447 *Praeit in mg* secundum 351 ut seq -n *canc* 452 Lc VII, 38.44 453-454 et tunc debemus recurrere ad sanctos, ut ipsi intercedant pro nobis *add in mg* 454 etiam seq ponit tange *canc* 455 loquitur ipse *add int lin* 455-456 *Iob* XIX, 21 459 mei seq f *canc* 461 contritio seq s *canc*

463-464 Contritio cordis est dolor de peccatis ex parte Dei Cf. PETRI ABELARDI, *Ethica seu scito teipsum*, II, XIX: *De fructuosa poenitentia* (ML 178, Paris 1855, col. 664B): «...propter Deum...»; 664D: «...fructuosa est poenitentia peccati, cum hic dolor, atque contritio

- 470 dit in peccata, respiciat ad Deum dicens: ‚O Deus, doleo toto corde, quia tali vel tali peccato te offendi’, et levare oculos in celum, cor percutiundo et veniam petendo (respicere etiam penas dampnatorum), unde *Ysaia XXXVIII*: «Ego dixi: in dimidio dierum meorum, etc..., recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee.
- 475 Domine, si sic vivitur (supple, in talibus respectibus in celum)..., corripies me et vivificabis me».

Tertium opus medici: respicit urinam. Ratio est quia urina iudicat de interioribus corporis dispositionibus. Sic facit Christus et vicarius suus, videlicet confessor: vident urinam, id est, peccata. Nam, sicut urina fetet de infirmo, sic in confessione urina peccatorum, quando profertur seu ostenditur, fetet verecundia, dicendo: ‚Domine, dico culpam, quod sum malus vel mala, luxuriosos, superbus, avarus, et tota iniqua et inhonesta’, etc. Et tunc, urina plene ostensa, medicus Christus (et confessor loco sui), adhibet medicinam absolutionis,

485 [f. 68v] unde *Prima Joannis*, capitulo primo: Karissimi, «si confiteamur peccata, fidelis (Deus, qui) dimittit nobis omnia peccata nostra». Nam qui volunt perfecte curari et mederi de peccatis ipsorum, debent integre peccata sua confiteri, alias non curabuntur.

- Exemplum de tribus infirmis febricitantibus, qui debebant medico ostendere urinam suam. Quorum primus dixit: si ostendam medico urinam meam, faciet me bibere aquam coctam et plures alias abstinentias facere, quod nullo modo mihi convenit, ymmo mihi valde grave est, et ideo certe non ostendam sibi eam; et vocans puerum dicit sibi: ‚Minge in hoc urinale’, et eandem urinam facit ostendere
- 495 medico, quam medicus videns, dixit: ‚Bona est’, et sic non ordinat dietam pro ipso; infirmus vero idem, non curans de dieta, comedit nociva et bibit vinum, et ecce febris invalescit et moritur. Secundus vero infirmus, cogitans se non posse vel velle tam arduam dietam perficere, prout medicus sibi ordinaret, si infirmitatem suam videret,
- 500 sed solum partem, urinam suam temperat, aquam ponendo seu immiscendo; quam medicus videns, dietam nimis levem sibi ordinat, unde infirmitas evacuari non potest, et consimiliter hic, sicut et primus, periclitatur. Tertius vero ostendit urinam suam sicut est, quam videns medicus nimis accensam, ordinat sibi dietam refrigerationis,
- 505 dicens: ‚Bibe aquam et comede ordeum vel avenatam, etc.’; et talis infirmus curatur. Sic multi peccatores infirmi more primi infirmi

anime ex amore Dei... potius quam ex timore penarum procedit» 472-473 respicere etiam penas dampnatorum add int lin 473-474 Is XXXVIII, 10. 15. 16

477 Praeit in mg tertium 485-486 llo I, 9 486 dimittit ead man corr dimitit add -t- int lin 488 debent seq integre canc

faciunt. Nam coram Christo et confessore medico anime sue ostendunt urinam puerorum, id est, reddunt se in confessione innocentes, et abscondunt peccata sua, vel confitentur parva, utputa de pigritia, accidia vel indevotione, sed tacent de superbia, avaritia, luxuria, usura, rapina, homicidio, etc., et sic ostendunt confessori urinam, id est peccata, puerorum. Quia vero talibus dieta penitentiae non ordinatur, ideo eterna morte moriuntur. Secundi vero ponunt aquam claram. Sic faciunt mulieres, quando dicunt confessori: ‚Domine, servo matrimonium’, et tamen secrete recipiunt dona et encennia ab aliis amicis et faciunt secrete infidelitatem maritis. Sic faciunt plures mulieres diversi status, dicentes se esse honestas, et tamen sunt meretrices secrete. Sic faciunt mercatores aliqui et usurarii, recipientes pecuniam de mutuo, dicentes: ‚Domine, nonne sic uti deberem pecuniis meis? Non peto usuram, sed accommodavi viginti solidos [f. 69r] annuatim pro uno; et alibi possem habere maiorem utilitatem.’ Dico tibi, quod pura usura est, quia per centum annos de mille libris non deberes recipere unum denarium. Tales infirmi moriuntur, quia ponunt aquam claram, id est excusationem in confessione, scilicet, urine, nec datur eis debitum antidotum. Item, dividentes confessionem, dicentes: ‚Si confessori meo detegam peccata mea, tenebit me pro malo vel mala, vel tali vel quali’: ponunt aquam claram in urina sua, habentes excusationes in peccatis. Omnes enim peccata cooperientes, excusantes vel nimis leviter proferentes ponunt aquam in urina, et tales perpetue moriuntur. Nam clare omnia debent dici et manifestari coram confessore. Unde *Proverbiorum*, VIII: «Qui absconderit scelera sua non dirigetur, qui autem confessus fuerit..., misericordiam consequetur.» Ideo, certe urinam peccatorum nostrorum clare sine mixtura detegere et coram confessore nostro ostendere debemus. Sic fecit tertius infirmus, qui urinam suam febrilem ostendit. Ideo, aliis morientibus, ipse curatus fuit.

Quartum opus medici, quod ordinat sibi dietam, dicens: ‚Non comedas carnes, nec bibas vinum, nec facias hoc nec illud’. Sic facit Christus per confessorem, vicarium suum, dando penitentiam, dicens: ‚Ecce vidi urinam vestram, et video vos, et uxorem vestram nimis fore superbam et sumptuosam in expensis et pretiosis vestibus, propter que forte aliquando datis ad usuram vel malum lucrum. Ideo do medicinam: ut de cetero magis parce vivatis tam in cibariis quam

515 aliis seq amastu canc 521 annuatim ms anuatim 527 quali ms cali 531-533 Prov XXVIII, 13

537 Praeit in mg quantum 544 Item seq ut opere ven canc | vos ms vous | accidiosum seq volo vos canc 545 vos ms vous 550 superfluitatem seq V canc 553-

- raubis'. Item video vos esse pigrum et accidiosum in divino servitio,
 545 volo ut de cetero operibus virtutum insistatis'. Item: ‚Video vos
 nimis calidum et febricitantem ad luxuriam et iram, ideo do remedi-
 um ut de cetero ieiunetis et abstineatis et vinum aqua sufficienter
 misceatis, etiam eo parce utendo'. Et sic per ea, per que quis peccavit
 et in infirmitate varias incidit, per eadem debet curari. Item, si
 550 mulieres excedant in raubis per superbiam et superfluitatem, dent
 partem pauperibus et utantur raubis humilibus. Item, si in luxuria,
 cilicii utantur ad carnem, et omnino segregent se a malis societati-
 bus. Et sic debet sibi ordinare dietam et semetipsum artare et con-
 stringere, ut peccata deserat et opera virtutum exerceat. Unde *Luce*,
 555 XIII: «Contendite intrare per artam portam, quia multi credunt
 intrare et non intrabunt». Contra quod consilium tamen [f.69r]
 multi faciunt, nolentes facere nec acceptare penitentiam eis iniunc-
 tam, dicentes: ‚Domine, non detis mihi penitentiam ieiunandi, quia
 sum nimis delicata'. Tu dicis valde bene, tu es nimis delicatus ad ali-
 560 quos dies ieiunandum, et non eris nimis delicatus ad perpetue in
 igne infernali arandum. Nonne, si esses infirmus faceres magnam
 abstinentiam pro conservatione corporis, secundum consilium medi-
 ci. Et quare non facis abstinentiam pro conservatione anime, que
 multo nobilior est? Unde, *Matthei* VII: «Intrate per angustam por-
 565 tam, quia lata porta et spaciola via ducit ad perditionem. Multi sunt
 qui intrant per eam. Quam angusta porta et arcta via, que ducit ad
 vitam, et pauci sunt qui inveniunt eam».

- Quintum opus medici dat sibi syropum, dicens: ‚Recipe tanta vel
 tantum et cum aqua calida'. Sic facit Christus. Syropus est oratio
 570 devota. Nam si posses loqui cum comite, esset tibi magnus honor!
 Quanto magis cum Christo! Nam, quando oramus ipsum alloqui-
 mur. Et sicut cum magna reverentia loquereris domino temporali, sic
 etiam debes loqui Christo: Unde *Psalmo* [.....]: «Quam dulcia fauci-
 bus meis eloquia tua». Et sicut siropus datur cum aqua calida, sic
 575 oratio nostra devota debet offerri et dari Christo cum lacrimis calidis.
 Item, aliquando datur de mane, aliquando de sero, et quantum duo
 coclearia capere possunt. Sic homo, quando surgit de mane, ante-

554 constringere *ms* constringere 555-556 Lc XIII, 24 555 per *seq* angustam *canc*
 | artam *add int lin* 564-567 Mt VII, 13 565 perditionem *seq* pauci namque sunt qui
 noverunt eam *canc* 565-567 Multi sunt qui intrant per eam. Quam angusta porta et arcta
 via, que ducit ad vitam, et pauci sunt qui inveniunt eam *add in calc inf* 567 eam *seq*
 pauci namque sunt qui noverunt eam *canc*

568 *Praeit in mg* quintum 569 aqua *seq* ob vel vino *canc* | calida *seq* syropus
canc 573 Ps CXVIII, 103 580 duo *seq* et *canc* 582 mundo *seq* q *canc* 585-586
 Ps LXVI, 20 585 amovit *ms* ammovit 586-587 «Non amoveatur... divina» *lemmata*

quam exeat cameram suam, devote et genibus flexis recipiat duo
 coclearia, unum *Pater noster*, et unum *Ave Maria*. Consimiliter in
 sero, recipere duo, te devoto corde custodie et gratie Dei recommen- 580
 dans. Nam non fuit unquam homo ita malus nec perversus in
 mundo, si faceret hoc cottidie, quin haberet bonum finem. Quia
 omnis devota oratio importat contritionem, contritio autem salvationem,
 et sic, per consequens, omnis devote orans salvabitur. Unde 585
Psalmo LXV: «Benedictus Deus, qui non amovit orationem meam et
 misericordiam suam a me». Unde Augustinus: «Non amoveatur a te
 oratio tua, et non amovebitur a te misericordia divina».

Sextum opus medici est purgatio infirmi. Sic Christus facit per
 medicum suum confessorem; nam, si homo sit superbus, dicit con- 590
 fessor: ‚Cur, maledicte, superbis, cum Christus propter te assumpse-
 rit humilitatem?‘ Item, si iracundus nolens parcere inimicis, confes-
 sor dat laxationem, dicens: ‚Maledicte, nonne scis quod Christus, qui
 iniuste passus est, pepercit [f. 70r] inimicis suis, etiam devote pro
 ipsis orans Patrem: quare non parcis inimicis tuis?‘ Ecce amaritudo
 laxationis. Item: Si habes res iniuste adquisitas, requiritur necessario 595
 restitutio, quia «non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum»: 600
 ecce amaritudo. Unde, *Ad Romanos*, XIII: «Reddite omnibus debita,
 et nemini quicquam debeatis, nisi ut invicem diligatis». Nam usura
 est valde mala materia, multum in corde radicata. Ideo, medicina
 adhibita est multum amara, nam valde durum est usurario facere res- 600
 titutionem, que tamen pro omnibus devotionis operibus requiritur;
 nam orare, ieiunare, elemosinam dare, etc., nihil tibi proficit, nisi
 prius restitutionem facias; et tunc de eo quod iustum est, elemosi-
 nam fac pauperi. Unde *Sapientie* [.....]: «Fili mi..., ex substantia tua
 (id est, non aliena) pauperi fac elemosinam». 605

Septimum opus medici est quod dat infirmo bonam refectionem.
 Sic facit Christus: quando homo peccator est sic per contritionem,

‚amoveatur / amovebitur‘ desiderantur in *microschedeis CETEDOC operum sancti Augustini* 586
 amoveatur *ms* ammoveatur 587 amovebitur *ms* ammovebitur

588 *Praeit in mg* sextum 593-594 Cf. *Lc* XXIII, 34 596 «Non... ablatum» Ex
 AUGUSTINO, *Ep. CLIII. Augustinus episcopus famulus Christi familiaeque eius dilecto filio Macedo-
 nio in Domino salutem*, VI, 20 (ML XXXIII, 662), in *Decr. Grat.*, c. 14, p. 6, c. I (FRIEDBERG
 I, 742): «Si enim res aliena, propter quam peccatum est, cum reddi possit, non redditur,
 non agitur paenitentia, sed fingitur; si autem veraciter agitur, non remittitur peccatum, nisi
 restituatur ablatum; sed, ut dixi, cum restitui potest»: *Sancti Aureli Augustini Hipponensis
 episcopi Epistulae*. Recensuit et commentario critico instruxit AL. GOLDBACHER. Pars III. *Ep.
 CXXIV-CLXXXIV/A* (Corpus Scriptorum Ecclesiasticorum Latinorum, XXXXVIII), Viena
 i Leipzig 1904, 419/5-9 597-598 Rom XIII, 7 604-605 Cf. *Tob* IV, 7

606 *Praeit in mg* septimum 609-610 scilicet dampnationis perpetue *add in mg*
 610 CONC LATERANENSE IV, *Canon «Omnis utriusque sexus...»* 613-614 Io VI, 53 614-
 615 Io VI, 51 615-617 Io VI, 54

confessionem et penitentiam purgatus, dat sibi refectionem sui pretiosi corporis et sanguinis. Nam sicut totum malum nostrum, scilicet dampnationis perpetue, processit ex comestione Ade et Eve, sic nostra salvatio ex comestione sacramenti eukaristie. Et nisi homo in sollempnitate pascali cum devotione illud sumat, numquam intrabit in regnum celorum. Unde *Joannis*, VI: «Nisi manducaveritis carnem Filii hominis..., non habebitis vitam in vobis»; item: «Si quis manducaverit ex hoc pane vivet in eternum»; item: «Qui manducat carnem meam et bibit sanguinem meum habet vitam eternam, et ego resuscitabo eum in novissimo die».

Ecce pretiosissima medicina, data nobis a nobilissimo et dingnissimo medico, Christo Ihesu, in auxilium et iuvamen contra quoscumque nostros adversarios.

De quo loquitur in themate: «In die salutis auxiliatus sum tui», etc.

VIII. Ff. 73r-75v. DOMINICA IN PASSIONE IN PATERNIACO, MAGISTER VINCENTIUS, ANNO ETC., M^o CCCC^o 4°

625 *Quanto magis sanguis Christi*, Ad Hebreos, IX.

Intentio sancte matris Ecclesie est ad provocandum filios suos ad penitentiam ut peccata in preterito tempore commissa deleantur, quasi diceret: ‚Penitemini et convertimini ad Deum, qui est misericors ad parcendum‘. Sancta enim mater Ecclesia, more bone matris ad filium suum infirmum, se nobis exhibet. Nam fidelis mater, si habet filium infirmum, qui non potest comedere cibaria sibi deputata seu convenientia, facit sibi plura salsamenta, eo casu quo unum non valet, saltem aliud valebit. Sic est de nobis aliis sancte matris Ecclesie filiis, quando nolumus comedere, id est, assummere sancte penitentie cibaria, dicendo: ‚O quam amarus est iste cibus penitentie, et quis posset comedere illum?‘ Quasi diceret: ‚Nullus vel pauci‘. Ideo, ut dingne et faciliter peccata nostra deleantur, ipsa sancta mater Ecclesia in omnibus dominicis preteritis dat nobis speciale salsamentum, ut per penitentiam ad Dominum convertamur.

640 Nam prima dominica dat salsamentum sanctitatis et austeritatis, nam voluit Christus dure et aspere ieiunare, dormiendo super terram

618 nobis *add int lin*

621 Is XLIX, 8. Post finem sermonis, f. 70r: «Nota quod in communicatione eukaristie, filius ad minus debet habere XII annos et filia XIII. In communicatione vero matrimonii est per contrarium, videlicet, quod filius ad minus (habet *canc*) habeat XIII annos et (filius *canc*) filia XII».

625 sanguis *ms* sangwis | Hebr IX, 14

640 *Praeit in mg sin* Primum | *In mg dext* Prima dominica | et austeritatis *add int lin*
641 Christus *add int lin* | Mt IV, 1-2 | Et sine dubio *ms* iter 645 et (eius) *ms* iter

in deserto, habens lapidem pro pulvinari, etc., multa alia bona opera faciendo. Et quare hoc? Ut daret nobis exemplum sanctitatis et penitentie. Et sine dubio bene dicitur perdidisse appetitum cibariorum penitentie, qui exemplo Christi et eius dolorosa vita et abstinentia non vult converti a peccatis. Sicut faciunt multi, qui nondum sunt confessi. 645

Secundum. Notandum quod in secunda dominica dat salsamentum verecundie et confusionis: patet in muliere Chananea, quia propter magnam suorum peccatorum verecundiam, dicit: «Miserere mei, Domine, quoniam infirmus sum»; et sine dubio diligenter advertere quod est maxima verecundia modo et pro presenti non facere penitentiam. 650

Tertia dominica dedit nobis salsamentum timoris de dampnatione, et hoc in muto obsesso, ex eo quod quando peccator non vult confiteri nec orare, etc., signum est quia obsessus est a dyabolo, qui ipsum ducit batheis suis ligatum usque in eternam dampnationem. 655

Quarta dominica dedit nobis salsamentum quod dicitur salsamentum amoris de salvatione seu gratiosa refectione. Nota in illis qui secuti sunt Christum in desertum (supple penitentie), quos refecit multum delectabiliter ac paternaliter. Sed sunt, heu, multi, qui nondum receperunt sacramentum confessionis et penitentie, qui nondum pepercerunt [ini]micis nec restituerunt male acqui[si]ta, etc. 660

Ideo, ista quinta dominica nobis omnibus adhibet hodierna die quintum salsamentum sui doloris in passione, ut si primum vel secundum salsamentum, etc., ad penitendum aliquid inclinant, quanto magis sanguis Christi, uti thema. 665

Notandum quod in Sacra Scriptura reperitur quod Christus septies emisit sanguinem [f. 73v] et hoc contra septem peccata mortalia, qui[bus] sumus obnoxii. 670

Prima effusio fuit in circumcissione, que fit cum magno dolore et multiplici sanguinis effusione. Unde *Exodi* IV, uxor Moysi, postquam circumciderat puerum secundum, videns in eo dolorem acer-

---

648 *Praeit in mg sin* Secundum | *In mg dext* secunda dominica 649 Mt XV, 21-22
 650 peccatorum *seq* venia *canc* | verecundiam *add int lin* 650-651 Ps VI, 3
 654 *Praeit in mg sin* Tertium | *In mg dext* Tertia dominica 655 Lc XI, 3
 658 *Praeit in mg sin* Quarta | *In mg dext* Quartum | dominica dedit nobis *add in*
mg 660-661 Io VI, 10-12 663 inimicis *ms* micis | acquisita *ms* acquita
 665 *Praeit in mg sin* Quintum | ista quinta dominica *add in mg dext* 667 aliquid
add in mg 668 Hebr IX, 14
 671 quibus *ms* qui 672 *Praeit in mg sin* Prima | Lc II, 21 | et *seq* magi *canc*
 673 *Exodi* IV *seq* duxbat (?) *canc* 675-676 *Ex* IV, 25 679 *in mg* luxuria 681 sal-
 vator *seq* dominus *canc* 689-692 1Thes IV, 3

675 bum cum multa sanguinis effusione, dicebat Moysi: «Sponsus sanguinum (propter habundantiam, supple) tu mihi es». Ex quo etiam apparet quod in circumcissione Christus effudit sanguinem multum et cum magno dolore et flétu ipsius et matris. Et hoc fecit contra peccatum luxurie, quod isto membro principaliter committitur, ut
 680 pro remedio et emenda eiusdem sepe in corde nostro cogitaremus: ‚Ecce salvator noster Ihesus Christus pro nobis in isto membro cum ingenti dolore magnum effudit sanguinem: certe, ob hoc, numquam habebō in illo delectationem’. Et ideo, sicut in Christo pars circumcisa fuit proiecta ab eo amore tui, sic pari modo nos debemus a nobis
 685 eicere omnem societatem et occasionem illius peccati, dicendo: ‚Recede a me foras, fomes peccati, quia nunquam de cetero talia peccata committam’. Nam sive diebus ieiuniorum solventes, et multis aliis luxurie peccatis involuti, merito ab inferno deberent absorbi: unde Apostolus, *Prima ad Thessalonicenses*, IV: «Hec est voluntas Dei,
 690 sanctificatio vestra, ut abstinatis vos ab omni fornicatione, ut sciat unusquisque vas suum (id est, istud membrum), possidere in sanctificatione»: ecce quomodo discrete loquitur.

Secunda effusio sanguinis fuit in oratione, quando fuit in hortu et orabat. Unde *Luce*, XXII: «Factus in agonia prolixius orabat et factus est sudor eius, etc.»: ‚in agonia’, inquam, id est, in pugna, nam
 695 tota passio per ipsum sustinenda, erat sibi totaliter presens, eo modo quo, si unus homo esset totus nudus et coram se esset constitutus inimicus suus, evaginato gladio volens percutere eum, sic fuit de Christo, tota sibi sua passione presentialiter impressa, et caro reluctabat
 700 contra spiritum. Et hoc fuit contra peccatum accidie. Quia, heu, omnes sumus accidiosi in Dei servitio, in confitendo et penitendo, in ieiunando, in orando, etc. Vis, ergo, quod more Christi oratio tua sit utilis, et acceptabilis Deo? Pone ipsam in agonia, id est, conflictu, et memorare pene infernalis et dyabolorum ibidem existentium, et
 705 quomodo omnes homines ibidem venientes sunt induti igne jehennali. Si homo hec sepe in corde suo revolveret, inciperet ymaginari quam bonum esset abstinere a vitiis, ieiunare [f.74r] et corpus acriter castigare, portare cilicium, et sic de aliis. Item, quomodo eos dyaboli percutiunt cum malleis et flagellis die noctuque. Item, quod lugubres clamores dampnati faciunt propter grave tormentum. Item,
 710 quomodo in caldariis bullentibus positi sunt, pleni pice, plumbo et ere. O! quam libenter tunc homo confiteretur et peniteret, sed hoc

---

693 *Praeit in mg sin* Secunda 694-695 *Lc* XXII, 43-44 | et factus est sudor eius, etc. *add int lm* 699-700 et caro reluctabat contra spiritum *add in mg* 710 clamores seq dyaboli *canc* 715 *Ps* IX, 18 717-718 *Eccle* IX, 10

nulli ibidem conceditur. Item, quomodo se mutuo vituperant et dif-
famant. Item, ponatis vos in agonia cogitando passionem Christi ab
una parte, et penas infernales ab alia. Unde *Psalmus* IX: «Convertan- 715
tur peccatores in infernum» (supple, per cogitationem). Et ideo,
«quodcumque potest manus tua, instanter operare, quia nec scientia
nec opus suppetunt in inferno, quo tu properas». Quapropter, dili-
genter attendere debemus, ut veram penitentiam sine quacumque
dilatione faciamus. 720

Tertio, effudit sanguinem in flagellatione, quando Pilatus fecit
eum expoliari et flagellari per duos fortes ribaldos, et illi, de toto
corpore suo sanguinem eiecerunt, ipso totum patienter tollerante,
non enim de ore suo «murmur resonat non querimonia». Unde
Ysaie, LXIII: «Aspersus est sanguis (supple, quem eiecerunt de cor- 725
pore) me[o] super vestimenta» eorum. Et hoc contra peccatum ire.
Quia, sicut equus habens dorsum fractum recalcitrat propter honus
impositum, sic faciunt homines iracundi, qui pro modico facto vel
verbo, statim volunt percutere gladio. Istud peccatum pre omnibus
aliis claudit ianuam paradisi, quia si non vis parcere inimico tuo, 730
nunquam Deus parcat tibi peccata tua, et, per consequens, num-
quam intrabis paradisum, etiamsi omnes sancti orarent pro te. Et
ideo certe debemus parcere inimicis. Non sicut aliqui faciunt, dicen-
tes:

«Ego non odio talem, et si loqueretur mihi, ego etiam sibi loque- 735
rer».

Falsa est hec amicitia. Et ideo, debes ei loqui amicaliter, cum leta
facie et bona, dicendo:

«Bona dies sit vobis».

Et per istam humilitatis et bonitatis virtutem facilius peccatorum 740
absolutio impetratio quam per quamcumque aliam. Si enim parctis
inimicis propter Deum, et ab ipso petitis vobis parci, statim Deus
parcit.

Ideo oramus in *Pater noster*: «Dimitte nobis debita nostra, sicut et
nos dimittimus»; Non: ‚sicut oramus, ieiunamus, damus elemosi- 745
nam, hedificamus hospitalia’, etc., sed «sicut nos dimittimus debito-
ribus nostris».

---

721 *Praeit in mg sin Tertius* 722 Mt XXVII, 26; Mc XV, 15; Lc XXIII, 16; Io
XIX, 1 | duos seq latrones *canc* 724 «...non murmur resonat, non querimonia...» *Bre-*
viarium Romanum, Hymnus «Sanctorum meritis inclyta gaudia...», ad I *Vesperas Communis plu-*
rimorum martyrum extra tempus paschale 725 Is LXIII, 3 | quem *lect dub* quod 726 meo
ms me | eorum seq *El* *canc* 727 *in mg ira* | sicut seq *he* *canc* 728 *sic ms* sicut
735 *talem seq* sed *canc* 735-736 *loquerer corr* loqueretur
744 Mt VI, 12

Ideo, rogo vos ut inimicis vestris parcere velitis, quia quanto [f. 79v] maiorem iniuriam remittitis, tanto meritum est maius. Nam plus facis quam si ires Rome, vel edificares ecclesiam, vel portares cilicium ad carnem, etc. Et ideo, non exspecta quousque tibi parcat vel loquatur; et per hoc magnam coronam apud Deum et peccatorum remissionem mereberis. Nam perpende quam dulciter Christus sustinuit iniuriam et dolorem flagellationis, quasi diceret: 'Accipite me et flagellate quantum vobis placuerit, quia placet et mihi', non habens propter hoc aliquem rancorem in corde. Ergo, «si fieri potest, quantum in vobis est, «cum omnibus pacem habete», *Ad Rom XII*.

Quarto, effudit sanguinem in corone spinee inpositione, et tunc sanguis profluxit per totum corpus suum: «In capite enim eius dyademata multa», *Apocal. XVIII*. Dicit 'multa', propter plures ramos corone. Et hoc, contra peccatum superbie. Et quia superbia cordis in homine facit elevare capud, ideo Christus stetit cum corona sua caput inclinando, ut humilitatem in eo discamus, unde *Prima Petri, V*: «Humiliamini sub potenti manu Dei, etc., quia Deus superbis resistit», (eos in infernum proiciendo), «humilibus autem dat gratiam» sue eternalis benedictionis.

Ecce quod Christus dat bonam doctrinam et exemplum quod a mulieribus sarta aurea vel lapidibus ornata in capitibus non portentur. Quia, quando aliquis moritur, Christus sibi inproperat, dicendo:

«Ego pro te portavi coronam spineam, et tu portas coronam auream. Amen, dico tibi, nescio te».

Quapropter, dominus Ludovicus, rex Francie, videns quondam uxorem suam non multo post diem desponsationis in sua camera coronam in suo capite multum pretiosam portantem, ait ad eam: «Supplico vobis, dilecta sponsa, ut de cetero in memoriam spinee corone domini nostri Iesu Christi, numquam plus coronam aliquam capiti vestro imponatis», et ipsa certe, domine, multum libenter. Ex quo redactum est in consuetudinem ut regine Francie coronas non portent. Item, sanguis profluxit per faciem, et tu paras faciem et

748 vos ms vous 756-757 Rom XII, 18

758 *Praeit in mg sin* Quarto | Mt XXVII, 27-29; Mc XV, 16-17; Io XIX, 2 | sanguis *ms sangwis* 759-760 Apoc XIX, 12 761 *In mg sin* Superbia 763 Caput *ms capud* 763-765 1Ptr V, 6 765-766 1Ptr V, 5

772 *Praeit in mg sin* Exemplum 775-777 «Sarta quoque de rosis seu alios capellos eos [uxorem et sobolem?] portare sextis feriis prohibebat propter coronam spineam tali die impositam capiti Salvatoris», JACOBI A VORAGINE, *Sequuntur quaedam Legendae a quibusdam superadditae*: Cap. CCXIII: *De sancto Ludovico, rege Francorum*, in *Legenda aurea vulgo historia Longobardica dicta*, ad optimorum librorum fidem recensuit Th. GRAESSE,² Leipzig, Arnold 1850, 916 777 libenter *add in mg*

supercilia ornas et evellis et cum coloribus cutem depingis. O! Quid respondebunt tales Christo in iudicio? 780

Si dicis: «Paro me propter virum meum, nec sim sibi occasio per immunditias ad aliam mulierem accedendi.»

Contra: «Nonne maritus bene cognoscit faciem tuam, et videns te plumatam, maiorem habebit nauseam? Ergo videtur quod facis ad complacendum aliis.» 785

Verum est quod licite uxor potest se tenere munde tam in vestitis quam in corpore, et aliquando, si [f. 75r] sit necesse, faciem suam cum aqua clara lavare et per omnia humiliter conversari: «Omnis enim qui se exaltat, humiliabitur, et qui se, etc.» 790

Quinto, in manuum perforatione. Et tunc quilibet nostrum bene poterat sibi dicere: «Manus vestre sanguine plene sunt». Et hoc fuit contra avaritiam. Peccatum enim avaritiae fit dupliciter. Nam multi vivunt de redditibus bonis et hereditate iuste acquisita, sed sunt avari, quia non dant eleemosynam nec iuvant proximum. Et ideo, de talibus iuste acquisitis eleemosyna dari deberet; propter hoc voluit Christus in manu dextera effundere sanguinem, ut de dextera, id est, iustis rebus eleemosinam dares: «Te autem faciente eleemosinam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua». Manus sinistra significat avaros acquirentes bona sua per usuram, per rapinam, per tallia et extorsionem et alio quovis modo, iniuste: de hiis non debet dari eleemosina, sed fieri restitutio plena. Et ideo Christus in sinistra manu voluit perforari et inde eicere sanguinem, ut pari modo iniuste acquisita a nobis eiciamus, quia aliunde paradysum introire non poterimus. De manu igitur dextera damus eleemosynam, de sinistra vero facimus restitutionem. Ergo «reddite omnibus debita, cui tributum tributum, cui vectigal vectigal», etc., et sequitur: «Nemini igitur quidquam debeatis, nisi ut invicem diligatis», *Ad Rom.* XIII. 795 800

Sexto, effudit sanguinem in pedibus. Ideo poterat sibi dicere Pater suus illud, *Psalmo* LXVI: «Dixit Dominus: Ex Basan (Basan, id est, confusio)... convertam in profundum maris (id est, in profundis penitentiae et contritionis), ut convertatur pes tuus in sanguine.» Et hoc est contra peccatum gulae. Ideo, sicut cum duobus pedibus ambulamus, quibus etiam sustentamur, sic etiam in comestione habemus duos pedes, quibus sustentamur, unum in cibo, et alium in 815

789-790 Lc XIV, 11; Lc XVIII, 14

791 *Praeit in mg sin* Quinto 792 Is I, 15 793 *In mg dext* Avaritia 799-800 Mt VI, 3 804 *acquisita ms* *adquisita* 806-807 Rm XIII, 7 807-808 *Ibid.*, 8

809 *Praeit in mg sin* Sexto 810-812 Ps LXVII, 23-24 813 *in mg* gula 816 sicut *seq* pedes *canc* 818 *effundere seq f* *canc* | fuerint *ms* fuerit 822 *diem ms* die 824-825 Lc XXI, 34

potu. Sicut igitur Christus de pedibus suis effudit sanguinem, sic etiam nos de duobus pedibus nostris, videlicet cibo et potu, superfluitatem effundere et abscindere debemus, ut hii qui fuerint ebrii et gulosi, sint sobrii. Nam ex gula multi efficiuntur infirmi, et plura
 820 alia mala eveniunt. Nonne prevaleret uni taberna ebrioso quod ipse cum uxore sua moderate biberet in domo sua, quam per totam diem inebriari in taberna, muliere sua fame moriente, et cum reversus fuerit in domum plenitudine vini spumans, dat mulieri sue prandium percussionum, unde *Luce XXI*: «Attendite vobis, ne graventur
 825 corpora vestra crapula et ebrietate.» [f. 75v]

Septimo, effudit sanguinem de costis seu latere. Unde, *Johannis XIX*: «Unus militum lancea latus eius aperuit et effluxit sanguis et aqua». Est contra peccatum invidie. Et queritur: Cum omnes alie sanguinis effluxiones exiverunt de corpore, cur contra istud peccatum sanguis et aqua exiverunt de corde seu latere? Prima ratio: Nam
 830 omnia alia fere peccata mortalia committuntur et sunt in hominis corpore, sed invidia est in corde. Nam superbia apparet in gestibus et raubis, avaritia in parce vivendo, etc., luxuria in actibus delectationis, ira in operibus vindicativis, accidia in tarditate et oculis dormitantibus, et sic de aliis. Sed sola invidia est in corde. Nam primo,
 835 homo cogitat et deliberat in corde quomodo possit nocere et gravare proximum, nunc in rebus, nunc in fama, nunc in vita, et sic de singulis nocumentis. Et omnia ista radicem habent, fundamentum et consummationem in corde. Unde, *Psalmo XXVII*: «Qui locuntur
 840 pacem cum proximo suo, mala autem in cordibus eorum: da illis secundum opera eorum, etc.» Secunda ratio: nam in aliis effusionibus sanguinis Christus fuit vivus, sed in ista erat mortuus. Unde [...]: «Ut autem venerunt ad Ihesum, viderunt eum iam mortuum»,
 in signum quod omnis invidus vere in anima mortuus est. Unde,
 845 non est peccatum quin aliquialiter excusari possit, sola invidia excepta (unde «parvulum excidit invidia»). Quapropter gravius videtur, et quia contra Deum et proximum est. Tertia ratio: nam de aliis vulneribus exivit solum sanguis, sed de ista, sanguis et aqua, directe contra peccatum invidie. Invidia enim dicitur habere duas condiciones:

826 *Praeit in mg sin* Septimo 827-828 *Io XIX, 34* 828 *Est ms* Et 831 *fere add int lin* 832 *sed invidia est in corde add in mg* 833 *et raubis add int lin* 835 *et sic de aliis add int lin* 837 *(proximum, nunc) in seq corde canc* 839-841 *Ps XXVII, 3-4* 843 [...] *Cf. Io XIX, 33* 846 *unde parvulum excidit invidia add in mg* | *Iob V, 2* | *(videtur) et add int lin* 847 *In mg tres* 848 *(solum) sanguis seq et aqua canc* | *(ista) sanguis ms sangwis* 855 *fervor seq de o canc* 857 *congaudeat corr congauderet* 858-859 *Rm XII, 15*

est enim tristitia de bono proximi, et sic cor invidi nimis habet de 850
 frigiditate; item, est letitia seu fervor de malo alieni, et sic nimis
 habet de caliditate. Contra primum voluit Christus effundere sangui-
 nem suum calidum, ut de eodem calore cor invidi liquefiat et cales-
 cat et versus proximum in dulcedinem commutetur. Aquam vero de
 latere emisit, ut superhabundans calor et fervor seu gaudium de malo 855
 proximi per aquam temperetur seu infrigidetur, ut proximo in bono
 statu existenti congaudeat, in tribulatione vero existenti condoleat.
 Unde, *Ad Rom XII*: «Gaudere cum gaudentibus, et flere cum flenti-
 bus».

Passionem igitur Christi et dolorem quem pro nobis sustinuit 860
 diligenter et memoriter cordi nostro imprimere debemus, ut ad
 ipsius honorem et reverentiam verum dolorem et contritionem habe-
 re velimus. Unde [...]. Qui enim passionem Christi ad memoriam
 revocat, omnes desolationes equanimiter portat.

Quod nobis concedat, etc. 865

IX. Ff. 76r-78r. DIE LUNE POST DOMINICAM DE PASSIONE DOMI-
 NI IN PATERNIACO

Adhuc modicum tempus vobiscum sum et vado, Joh. 7.

De fine mundi loquendo, et quantum presens vita durabit, duo 870
 notabilia premittuntur. Primum est, quod non est homo in hoc
 mundo, quantumcumque devotus et sanctus, qui sciat diem aut
 horam adventus Christi ad iudicium. Secundum, quod illo non obs-
 tante, finis mundi in brevi venturus est. Et ideo, mundus dicere
 potest ad nos verba premissa: sciatis firmiter quod «adhuc modicum
 tempus vobiscum sum et vado». 875

Quantum ad primum, videlicet quod nullus scit diem neque horam,
 ratione patet et auctoritate. Ratione, quia hoc est propter profectum
 nostrum, ut semper vivamus in timore Domini et simus parati occur-
 rere Christo. Quia, si sciremus quod mundus deberet adhuc durare
 per decem annos, diceremus statim: 'Adhuc habemus ad peccandum 880
 novem annos, et tunc emendabimus nos'. Consimili modo dici posset
 de mensibus et diebus. Et ideo, bonum est ut adventum suum sem-
 per timeamus et parati simus vigilando. Unde: «Vigilate, itaque,

863 Unde *sep spat quinque litt*

868 Io VII, 33

871-872 Cf. Mt XXIV, 36 874-875 Io VII, 33

876 *Praeit in mg* Primum | Mt XXIV, 32 878 Cf. Mt XXV, 10-13 883-884
 Mt XXIV, 42 885 *postquam ms posquam* | *triginta seq fa canc* 888-889 Mt
 XXIV, 36 890 *fletu seq as canc* 891-892 Act I, 6 892-893 *Ibid., 7* 894 *vos ms*
 vous 894-895 Act I, 8 895 *vos ms vous*

- quia nescitis horam quando venerit Dominus.» Probatur etiam auctoritate. Nam, postquam Christus fuerat in mundo triginta annis, sepe ipsius benedicta mater petiit de statu alterius mundi, de regno celorum, de inferno, de purgatorio et de fine mundi, de quo etiam frequenter apostoli petebant. Jhesus autem respondit eis: «De die autem illo et hora nemo scit», Mt. XXIV. Item, in die Ascensionis, virgo Maria et apostoli post ipsam cum gemitu et fletu et desiderio cum ipso ascendendi aspicientes, querebant, dicentes: «Domine, si in tempore hoc restitues regnum Israel». Respondit: «Non est vestrum nosse tempora vel momenta, que Pater posuit in sua potestate», quasi diceret: ‚Consolabor tamen vos statim‘, quia «Accipietis Spiritum Sanctum in vos», etc., *Actuum* I.
- Secundum, vero, quod mundus debeat finiri in brevi probatur ter, ratione, auctoritate et miraculo. Primo, per rationem naturalis similitudinis; nam, sicut de muliere antiqua, non habens plus aliquam virtutem naturalem, nec in capite nec in membris, perdidit dentes, etc., et in toto corpore infirma est, diceremus et iudicaremus, dicentes: ‚Ista mulier in brevi finiet dies suos et morietur‘, ignorantes tamen diem et horam, sic est de mundo, qui tam in capite quam etiam in omnibus membris infirmus est. Ideo, cito finietur. Omne enim quod antiquatur et senescit, vadit ad interitum. Quod autem mundus in capitibus suis infirmus sit, patet in capitibus, primo temporalibus, scilicet, dominis, in quibus iustitia aliqua non reperitur, sed tallia, exactiones, et inpositiones indebite, vacui omni timore Dei, etc. Consimili modo, quam infirma sint capita spiritualia quoad [f. 76v] omnem statum, patet clare cuilibet. Nam prelati hodiernis temporibus non petunt quot animas in beneficiis suis possint lucrari, sed quantum valeat in portatis, ymo potius furtatis, et sic de aliis defectibus et criminibus. Nam oculi, id est, confessores, infirmantur, quia potius respiciunt si sit peccunia in bursa quam ad peccata. Sic etiam de ore: unde, potius exeunt blasphemie et maledictiones quam Dei laudes. Manus plene sunt sanguine et furtis et sic de aliis. Unde *Ysaie*, primo: «Omne caput languidum et omne cor merens, a planta pedis usque ad verticem, non est in eo sanitas». Sicut igitur persona antiqua et multum infirma cito moritur, sic etiam mundus infirmus et inveteratus in malis, cito finietur: «Hoc itaque dico vobis fratres: tempus breve est», *Prima ad Corinthios*, VII. Debemus ergo mundum despiciere.

---

897 *Praeit in mg* Secundum 898 *de add int lin* 900 *iudicaremus seq* ista *canc* 904 *antiquatur et senescit ms corr* senescit et antiquatur *sign invers ord* 910 *quot ms* quod 915 *Furtis seq v canc* 916-917 *Is* I, 5-6 918 *mundus add in mg* 919-920 *1Cor* VII, 29 920-921 *Debemus ergo mundum despiciere add in mg*

Exemplum similitudinis: Nam si in villa ista esset unus pulcher iuuenis, dives et honorabilis multum, et illi presentaretur quedam vetula turpis, infirma et immunda, ut cum ipsa copulam carnalem contraheret, certum est quod ille eam statim refutaret. Sic est de vita istius mundi, qui in omnibus putridus, immundus et corruptus est; ideo certe in brevi finiendus et per consequens fugiendus. Unde, *Jacobi IV*: «Fratres mei karissimi, que est vita vestra? Certe vapor apparens et deinceps terminabitur». Consimiliter loquere de iuvene muliere et homine veterano et infirmo. Elongemus igitur cor nostrum a mundo isto, et ipsum erigamus ad mundum illum celestem, ubi requies nostra. Unde, *Prima Jobannis*, II: «Filioli mei, nolite diligere mundum neque ea, etc.»; sequitur: «Mundus enim transit et concupiscentia eius».

Probaturn secundo, auctoritate, quod mundus sit in brevi finiendus. Nam apostoli, ultima septimana ante passionem Domini, quesierunt a Christo dicentes: «Dic nobis quando hec erunt, etc.»; Respondit, *Matthei XXIV*: «Quoniam habundavit iniquitas, refrigescet caritas multorum... (id est, devotio)..., tunc veniet consummatio». Videamus, ergo, qualiter devotio in hominibus refriguit. Nam in primitiva ecclesia homines fuerunt multum devoti et ardentis erga Deum, et in omnibus necessitatibus corporalibus et spiritualibus semper habuerunt recursum solum ad auxilium divinum, dicentes: «Auxilium meum a Domino». Sed quid modernis? Certe faciunt totaliter per contrarium, quia recurrunt ad dyabolum et ad divinos et divinas in animarum suarum perpetuam dampnationem. Si, ergo, miser, perdidisti aliquam rem, quare non potius recurris humiliter ad Deum, devote coram eo pro re perdita genuflectendo, et ipse te libenter [f. 77r] iuaret? Nonne hoc promisit per prophetiam: «Clamabit ad me et ego exaudiam eum, cum ipso sum in tribulatione». Item, si filius alicuius infirmatur, statim recurrit ad vetulas divinas: et quare, non potius ad beatam Virginem, dicentes: 'O Virgo benedicta, Filius tuus dedit mihi hunc puerum, rogo ut ipsum conservare dingneris'. Item, tempore illo christiani erant tante devotionis ut, si in ecclesia vel alibi, nomen Jhesu et eius Matris nominabatur, homines cum maxima devotione eius dominationis genuflexerunt; sed in quanta irreverentia modo habeatur probant blasphemie, periuria

922 pulcher *ms* pulcer 926 istius *ms* iter 928-929 Iac IV, 15 928 vapor *seq* transiens *canc* 929 apparens *add int lin* 932-934 IJo II, 15. 17

937 Mt XXIV, 3 938-939 Ibid 12. 14 941-942 Cf. Act II, 42-47 944 Ps CXX, 2 | certe *seq* fit *canc* 949-950 Ps XC, 15 955-956 Cf. Philip II, 10 960-962 Ps XLIII, 21-22 962 (requiret) ista? *seq* quasi dicat *canc* 965 Cf. Philip II, 10

quasi infinita. Nam frequenter in venditionibus, pro tribus denariis
 lucrandis periurant nomen Christi et sue benedictae matris. Et quid
 960 de lusoribus? Patet cunctis. Sed quid fiet illis? Ait propheta: «Si
 obliti sumus nomen Dei nostri et si expandimus manus nostras ad
 deum alienum, nonne Deus requireret ista?», id est, puniet ista? Quasi
 diceret: omnino. Omnes, igitur, heu! sunt effecti infideles et quasi
 965 pro nichilo despiciunt et offendunt nomen Dei nostri. In cuius reve-
 rentiam et honorem, «omne genu flectatur celi et terre», *Actuum*
 XXII.

Item, antiquitus homines erant multum ferventes et humiles ac
 magnas faciebant penitentias. Nam viri, et mulieres etiam, quan-
 tumcumque nobiles, faciebant magnas abstinentias, ieiunia multa et
 970 cilicia portabant ad carnem (prout fecit beata Cecilia, nobilis civis
 romana, etiam tempore nuptiarum), et in duris stratis vel super lapi-
 des vel postes iacebant. Sed quid modo, tempore presenti? Homines
 sunt effecti ita delicati, quod nullus potest plus portare penitentiam
 nec facere abstinentiam; si confessor alicuius iniungit sibi ieiunium,
 975 respondet: ‚Habeo malum caput, non possem‘; vel aliquod simile. Et
 tamen poteris perpetue sustinere et pati ignem gehennalem. Nonne
 igitur refriguit bene caritas multorum? Ymmo, quasi omnium, in
 tantum ut merito consummatio mundi in brevi ventura iudicetur.
 Quapropter, aviso vos, «Penitentiam agite, appropinquavit enim in
 980 vobis regnum Dei». Nota etiam de illis, qui propter peccunias pec-
 cata aliorum super se recipiunt, ubi ambo vadunt in infernum, emp-
 tor et venditor.

Exemplum. Nam fuit quidam qui commiserat quoddam mag-
 num crimen, propter quod multum desolatus fuit, timens pro eo sus-
 985 pendii; cui quidam ex amicis suis dixit: ‚Si tibi placet, ego emam
 totum crimen tuum super me, si dabis mihi tantam peccuniam‘. [f.
 77v] Et fecerunt pactum. Cum autem iudex supervenit, ait emptori:
 ‚Tunc habes tale crimen super te?‘ Qui ait: ‚Utique‘. Et iudicatus est
 990 suspendii. Iudex vero, cogitans quod socius suusmet commiserat cri-
 men, similiter et ipsum suspendii iussit. Et ambo fuerunt puniti. Sic

970 Cecilia *seq* civi *canc* 970-971 «Cum autem cuidam iuveni, nomine Valeriano, desponsata fuisset et dies nuptiarum instituta esset, illa subtrus ad carnem cilicio erat induta...»: *De sancta Caecilia*, en JACOBI A VORAGINE, *Legenda aurea vulgo Historia Longobardica dicta ad optimorum librorum fidem recensuit* Th. GRAESSE, cap. CLXIX, Leipzig, Arnold 1850, 771 972 presenti? *seq* nullus *canc* 975 caput *ms* capud | vel *seq* d *canc* 979 vos *ms* vous 979-980 Mt III, 2; cf. Mc I, 15 980 qui *seq* vendunt pro peccunia peccata sita aliis *canc*

983 in *mg* sin Exemplum 990 puniti *seq* ag *canc* 991-992 Lc XIII, 3 992 peribitis *seq* et v *canc* 993 Ez XVIII, 4 993-994 Mt III, 2; cf. Mc I, 15

faciet Christus, unde *Luce XIII*: «Dico enim vobis, si penitentiam non egeritis, omnes similiter peribitis» (supple, emptor et venditor). Nonne ait Propheta: «Anima que peccaverit, ipsa morietur». «Penitentiam, igitur, agite», ut deleantur delicta vestra.

Item, in primitiva ecclesia, post ascensionem Domini, cottidie 995 homines confluebant ad ecclesiam, et unus de apostolis vel discipulis predicabat eis verbum Dei et celebrabat cottidie, et etiam cottidie homines sacramento eucharistie communicabant devotissime. Quo facto, unusquisque redibat ad laborem et opus suum usque demane. Sed quomodo est modo? Nec homines volunt conteri nec confiteri 1000 nec penitere, et altissimum sacramentum, quod in salutem nostram institutum est, etiam semel in anno spernunt sumere; ymmo, aliqui, qui a magnis temporibus et annis plurimis numquam fuerunt confessi nec communicaverunt; contra quos dicitur: «Nisi manduca- veritis carnem Filii hominis..., non habebitis vitam in vobis». Ecce 1005 quantum abundat modo generaliter iniquitas et caritas refriguit, ut merito consummatio mundi in brevi eveniat.

Probatur tertio finis mundi in brevi venturus, per miraculum. Legitur namque in *Vita beati Dominici* quod quidam frater minor, qui multo tempore socius sancti Francisci extiterat, pluribus fratribus de 1010 ordine fratrum predicatorum narravit quod, cum beatus Dominicus Rome pro confirmatione sui ordinis apud papam instaret, nocte orans vidit in spiritu Christum in aëre existentem et tres lanceas in manu tenentem, et contra mundum eas vibrantem. Cui velociter Mater occurrens, quidnam vellet facere inquisivit. Et Ille: 'Ecce totus 1015 mundus tribus vitiis plenus est, scilicet superbia, concupiscentia et avaritia, et ideo tribus lanceis ipsum volo perimere'. Tunc Virgo ad eius genua procidens, ait: «Fili karissime, miserere, et tuam iustitiam misericordia temperato».

995-996 Act II, 46 997-998 *ibid.*, 42 1002 semel in anno: «...suscipiens reverenter ad minus in Pascha eucharistiae sacramentum...», *De confessione facienda et non revelanda a sacerdote et saltem in pascha communicando*, inter *Constitutiones Concilii Lateranensis IV, Const. XXI* (ALBERIGO ET ALII, *Conciliorum Oecumenicorum Decreta*, Basileae, Herder 1962, 221); inde in *Decretalium librum V*, tit. XXXVIII, cap. XII: *Idem* (Innocentius III) *in concilio generali*: «Omnis utriusque sexus...» (FRIEDBERG II, col. 887) 1004-1005 Io VI, 54 1006 abundat *ms* habundat

1008 *Praeit in mg Tertio* 1009 *In mg sin Exemplum* 1009-1031 *De sancto Dominico*, en *Legenda aurea...* (cf. nota a les línies 970-971), cap. CXIII, 469-470: «Monachus quidam, ante ordinis praedicatorum institutionem in extasi factus vidit beatam virginem flexis genibus et junctis manibus pro humano genere filium deprecantem, qui dans saepe piae matri repulsam tandem instante ea sic ait: mater mea, quid possum vel debeo amplius iis facere? Misi patriarchas et prophetas et parum se emendaverunt. Veni ego ad eos, deinde misi apostolos et me et illos occiderunt. Misi martires et confessores et doctores nec illis

- 1020 Cui Christus: «Nonne vides quante iniurie mihi irrogantur?»
 Cui illa: «Tempera, Fili, furorem, et paulisper exspecta. Habeo enim fidelem servum et strenuum pugilem, qui ubique discurrens mundum expugnabit et tuo dominio subiugabit. Alium quoque servum sibi in adiutorium dabo, qui secum similiter decertabit.»
- 1025 Cui Filius: «Ecce placatus faciem tuam suscepi. Sed vellem ego videre quos vis [f. 78r] ad tantum officium destinare.»
 Tunc illa sanctum Dominicum Christo presentavit.
 Cui Christus: «Vere bonus et strenuus pugil iste, et studiose faciet que dixisti.»
- 1030 Obtulit etiam sanctum Franciscum et hunc Christus sicut et primum pariter commendavit.
 Sanctus ergo Dominicus, socium suum in visione sua diligenter considerans, quem ante non viderat, in crastino in ecclesia inventum ex hiis que nocte viderat sine indice recognovit, et in eius amplexus
- 1035 et oscula sancta ruens, ait: ,Tu es socius meus, tu pariter cures

---

acquieverunt. Sed quia non est fas, ut tibi aliquid denegem, dabo iis meos predicatorum, per quos valeant illuminari et mundari, si non autem, veniam contra illos. Similem visionem alius vidit eodem tempore, quo XII abbates Cisterciensis ordinis Tolosam contra haereticos sunt transmissi. Nam cum filius matri oranti respondisset, ut supra, dixit mater: bone filii, non secundum eorum malitiam, sed secundum tuam misericordiam agere debes. Tunc filius victus precibus ait: ad votum tuum adhuc hanc cum iis misericordiam faciam, quod praedicatorum meos iis mittam, qui eos moneant et informet, et si se non correxerint, amplius iis non [470] parciam. Quidam frater minor, qui multo tempore socius sancti Francisci existerat, pluribus fratribus de ordine praedicatorum narravit: cum beatus Dominicus Romae pro confirmatione sui ordinis apud papam instaret, nocte orans vidit in spiritu Christum in aëre existentem et tres lanceas in manu tenentem et contra mundum eas vibrantem. Cui velociter mater occurrens, quidnam vellet facere, inquisivit. Et ille: ecce totus mundus tribus vitiis plenus est, scilicet superbia, concupiscentia, avaritia, et ideo his tribus lanceis ipsum volo perimere. Tunc virgo ad eius genua procidens ait: fili carissime, miserere et tuam iustitiam misericordia tempera. Cui Christus: nonne vides, quante mihi iniuriae irrogantur? Cui illa: tempera, fili, furorem et paulisper exspecta, habeo enim fidelem servum et pugilem strenuum, qui ubique discurrens mundum expugnabit et tuo dominio subjugabit. Alium quoque servum sibi in adiutorium dabo, qui secum fideliter decertabit. Cui filius: ecce placatus faciem tuam suscepi, sed vellem ego videre, quos vis ad tantum officium destinare. Tunc illa Christo sanctum Dominicum praesentavit. Cui Christus: vere bonus et strenuus pugil iste et studiose faciet, quae dixisti. Obtulit etiam sanctum Franciscum et hunc Christus sicut et primum pariter commendavit. Sanctus autem Dominicus socium suum in visione diligenter considerans, quem ante non noverat, in crastino in ecclesia inventum ex his, quae nocte viderat, sine indice recognovit et in eius amplexus et oscula pia ruens ait: tu es socius meus, tu pariter cures mecum, stemus simul et nullus adversarius praevalebit. Visionem quoque praedictam sibi per ordinem enarravit et extunc factum est iis cor unum et anima una in domino»; cf. *De sent (Domeneç)* en *Vides de sants rosselloneses. Text català del segle XIII*. III. *Transcripció del text* (KNIAZZEH, NEUGAARD, Barcelona 1977, 155-156) i *De la vida de sent Domingo*, en *Llegenda àuria* (REBULL, Olot 1976, 384-385) 1021 Illa seq tp canc 1025 tuam add in calc pag

mecum, strenuus simul, et nullus adversarius prevalebit'. Visionem quoque predictam sibi per ordinem enarravit et extunc factum est eis «cor unum et anima una» in Domino, quod et in posteros mandaverat perpetue observari.

Jam enim, heu! in isto mundo ista tria vitia multum regnant: 1040
superbia namque apud omnes, unde Propheta: «Superbia eorum, qui te oderunt, ascendit semper»; de luxuria: «Omnis quippe caro corruperat (supple: ,in multis abominationibus') viam suam», scribitur *Genesis*. Nam nunc in matrimonio fides non servatur, nec castitas in aliis statibus mundi, quoad religiosos et seculares: «Corrupti, 1045
inquam, sunt et abominabiles facti sunt», etc., scribitur [.....].

Contra primum peccatum veniet Antichristus, contra secundum, ignis generalis conflagrationis, contra tertium, iudicium perpetue damnationis, dicendo: «Ite, maledicti, in ignem eternum..., esurivi enim et non dedistis mihi manducare», etc. Ecce lancea terribilis et 1050
multum dura. Sed ad hoc datur bonum remedium, per quod has lanceas effugere poterimus.

Exemplum. Si esses in una villa, ubi haberes domum pulcram, plenam pretiosis rebus et ornamentis, et scires eandem domum in brevi arsuram et consumendam per ignem, nonne amoveres bona tua 1055
inde et res omnes ne igne comburentur? Sine dubio ita, multum festinanter. Ex quo, igitur, mundus iste est domus nostra, in qua thesaurizamus et res nostre temporales cito a nobis auferentur, et finaliter igne generalis conflagrationis comburentur, debeamus eas de domo hac remove et in celesti loco reponere, ubi certe pro nostra 1060
multiplici consolatione et utilitate conservantur in annos infinitos. Unde, *Matthaei* XXVI: «Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra, etc., sed thesaurizate vobis thesauros in celo». «Date, igitur, elemosinam et omnia munda sunt vobis». «Facite vobis etiam amicos de mamona iniquitatis, ut, cum defeceritis, recipiant vos in eterna tabernacula», ad que nos perducatur, etc. 1065

1041-1042 Ps LXXIII, 23 1042-1043 Gen VI, 12 1045-1046 Ps XIII, 1; Ps LII, 2

1049-1050 Mt XXV, 41-42 1050 mihi seq etc. *canc*

1059 Cf. Apoc VIII, 7 1052-1063 Mt VI, 19-20 1062 thesaurizare seq in terra etc. *canc* 1063-1064 Lc XI, 41 1064-1066 Lc XVI, 9

X. Ff. 79r-81r. FERIA 3^a IN AVENTICA, ANTE DIEM PALMARUM
Vos ascendite ad diem festum hunc, Jo. VII.

- Notandum est quod dominus noster Ihesus Christus volens nos
 1070 ascendere ad ipsum in regnum celorum, dicit verbum premissum:
 «Vos ascendite...» Pro cuius declaratione et etiam ut habeamus
 modum ascendendi ad festum regni celestis, occurrit figura de
 patriarcha Jacob. *Genesis*, XXVIII: «Vidit Jacob scalam stantem
 super terram et angelos Dei ascendentes et descendentes», et Domi-
 1075 num innixum scale, etc., quatenus Dominus diceret nobis omnibus:
 «Venite, venite ad me, omnes qui laboratis», *Matthei* XI, scientes
 quod ego teneo scalam; ideo ascendatis audacter, et ego multis gau-
 diis et consolationibus reficiam vos. Scalam per quam ascendimus in
 celum est bona et sancta vita.
- 1080 Ratio est quia, sicut homo per scalam ascendit de gradu in gra-
 dum, ita homo ascendens in celum debet ire de virtute in virtutem,
 et de bono opere in bonum opus, quia unum non sufficit, sed plura.
 In qua scala, dominus noster Ihesus Christus tales virtuosos multum
 dulciter recipit, nam sunt illi, de quibus propheta *Psalmo* LXXXIII:
 1085 «Ibunt de virtute in virtutem». Item, nota quod scala ascendendi in
 celum tenebat pedem super terram et ascendebat in altum. Sed ante
 adventum Filii Dei, scala illa iacebat seu pedem tenebat in inferno, et
 ideo, omnes anime ab hoc seculo migrantes, etiam quantumcumque
 sanctorum hominum, descendebant in infernum. Nam Adam, post-
 1090 quam fuit eiectus de paradiso, penitentiam fecit nongentis triginta
 annis et tamen, quando mortuus fuit, descendit in infernum sive in
 limbum, quia pes scale positus erat in inferno. Item, patriarcha Noe,
 qui fuit tante sanctitatis quod non erat sibi similis in mundo, et
 vixit in bonis operibus nongentis quinquaginta annis, et tamen,
 1095 quando mortuus fuit, intravit in lymbum. Item, sanctus Johannes
 baptista, de quo Christus perhibuit testimonium quod «inter natos
 mulierum non surrexit maior», *Matthei*, XI, et tamen, quando fuit
 mortuus, anima sua descendit in lymbum. Et sic de omnibus aliis.
- Sed postquam Christus pro nobis natus et oblatu fuit, tunc scala
 1100 fuit reparata; quando anima Christi descendit in lymbum, tunc

1068 Io VII, 8

1071 Io VII, 8 | vos *ms* vous 1072 ascendendi *corr* assendendi 1073 stantem
 super terram *ms* super terram stantem *sign invers verb* 1073-1074 Gen XXVIII, 12
 1076 Mt XI, 28 1078 vos *ms* vous

1084-1085 Ps LXXXIII, 8 1090 Gen III, 23 1090-1091 Gen V, 5 1093 Gen
 VI, 9; cf. Iob I, 8 1094 Gen IX, 29 1096-1097 Mt XI, 11 1098 aliis *seq* Item,
 sequitur: in eadem scala vidit angelos *asce canc*

1099 postquam *ms* posquam | Natus et *add int lin* | fuit *seq s canc* 1100
 lymbum *seq si canc* 1102-1103 Cf. Gen XXVIII, 12

extraxit scalam et posuit eam terram. Et in die ascensionis erexit eam in celum, ut ibidem ascenderemus. In qua scala «vidit angelos Dei ascendentes (id est, sanctos per bona opera) et descendentes», id est, anime eorum descenderunt in lymbum.

Ecce, inquam, scala salutis, ad quam nos vocat Christus, dicens: 1105
«Vos ascendite, etc.»

Secundo, notandum quod gradus scale sunt septem, de quibus in presenti sermone tres declarabuntur, et cras residui quatuor, [f. 79v] et sic faciemus duas valde bonas dietas. Primus gradus scale est credentia articularum fidei; si enim vis intrare in regnum celorum, 1110 expedit tibi vera fides katholica et quod cor tuum sit firmum et securum de omnibus que sub articulis fidei continentur. Quia si homo plene omnia opera virtuosa perficeret in ieiunando, abstinendo, etc., et dubitaret de fide katholica, non posset intrare in regnum celorum, de qua tamen fide multi temptantur, volentes aliquando 1115 videre animas egredientes de corporibus, cum sit merus spiritus; sed hec est falsa credulitas. Tene igitur firmiter quod anima est spiritus, vel ascendens in celum vel descendens in infernum. Sic etiam modo quidam temptantur de sacramento eukaristie, dicentes: 'Quomodo hic magnus Deus sub tam parvis accidentibus continetur?' Item, si stat vel 1120 sedet, absit, hoc in sacramento. Iste sunt questiones vane et superstitione. Ideo illis non adhereat, sed dicat corde firmo et constanti: 'Credo, Domine, quod tu es vere bonus Deus'.

Et *Ad Hebreos*, capitulo XI: «Sine fide impossibile est placere Deo: oportet enim credere accedentem ad Deum...». Propter istam ratio- 1125 nem, sancti Apostoli dum predicabant infidelibus, et aliquando volebant facere christianos, numquam volebant baptizare aliquem nisi perantea perfecte scirent duodecim articulos fidei, id est, symbolum, qui incipit: «Credo in Deum Patrem omnipotentem, etc.», et docebant eos vel per verba vel per scripturam eorum. Et est hominibus 1130

1106 Io VII, 8

1108 residui *ms* residue 1111 (Katholica) et *add int lin* 1118 Tene *corr* tenes *canc* -s | Tene igitur firmiter: cf. CONCILIUM LATERANENSE IV, *De fide catholica*: «Firmiter credimus et simpliciter confitemur...» (ALBERIGO ET ALII, *Conciliorum oecumenicorum Decreta*, Basileae, Herder 1962, 207); *inde in Decretalium* librum I, tit. I, cap. I.: *Innocentius III. in concilio generali*: «Firmiter credimus et simpliciter confitemur...» (FRIEDBERG II, col. 5) 1119 Quomodo *seq* potest *canc* 1121 absit *add in mg dext* | hoc *add in mg sin*

1124-1125 Hebr XI, 6 1134 Mt XXVIII, 19 1135-1136 HIERONYMUS, «Primo instruxit eos... baptizare»; neque opere microschedarum CETEDOC talia verba in operibus Hieronymi invenire valui; forsitan tamen alludunt ad ordinem horum verborum *Ep LXV ad Principiam virginem, sive explanatio Psalmi XLIV*, 21: «...Apostolos intelligamus, qui missi sunt a Domino praedicare usque ad extremum terrae, et baptizare credentes in nomine Trinitatis» (ML 22, Paris 1864, 639A)

multum necessarium ad salutem ut articulos fidei sciant, nam articuli fidei fuerunt compositi antequam baptismus fuerit institutus, et etiam *Pater noster* aut *Ave Maria*. Unde, quando Christus misit Apostolos dixit, *Matthæi* ultimo: «Euntes, docete omnes gentes, baptizantes, etc.». Super quo verbo, Jeronimus dixit: «Primo instruxit eos de articulis fidei, quam baptizare».

O! quot sunt homines hodiernis temporibus, iuvenes et senes, qui nesciunt illud *Credo*. Item, nota quod quando puer baptizatur, homo faciliter est compater, sed peccat, quia non facit debitum suum: com-
 1140 pater enim vel commater tenetur docere puerum dum fuerit quinque vel sex annorum, quod sciat bene *Credo in Deum*. Item, non debet esse compater vel commater, nisi sciat *Credo in Deum*, id est, articulos fidei, et eos teneat fideli corde. Unde *Actuum* VIII, legitur de Regina Candaci quod, volens baptizari, dixit Philippus: «Non, sed si credi-
 1145 deris ex toto corde». Item, multi sunt a quibus dum confessor petit: ‚Scis *Credo in Deum* vel articulos fidei?’, respondent: ‚Non, quia nescio legere’. Falsa et inepta responsio: ‚Nonne scis aliquas canti-[[f. 80r]-lenas vanas? Et sicut illas docuisti, ita etiam poteris informari de articulis fidei.’ Item, si aliqua cantilena de quibusdam vanitatibus
 1150 fuisset facta in ista patria solum ante mensem, iam multi eam corde-tenus scirent. Et illam nobilissimam cantilenam et salutiferam, quam apostoli ex instructione Spiritus Sancti ante mille annos composuerunt, nullus curat addiscere.

Item, Antichristus, cum venerit, petet a te: ‚Dic tu quam fidem
 1155 tenes?’ Nonne erit maxima confusio quod nescis respondere? Item, si una persona nesciens *Credo* moriatur, tunc, quando anima eius adducitur ad presentiam iudicis Christi, petet a te: ‚Quam fidem tenes?’ Respondebis, necessitate et veritate rei coactus: ‚Nescio.’ O! quanta verecundia et desolatio. Si enim nescies fidem, ipse nesciet te, dicens:
 1160 «Amen, dico tibi, nescio te», nam omnis ignorans ignorabitur. Sed si scis *Credo in Deum* et articulos fidei firmiter tenes et credis, respondebis Christo: ‚O Domine certe, bonus christianus sum. Ecce fides mea: ‚Credo in Deum Patrem omnipotentem, etc.’. Et tunc, sine dubio, recipiet te cum manibus suis, dicens: «Euge, serve bone, etc.,
 1165 intra in gaudium Domini tui.» Nam omnes tales salvabuntur. Unde, *Marci* ultimo: «Qui crediderit et baptizatus fuerit, salvus erit.»

1141 *Deum seq es canc* | non *ms* nus 1143 *Act VIII, 26-39* 1147 *falsa seq*
 ratio *canc* 1148 *docuisti pro didicisti*
 1159 *Cf Mt XXV, 12* 1164-1165 *Mt XXV, 21* 1166 *ultimo seq* qui credide-
 rit *canc* | *Mc XVI, 16*

Secundus gradus est reverentia divinatorum, ita quod Deo et parentibus nostris faciamus reverentiam. Nam, sicut patri tuo vel alicui magno Domino temporali facis reverentiam quando es in presentia ipsorum, capucium deponendo et humiliter inclinando, ex eo quia pater tuus vel dominus temporalis est, quanto magis ipsi Christo, qui est pater et dominus noster quoad corpus et animam, et suo pretioso sanguine nos redemit? Qui non solum est comes vel dux, sed est «Rex regum et Dominus dominantium». Nonne «ipse est pater tuus, qui possedit et fecit et creavit te, scribitur in *Psalmo*. Cur, ergo, tam gratiosum et dignum dominum non honoramus? De quibus loquitur *Malachie* ultimo: «Si ego sum Pater vester, ubi honor meus? Si Dominus vester, ubi timor meus?» Ideo, quando Christus est ante te vel coram te in oratione, debes humiliter genuflectere et caputium deponere. Item, etiam cum ore tuo debes eum taliter honorare, ut nomen suum false aut indecenter numquam periures. Nam, si omnes amici tui essent capti et debent mori, pro ipsorum omnium liberatione non deberes facere falsum iuramentum. Item, nomen suum et sue benedictae matris debemus honorare in ecclesiis, specialiter in festivitatibus cum timore et reverentia [f. 80v] et devotis operibus. Item, quandocumque pertransis crucem Domini, debes humiliter genuflectere et supplicare Christo quatenus per meritum sue sancte mortis, quam in illa sustinuit, te velit custodire ab omnibus inimicis et a morte eterna. Unde, *Primo Regum*, II: «Quicumque honorificaverit me, dabo ei gloriam magnam, sed qui non, erunt miserabiles.» Tertius gradus: benivolentia proximorum: quia Christus non vult solum ut ipsum diligamus, sed etiam proximum nostrum, ut non habeamus aliquam invidiam contra eum, sed sicut fratres et sorores nos fideli corde diligamus. Unde, *Prima Iohannis*, IV: «Hoc mandatum habemus a Deo, ut qui diligit Deum diligit et proximum». O! quot sunt falsi amores hodiernis temporibus in mundo, ubi multi dicunt se amare fideliter, qui tamen dampnose et false diligunt. Nam, si petitur a rege: «Diligitis vos subditos vestros, nobiles, vasallos, milites et sic de aliis?», respondet: «Ita, tam fideli amore ut si aliquis offenderet aliquem ex ipsis, facerem hec et alia': ecce falsus amor. Patet: quia non diligit suos, nisi propter lucrum suum, ut pos-

1167 *Praeit in mg* Secundo 1172-1173 Cf. Gal III, 13 1174 Dn II, 37. 47
1174-1175 Deut XXXII, 6 1178-1179 Mal I, 6 1178 Ideo *seq* fac *canc* 1180
eum *seq* vocare *canc* 1189 1Rg II, 30

1191 *Praeit in mg* Tertius 1194 1Io IV, 21 1201 diligit *seq* ni 1202 auferre
ms auferre 1203-1204 *canc* more canis famelici, qui diligit os ad rodendum *add in mg*
1204-1205 Ps LXXVII, 36 1205 ei *corr* eis *canc* -s 1207 apum *ms* apium 1209
mel *corr* melle *exp* -le

- sit eos exactionare, talliare, et ipsorum bona indebite auferre iuxta ipsorum beneplacitum more canis famelici, qui diligit os ad rodendum. Unde in *Psalmo* LXXV: «Dilexerunt eum in ore suo et lingua
 1205 sua mentiti sunt ei». Item, servitores dominorum diligunt solum propter lucrum temporale; quia inmediate quo dominus incideret paupertatem et miseriam, statim dimitteret eum, more apum, qui diligunt hominem unctum melle et secuntur eum quamdiu mel est in eo, sed statim quo mel ablatum est, recedunt et dimittunt eum.
- 1210 Item, si petitur a te an diligas puerum tuum, respondes: ‚Certe, summe diligo‘; sed falsus est amor iste, quia tu insidiaris sibi mortem. Patet exemplo: fuit quidam multum graviter febricitans in infirmitate sua, quod medicus suus defenderat ut nullo modo biberet vinum, quia esset sibi causa mortis. Accidit ut quidam amicus eius-
 1215 dem infirmi superveniret et infirmus, maximo calore et siti estuante, supplicavit sibi quatenus amore sui sibi daret semel ad bibendum; quod ille, sui contemplatione faciens, tradidit sibi vinum, quo hausto, statim defunctus est. Consimili modo, vos alii parentes facitis de pueris vestris, nam quamdiu sunt in hac misera vita languentes,
 1220 deberetis eos custodire a nocivis, id est, peccatis, et docere eos devote orare, ieiunare, Deum diligere et alia opera virtuosa exercere. [f. 81r] Sed quid? Inmediate quo habent usum rationis seu discretionis, propinatis eis vinum peccati mortalis, quia docetis eos de vanitatibus mundi et aliis peccatis vestris, et sic propinatis eis mortem eternam.
- 1225 Et qualis fidelitas erga puerum tuum!
 Item, de amatoribus huius mundi. Petitur ab aliquo: diligis tu talem vel talem? Respondet: diligo ita fideli corde, quod nec quiescere, dormire, aut comedere vel bibere possem. Sed ista dilectio falsa est et infidelis, nam comparatur dilectioni lupi, qua diligit ovem,
 1230 qui die noctuque quiescere non potest quousque ipsam devoret. Sic faciunt tales falsi amatores, qui die noctuque insecuntur ovem, id est, mulierem honestam, quousque ipsam faciant meretricem: et ecce quam fidelis dilectio! Item, generaliter multi dicunt se mutuo fideliter diligere, qui tamen se mutuo in interitum ducunt. Nam, si unus
 1235 habet alium exosum, dicit socio suo: ‚Volo istum percutere vel interficere: iuva me‘. Et sic, unus propter alium dampnatur, prout fecit Amalechites, de quo legitur *Primo Regum*, ultimo, quomodo in montibus Gelboe interfecit dominum suum, cuius servus erat, quem etiam, statim post, David interficere fecit.

1214 in mg sin Exemplum 1218 vos ms vous 1219 languentes ms languentes
 1221 virtuosa ms virtutuosa

1228 Possem seq J *canc* 1237-1239 2Rg I, 6-15

Concludendo, igitur, dicendum, quod si aliquis diligit unam creaturam, que est pulcra, vera et fideli dilectione, debet per devotas orationes et preces ad Deum, et per bonas inductiones laborare ut, sicut eadem creatura pulcra est in corpore, quod divina gratia mediante efficiatur pulcra in anima et mente. Et ecce pura et munda dilectio. Unde, *Ad Rom.* XII: «Dilectio sine simulatione, odientes malum, adherentes bono» (supple, eterno). Et sic in quolibet amore quod malum est debemus rescare, quod vero bonum et pro anima utile retinere debemus.

Quod nobis concedat, etc.

XI. Ff. 81r-84r. FERIA QUARTA ANTE PALMARUM IN AVENTICA 1250
Secuntur me et ego vitam eternam do eis. Jo 10.

Pro ulteriori declaratione scale celestis, notandum est quod dominus noster Ihesus Christus, volens nobis ostendere modum et formam, per quem debeamus ascendere in celum, dicit: «Ego sum lux mundi. Qui sequitur me non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vite», *Joannis*, VIII. Nam apparet per experientiam. Quando nox est obscura, nec luna lucet et via est mala et lutosa, prudentes homines faciunt coram se portare lumen et secuntur illud, ne via tortuosa offendantur; sed qui hoc non faciunt, cadunt in lutum. Sic Pater noster celestis, videns [f. 81v] quod iste mundus est via plena tenebris et inmunditiis peccatorum, et propter hoc quod possemus directe ascendere ad paradysum, ne caderemus in lutum inferni, dedit nobis lumen suum, id est, Christum Ihesum, qui est vera lux sive candela ad lucendum. Nam, sicut candela aliqua componitur ex tribus, scilicet, cera, lichino et igne, ita in Christo Ihesu vero lumine totum mundum illuminante, est cera, id est, eius caro pura, que ad modum cere iuxta ignem, ita in tribulatione et magna passione fuit fusa; lichinus est anima sua munda et sancta; lumen significat deitatem, unde Propheta, *Psalmo* [...]: «Paravi lucernam Christo meo». Ideo, Pater celestis voluit quod ista candela precederet nos eundo ad paradysum per suam humilitatem et suam magnam sanctitatem et virtuosam operationem, etc., ut alii sequerentur eum pari modo. Nam qui vadunt per superbiam et avaritiam ac cetera vitia, omnes descendunt in infer-

1241 pulcra seq si vis *canc* 1242 ut seq eadem *canc* 1245-1246 Rm XII, 9
1246 malum *add in mg dextr*

1250 in seq autem *canc*

1251 Jo seq 7 *canc* | Io X, 27-28

1254 debeamus *fors corr* debeatis 1254-1255 Io VIII, 12 1262-1265 Cf. Io XII, 46 1267 magna *ms lect dub* 1268-1269 Ps CXXXI, 17 1274 Virginis *add in mg* 1276-1277 Io VIII, 12; cf. Io XII, 46 1277-1278 Eccli XXIII, 38 1279 Io X, 27-28

- num. Propter quod, sancti patres et prophete, carentes illa candela,
 1275 omnes ceciderunt in infernum. Sed ipsa benedicta candela fuit in
 ventre Virginis illuminata: quapropter de seipso dicit: «Ego sum lux
 mundi», quem utique devote sequi debemus. Unde, *Ecclesiastici*
 XXIII: «Gloria magna est sequi dominum». Dicit igitur Christus de
 bonis christianis: «Secuntur me, et ego vitam eternam do eis».
- 1280 Sequitur igitur quartus gradus scale ascendendi in celum et voca-
 tur ‚regentia membrorum‘: ut omnia membra, a capite usque infe-
 rius, sint bene regulata. Caput sit regulatum, ut non facias ibidem et
 in alia parte corporis vana ornamenta ac sumptuosas vestes contra
 Deum et tue anime salutem; oculos ut ab omni vano aspectu caveas,
 1285 aures ut mala verba non audias nec scurrilia nec tui proximi diffama-
 toria. Os tuum, quod nihil comedas nec bibas, quod quomodolibet
 sit occasio ad peccandum, sed tantum necessitatem corporalem
 sumas. Item, quod de ore tuo non procedant verba falsa aut iuramen-
 ta iniqua, etc. Manus, ut diligenter ab omnibus nocumentis caveas.
- 1290 Pedes, ut non vadas ad aliquem locum, unde occasiones peccatorum
 tibi oriri possent; et sic, membra tua essent valde bene recta. Unde
 Poeta: «Si bene membra regis, es dignus nomine regis». Et ideo,
 Christus in evangelio ostendit nobis quomodo debemus bene regere
 membra.
- 1295 «Si autem manus tua vel pes scandalizat te, etc.», *Matthæi*,
 XVIII. Non quod intelligatur ad litteram, absit, quia peccatum
 mortale esset abscindere membrum vel castrare se propter Deum vel
 castitatem [f. 82r] servandam. Manus intelligitur opus, quia fre-
 quenter opera cum manu fiunt. Quodcumque igitur opus tuum te
 1300 scandalizat, eo quia contra Deum est, vel in tue anime preiudicium,
 statim amoveas et proice abs te. Item, persona tibi serviens in domo
 tua dicitur manus tua propter opera que pro te facit (ut sunt ancille
 dominorum, vel servi dominarum): si talis persona aliquo modo
 complacentie vel allectionis te scandalizat, utputa cogitando: ‚O!
 1305 quam pulcram faciem, pulcros oculos, pulcrum pectus habet ancilla
 tua‘, etc., ecce radix scandali et peccati, statim abscide eam et proice

1280 *Praeit in mg* Quartus 1292 «Si bene... relinque»: *Proverbia sententiaequae Latinitatis Medii Aevi. Lateinische Sprichwörter und Sentenzen des Mittelalters in alphabetischer Anordnung.* Gesammelt und herausgegeben von Hans WALTHER. Teil 4: Q-Sil (Carmina Medii Aevi Posterioris Latina, II/4), Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht 1966, 833, núm. 28219a (cf. 835, núm. 28228)

1295 *Mt* XVIII, 8 | autem *lect dub* | scandalizat -li- *add int lin* 1297 (Deum) vel *seq s canc* 1301 Item *seq s canc* 1302 facit *seq si telis canc* 1304 cogitando *add in mg* 1306 tua *seq ecce canc* 1310 quascumque *seq ali canc* 1318-1319 Cf. *Mt* XVIII, 8

abs te et fuge. Consimili modo facere debent sacerdotes de focariis, et e converso; prevalet namque sacerdoti absque ancilla intrare regnum celorum, quam cum ipsa mitti in gehennam ignis. Item, simile est de mulieribus et aliis dominabus, viduis vel virginibus, habentibus rerum suarum procuratores, qui, si scandalizent, quocumque modo complacentie, eiciantur. Simili modo de confessore et filia confessionis: si namque, ex eo quia sibi confessa es, vellet intrare domum tuam, unde tales complacentie vel delectationes sequi possent, vel quascumque ocasiones aliunde querere, fuge eum et eice a te, nec unquam sibi plus confiteri velis; breviter, ex quibuscumque secretis vel manifestis operibus ocasiones peccatorum vel etiam societatibus et amicitiiis oriri possent, abscinde statim et eice a te, quia melius est tibi sine talibus intrare regnum celorum, etc.

Item, «si pes tuus, etc». Pes supportat et sustentat totum corpus persone. Sic, aliquando, quando homo vel femina patitur tribulationes et desolationes, occurrunt qui ipsam sustentant verbis defensoris innuendo, dicentes: ,O! quam bona mulier!, etc.», ut ipsius amorem ad se allicere possint, et sic de consimilibus, fuge, fuge, bona mulier, talem sustentatorem «et eice eum abs te». Item, aliquando est aliqua pauper mulier vel pulcra filia male induta; statim aliquis adest sub specie pietatis ipsam vestiens seu induens, propter quod iam animus mulieris inclinatur ad ipsum, dicens: ,O! quam magnam gratiam et amicitiam iste ostendit tibi in hoc quod voluit te sic sustentare rabis vel mantellis; certe, si posses, cum decentia vel forte salute anime tue etiam retribueres sibi, si haberes unde'. Ecce scandalum. Si, igitur, tu mulier vis intrare regnum celorum, abscinde hunc [f. 82v] pedem et proice abs te, quia melius est tibi male indutam intrare regnum celorum, etc.

Item, «si oculus, etc.». Oculus ostendit homini viam bonam et malam, et significat consiliarium. Si, igitur, consilarii aliqui vel confessor tuus (premissus est) te consiliis ipsorum ad peccata inclinarent erue ipsum statim «et proice abs te», prout fomentum eterne dampnationis. Unde Poeta: «Que nocitura tenes, quamvis sint cara, relinque».

1320 Cf. lin. 1295 1321 vel femina *add int lin* 1323 innuendo *lect dub* 1325 Mt XVIII, 8 1326 pulcra *seq vic canc* 1328 dicens *add int lin* 1329 sustentare *seq ita canc*

1335 Mt XVIII, 9 1337-1338 inclinarent *seq eice canc* 1338 Mt XVIII, 8 1339-1340 Poeta: «Que nocitura... relinque», cf. supra, ad lin. 1292 (WALTHER, *Proverbia...*, 16, núm. 23024), ex CATONIS, *Distichis*, I, 6.

- Quintus gradus est diligentia agendorum: ut omnia servitia Dei fiant cum magna diligentia et attentione. Exemplum. Nam, si aliquis homo vel mulier ponit se per annum pro decem florenis in servicio alicuius domini, cum quanta diligentia servit illa persona
- 1345 domino suo, nunc exiens nunc rediens, tempore frigido, pluvioli vel calido, mandatum domini et voluntatem eius plene perficiendo, etc. Quanto magis cum maiori diligentia debemus servire domino nostro Ihesu Christo, omnia mandata eius perficiendo et voluntatem, qui non dat nobis tantum decem florenos, sed totum regnum celorum.
- 1350 Unde, *Matthaei* VII: «Qui fecerit voluntatem Patris mei, etc.». Huic certe in frigoribus, in nivibus, in pluviis servire et ad ecclesiam properare debemus. Item, si unus rex promitteret alicui servitorum suorum unum castrum, de quo haberet in anno mille florenos: ,O cum quanta diligentia, quantis periculis mortis nunc ratione inimicorum
- 1355 regis, nunc in stragibus, nunc in bellis se dictus serviens vel miles pro rege exponeret, cuius tamen stipendium modicum est et parve durationis. Quanto magis pro Christo periculis et laboribus corporalibus et virtuosus exponere nos debemus, vigiliis etiam et ieiuniis ac aliis abstinentiis corporalibus, qui non dat nobis solum unum castrum, sed totum regnum celorum, unde *Joannis*, XII: «Si quis mihi ministraverit, etc.». Item, religiosi cum diligentia serviant Deo, plene et devote vota sua observando cum aliis ceremoniis et ordinationibus divine laudis. Et sicut tunc fidelis dominus in fine anni dat mercedem suo fideli servo, sic Deus, qui fidelis est dominus, dat suo
- 1365 fideli servitori in fine anni, id est vite, plenam mercedem eterne beatitudinis; quia cum ad hostium paradisi pulsaveris, dicens, «Domine, Domine, aperi nobis», statim intromittet te, dicens tibi: ,Veni, dilecte mi, «intra in gaudium domini tui»; scribitur [.....]. Si autem sibi cum negligentia servieris, et regulam tuam et vota devote et
- 1370 integre non observaveris et post hanc vitam ad hostium [f. 83r] paradisi pulsaveris, dicens: «Domine, aperi», statim respiciet te et abiciet cum maxima indignatione in infernum. Si dicis: ,Domine, sum frater minor', dicet tibi: ,Verum est nomine, sed non re'. Et sicut est de religiosiis, ita consimiliter de sacerdotibus et secularibus. Debemus,

---

1341 *Praeit in mg* Quintus 1349 nobis seq so *canc* 1350 Mt VII, 21 1354 diligentia seq cum *canc* 1356 tamen seq stud *canc* 1360 Io XII, 26 1362 observando seq et *canc* | cum *add int lin* 1366-1367 Mt XXV, 11 1368 mi seq si autem *canc* | Mt XXV, 21-23 | scribitur *addas* Mt XXV, 11. 21. 23 1369-1370 et regulam tuam et vota devote et integre non observaveris *add in calc inf* 1370 hostium seq et post ho *canc* 1371 pulsaveris *ms* pulaveris | Cf. Mt XXV, 11 1373 re seq Unde secundo en *canc* 1375-1377 2Paral XIX, 6. 7

igitur, cum diligentia et timore tanto Domino servire, unde *Secundo Paralipomenon*, XIX: «Videte quid faciatis»; et «Sit timor Domini vobiscum et cum diligentia facite opus suum.»

Ut igitur per hanc scalam in celum ascendamus, debemus Deo in quatuor diligenter servire:

Primum, ut excommunicati se faciant absolvi. Ratio est: nam si esses inter inimicos tuos ligatus, et ipsi niterentur te interficere, cum quanta diligentia cogitares quomodo posses esse liberatus, et invocares nunc istum, nunc illum, ut te dissolveret. Nam excommunicati sunt extra positi ab omni bono Ecclesie Dei. Item, non debent interesse officio divino et, si faciunt, cedit eis in dampnationem perpetuam. Confiteri possunt, sed non absolvi, nam omnes traditi sunt in potestatem Sathane, *Prima ad Corinthios*, V: «Tradidi illum Sathane, etc.» Et ideo, totis viribus pro absolute ipsorum laborare debent, unde *Ysaie*, LII: «Solve vincula colli tui, filia Syon, etc.»

Secundo, debemus die dominica cum magna devotione et diligentia ire ad ecclesiam, et ibi remanere a principio misse usque in finem, alias fructum misse non habebis, contra eos qui solum audiunt partem et recedunt: «Non sic, impii, etc.» Nonne servitores dominorum continue stant ante cameram exspectantes et observantes cum diligentia exitum domini de camera et ipsum attente et reverenter associant? Sic etiam in ecclesia facere debemus: quod simus ibi in principio, expectantes attente et cum devotione exitum regis nostri Ihesu Christi de sinu Patris, scilicet, camera celesti, in manus sacerdotis, et ibi ipsum usque ad finem devotissime associare. Quod autem debeamus Deo diebus dominicis et festivis devote et diligenter servire, patet ex hoc, nam, quando Deus dedit alia precepta, dixit simpliciter: «Non adorabis deos alienos, non periurabis, etc.»; sed in isto ait: «Memento ut diem sabbati sanctifices», in signum quod specialissime attendere debemus ut diebus dominicis et festivis Deo in ecclesia devote serviamus.

Tertio, debemus in principio quadragesime confiteri integre. Nam magna stultitia est et periculum tarde confitentium. Si enim unus miles nollet se armare quousque deberet pugnare in prelio, certe nimis tarde esset. Sed ex quo tempus quadragesime est tempus punne cum dyabolo, ideo non exspectes [f. 83v] usque ad finem

1381 et ipsi niterentur te interficere *add int lin* 1387-1388 1Cor V, 5 1389 Is LII, 2

1390 devotione *seq ire canc* 1393 Ps I, 4 1397 attente *ms actente* 1398 scilicet, camera celesti *add int lin* 1399 associare *seq item Deus dedit canc* 1402 Ex XX, 3. 7 | periurabis *seq sabbata sanctificabis canc* 1403 Ex XX, 8

prelii vel usque ad medium te armare contra ipsum, sed in principio quadragesime arma te cum confessione, contritione, ieiuniis, etc., et precipue cum bono proposito ulterius non peccandi. Unde, *Ad Rom.*, XIII: «Abiciamus opera tenebrarum, ut in die», scilicet pugne, contra dyabolum «honeste ambulemus».

1415 Quarto, devote recipere Corpus Christi, quod est pretium nostre redemptionis. Exemplum: si comes vel dux faceret proclamari unum sollempne prandium cum ferculis pretiosis cuilibet dandis de servitoribus suis, cum quanta diligentia quilibet ornaret se et disponderet, ut honeste in illo prandio appareret et cibum decenter sumeret, nec aliquis se subtraheret. Quanto magis cum magna diligentia et devotione nos preparare debemus ad convivium summi regis, quia omnes sumus familiares sui. Ideo dicit nobis: «Venite, comedite panem et bibite vinum quod miscui vobis», *Proverbiorum*, IX: «Venite, igitur, ad nuptias», *Matthæi*, XXII.

Sextus gradus, prudentia dicendorum: quod bene regulemus linguam nostram, ne quidquam loquamur contra proximum, nec falsum testimonium aut verba diffamatoria seu blasphemias in Deum. Sed dicis: ‚Domine, vidi oculis meis in secreto (vel per foramen parietis) quod omnia vera sunt que de proximo vicinis meis dixi: nonne debeo dicere veritatem? Et, si dixi, debeo revocare et me reddere mendacem de eo quod verum est?‘ Dicit sanctus Thomas quod si de proximo tuo vides aliquid mali in secreto et revelas aliis, diffamator es, et teneris revocare et restituere ei famam. Non quod 1435 dicas: ‚Mentitus sum de accusando illum‘, sed dicis: ‚Iniuste et false istum accusavi, quia nihil de eo scio nisi bonum; et quidquid contra eum dixi ex malitia feci‘; supposito etiam quod sit verum, adhuc debes revocare. Et ideo, si vides aliquid mali de proximo tuo, «corripe eum inter te et ipsum solum, *Matthæi*, XVIII. Et, heu! hodierna 1440 die homines modicum curant de peccato lingue, quamvis sit maximum peccatum; quia si amoveo ab aliquo mantellum vel furarem sibi res suas, etc., facilis est restitutio; si autem honorem sive bonam famam, numquam poteris reddere, etiamsi illa persona quam diffam-

1413-1415 Rm XIII, 12. 13

1418 dandis seq cum c *canc* 1423-1424 Prov IX, 5 1424-1425 Mt XXII, 4

1426 *Praeit in mg sin* Sextus 1431 (dixi,) debeo seq d *canc* 1432 sanctus seq J *canc* 1438-1439 Mt XVIII, 15 1439 et seq pp *canc* 1440 die corr dies *canc* -s | lingue ms lingwe 1441 amoveo ms ammoveo 1445-1446 Ex AUGUSTINI *Epistola CLIII: Augustinus episcopus famulus Christi familiaeque eius dilecto filio Macedonio in Domino salutem*, en S. AURELI AUGUSTINI HIPPONENSIS EPISCOPI *Epistulae*. Recensuit et commentario critico instruxit Aloysius GOLDBACHER, Pars III. *Ep. CXXXIV-CLXXXIV/A* (Corpus Scriptorum Ecclesiasticorum Latinorum, XXXVIII), Viena i Leipzig 1904, 419, lín. 5-9:

masti efficeretur sancta, numquam poterit hoc delere. Et ecce gravitas peccati, quia «non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum». De talibus loquitur Sapiens, *Ecclesiastici*, XXIII: «Labia imprudentium stulta narrabunt, [f. 84r] verba autem prudentium statera ponderabuntur». Ergo, «omnis sermo malus non procedat de ore vestro», *Ad Ephesios*, IV. 1445

Septimus gradus, custodia internorum: quod cor sit bene custoditum de malis cogitationibus et voluntatibus seu desideriis iniquis, *Proverbiorum*, IV: «Fili mi..., omni custodia conserva cor tuum» (supple, quod ira, invidia, avaricia aut alie quecumque vanitates non intrent), hoc est enim quod Deus habere desiderat a nobis pre omnibus aliis. Exemplum: Erat quidam sanctus heremita, qui semper orabat sic: 1455
,Domine Ihesu Christe, ostendi mihi que tibi beneplacita sunt, ut iuxta tuam voluntatem vivere possim'. Venit quadam vice dyabolus transfiguratus in angelum lucis (*Secunda ad Corinthios*: «Angelus Sathane, etc.»), ad eum. Et, cum heremita peteret quid vellet, respondit se angelum esse et missum a Deo ad ipsum, dicens: ,Tu debes dare 1460
Deo lunam, solem et tertiam partem Rome'. Quod audiens heremita stupefactus est et quasi desperatus, cogitavit se voluntatem Dei perficere non posse. Et cum sic multum tristaretur, supervenit quidam alius heremita, dicens: ,Cur tristatur cor tuum?' Qui, cum audisset factum, dixit illi: ,Vere, frater, malignus spiritus decepit te'. Vis, 1465
ergo, scire quid Deus velit habere a te? Luna est .c., quia est quasi semicircularis, sol est .o., quia rotundus, Roma, .r.: trade ergo sibi ista et exhibebis sibi cor; et hoc est quod Deus a te petit'.

Unde, *Proverbiorum*, XXIII: «Fili mi, prebe mihi cor tuum», etc.

«si enim res aliena, propter quam peccatum est, cum reddi possit, non redditur, non agitur paenitentia, sed fingitur; si autem ueraciter agitur, non remittitur peccatum, nisi restituatur ablatum; sed, ut dixi, cum restitui potest» 1446 Eccli XXI, 28 1448-1449 Eph IV, 29

1450 Praeit in mg sin Septimus 1452 Prov IX, 20. 23 1455 in mg Exemplum 1458 lucis seq ad eum cano 1458-1459 2Cor XII, 7 1461 Deo seq solc cano | heremita seq sup cano 1462-1463 perficere seq per cano 1468 cor seq tuum cano 1469 Prov XXIII, 26

TAULA ALFABÈTICA DE MOTS

No són integrades en aquesta taula les lletres que serveixen de xifra romana.

Tampoc no hi són assenyalats aquells casos en què una paraula es troba més d'una vegada en la mateixa línia.

Aquesta és una taula de lemes o formes, que es poden trobar barrejades; per exemple, 'que', tant pot ésser pronom nominatiu singular femení com com neutre plural, nominatiu o acusatiu, de 'qui / que (quae) / quod' i àdhuc conjunció copulativa postposada; en la present taula no es diferencien els diversos usos esmentats o els similars d'altres paraules.

Si sempre cal tenir ben present la tirada humana a l'error, en casos com el present amb més raó. L'autor se n'excusa.

- a 96, 110, 144, 146, 233, 326, 346, 396, 398, 402, 439, 552, 586, 587, 618, 646, 656, 684, 686, 707, 767, 804, 916, 931, 937, 944, 1003, 1058, 1145, 1154, 1157, 1189, 1195, 1198, 1210, 1220, 1281, 1315, 1318, 1391, 1454, 1460, 1466, 1468
- ab 20, 74, 126, 351, 384, 401, 402, 515, 684, 688, 690, 714, 715, 742, 1088, 1188, 1226, 1284, 1289, 1384, 1441
- (abeo) abiit 387
- (abhominabilis) abhominabiles 355, 1046;
- (abhominatio) abhominatorem 355;
- abhominatorem 355, 1043
- (abicio) abiciamus 1414; abiciet 1371
- Abraham 148
- abs 1301, 1307, 1325, 1333, 1338
- (abscaedo) abscede 1306
- (abscindo) abscinde 1318, 1332; abscindere 818, 1297; abscindendo 88-89
- (abscondo) abscondunt 509; absconderit 531-532
- absolutio 741; absolutionis 484; absolutione 1388
- (absolvo) absolvi 1380, 1386
- (absorbeo) absorbi 688
- absque 350, 1308
- (abstineo) abstineatis 547, 690; abstinere 144, 707; abstinendo 1113-1114
- abstinentia 645; abstinentiam 562, 563, 974; abstinentias 210, 491-492, 969; abstinentiis 1359
- (absum) absit 68, 1121, 1296
- (abundanter) habundanter 450; habundantissime 453
- (abundantia) habundantiam 676
- (abundo) habundat 1006; habundavit 938
- ac 203, 210, 211, 410, 661, 967, 1273, 1283, 1358
- (accedo) accedens 432; accedentem 410, 1125; accedendi 783
- (accendo) accensam 504
- acceptabilis 703; acceptabile 422
- (accepto) acceptare 557; accepturum 388
- (accidens) accidentibus 1120
- accidia 362, 510, 834; accidie 700
- (accidiosus) acidiosum 544; acidiosi 701
- accidit 1214
- (accipio) accipi 163; accipietis 894; accipite 754
- (accommodo) accommodavi 520; accommodando 351
- (accuso) accusavi 1436; accusando 1435
- (acerbus) acerbum 674-675
- (acquirō) acquirere 50; acquirentes 800; acquisita 663, 794, 804; acquisitis 796; adquisitas 595
- acriter 707
- (actus) actuum 895, 965, 1143; actibus 833
- ad 15, 19, 20, 22, 24, 30, 36, 44, 45, 48, 53, 55, 65, 68, 73, 87, 90, 96, 100, 103, 107, 110, 123, 124, 130, 132, 148, 149, 152, 182, 184, 187, 193, 200, 201, 211, 214, 243, 286, 291, 295, 302, 314, 316, 330, 332, 347, 349, 351, 369, 373, 381, 387, 396, 409, 410, 416, 417, 419, 422, 432, 440, 447, 454, 470, 542, 546, 552, 559, 560, 565, 566, 597, 625, 626, 628, 629, 639, 667, 689, 751, 757, 774, 783, 785, 808, 843, 858, 861, 863, 872, 874, 876, 880, 904, 913, 917, 920, 931, 943, 945, 948, 950, 951, 952, 961, 970, 995, 999, 1017, 1026, 1051, 1066, 1068, 1070, 1072, 1076, 1105, 1124, 1125, 1131, 1157,

- 1203, 1216, 1242, 1245, 1261, 1263, 1266, 1270, 1287, 1290, 1296, 1324, 1328, 1337, 1351, 1366, 1370, 1387, 1391, 1399, 1410, 1411, 1413, 1422, 1425, 1449, 1458, 1459, 1460
- Adam 1089; Ade 610
 (addisco) addiscere 1153
 (adduco) adducitur 1156-1157
 (adhaereo) adhereat 1122; adherentes 1246
 (adhibeo) adhibet 484, 665; adhibita 600
 adhuc 91, 212, 289, 392, 868, 874, 879, 880, 1437
 adiutorium 1024
 (adoro) adorabis 1402; adorabunt 13
 (adsum) adest 1326
 (adulterium) adulterii 59
 adventus 872, 882; adventum 1087
 adversarius 1036; adversarios 620
 (adverto) advertere 652; advertendum 25-26
 (aër) aërem 163; aëre 1013
 (aes) ere 712
 (aestuo) estuante 1215
 (aeternus) eterna 513, 1065, 1189; eterne 318, 1338, 1365; eternam 64, 616, 657, 1224, 1250, 1279; eternum 615, 1049; eterno 1246
 (ago) agite 979, 994; agamus 61; egeritis 992; agendorum 1341
 agonia 212, 694, 695, 703, 714
 (ager) agri 23
 (aio) ait 175, 213, 774, 960, 987, 988, 993, 1018, 1035, 1403;
 alias 488
 alibi 521, 955
 (alienus) aliena 605; alieni 851; alienum 962; alienos 1402
 aliquid 667, 845;
 aliquando 313, 450, 542, 576, 788, 1115, 1126, 1321, 1326
 aliquis 178, 769, 1200, 1240, 1326, 1342-1343, 1421; aliqua 168, 176, 469, 906, 1149, 1264, 1326; aliquid 251, 258, 1433, 1438; aliquod 259, 975; alicuius 951, 973, 1344; alicui 360, 1168, 1352; aliquem 756, 1127, 1200, 1290; aliquam 306, 776, 898, 947, 1193; aliquo 362, 1227, 1303, 1441; aliqui 518, 733, 1002, 1336; aliquos 559-560; aliquas 1147
 aliunde 804, 1315
- alius 73, 387, 415, 1464; alia 86, 91, 642, 715, 820, 831, 1200, 1221, 1283, 1401; alio 321, 801; alium 373, 815, 1023, 1235; aliud 84, 342, 633 1236; aliam 741, 783; alie 44, 828, 1453; alii 124, 152, 241, 1218, 1272; aliorum 981; alias 491, 1392; aliis 21, 180, 211, 348, 515, 536, 633, 688, 708, 730, 786, 835, 841, 847, 911, 915, 1045, 1098, 1199. 1224, 1310, 1359, 1362, 1433, 1454
 alter 205, 412; alterius 886
 (altus) altum 178, 186, 1086; altissimum 1001
 (allectio) allectionis 1304
 (allego) allegatur 165; allegando 256
 (allicio) allicere 1324
 (alloquor) alloquitur 409; alloquimur 571-572
 Amalechites 1237
 amaritudo 594, 597; amaritudine 183, 474
 amarus 635; amara 600; amarissime 466
 (amator) amatores 1231; amatoribus 1226
 ambo 122, 981, 990
 (ambulo) ambulat 1255; ambulamus 814; ambulemus 1415
 Amen 268, 771, 1160
 amicaliter 737
 amicitia 459-460, 737; amicitiam 1329; amicitiiis 1318
 amicus 212-213, 224, 1214; amici 456, 458, 1182; amicum 217; amico 304; amicis 180, 516, 985; amicos 305, 1064
 (amo) amare 439, 1197
 amor 1201, 1211; amoris 659; amorem 1323; amore 102, 105, 684, 1199, 1216, 1246; amores 1196:
 amoveo 1441; amovit 585; amoverunt 384; amoveas 1301; amoveres 1055; amovebitur 587; amoveatur 586;
 amplexus 1034
 an 1210
 ancilla 1305, 1308; ancille 1302
 angelus 417, 1458; angeli 296, 299, 399, 457; angelum 1458, 1460; angelis 47, 401-402, 459; angelos 394, 461-462, 1074, 1102
 (angustus) angusta 566; angustam 564
 anima 45, 72, 844, 993, 221, 252, 255,

- 395, 398, 1038, 1098, 1100, 1117, 1156, 1244, 1247, 1267; anime 102, 125, 197, 249, 474, 507, 563, 1088, 1104, 1284, 1300, 1330; animam 25, 44, 45, 124, 414-415, 419, 427, 1172; animarum 365, 946; animas 127, 910, 1116
- (animal) animalia 21
- animus 1327
- (annus) anno 17, 624, 1002, 1353; annum 420, 1343; anni 1363, 1365; annorum 1141; annos 290, 474, 522, 880, 881, 1061, 1152; annis 885, 1003, 1091, 1094
- annuatim 521
- ante 29, 62, 77, 290, 936, 1033, 1067, 1086, 1150, 1152, 1178, 1250, 1349
- antequam 436, 577-578, 1132
- (anticipo) anticipent 51
- antichristus 1047, 1154
- antidotum 525
- (antiquus) antiqua 898, 918
- (antiq(u)or) antiq(u)atur 904
- antiquitus 967
- (aperio) aperi 1367, 1371; aperiri 255
- (apis) apium 1207
- Apocalypsis 258, 760
- apostolus 54-55, 73, 316, 689; apostoli 888, 890, 936, 1126, 1152; apostolos 1133-1134; apostolis 996
- (appareo) apparet 677, 832, 1256; apparuit 222, 827; appareret 1420; apparet 929
- (appeto) appetat 208; appetitum 644
- (apporto) apportavit 386
- (appono) apposuit 382
- (appropinquo) appropinquavit 979; appropinquaret 335
- (aptus) aptum 419
- apud 752, 1012, 1041
- aqua 268, 547, 569, 574, 789, 828, 830, 848; aquam 491, 500, 505, 513, 524, 527, 529, 854, 856
- (arbor) arboris 90; arborem 89
- (ardeo) ardenti 234; ardentes 941; ardentum 561
- ardenter 229, 232
- (arduus) arduam 498
- area 23
- arma 1412
- (armo) armare 1408, 1411
- (arripio) arripuit 389
- (arsura) arsuram 1055
- (artus) arta 166, 566; artam 555
- (ar[c]to) artare 553
- (articulus) articuli 1131-1132; articulo- rum 1110; articulos 1128, 1131, 1142, 1146, 1161; articulis 1112, 1136, 1149
- (ascendo) ascendit 1042, 1078, 1080; ascendimus 1078; ascendite 1068, 1071, 1106; ascendunt 291; ascende- bat 1086; ascendere 1070, 1254, 1261; ascendamus 1378; ascendatis 1077; ascenderemus 1102; ascendens 1081, 1118; ascendentes 1074, 1103; ascendendi 891, 1072, 1085, 1280
- (ascensio) ascensionis 1101, 889; ascensio- nem 995
- aspectus 444; aspectu 1284
- aspere 641
- (aspergo) aspersus 725
- (aspicio) aspicientes 891
- (associo) associant 1396; associare 1399
- (assumo) assumit 313; assumere 634; assumeret 307; assumpserit 590-591
- (attendo) attendere 719, 1404; attendite 824
- attente 1395, 1397
- (attentio) attentione 1342
- (attingo) attingat 187
- atritio 468
- (auctoritas) auctoritate 877, 884-885, 897, 935
- audacter 1077
- (audeo) audent 34
- (audio) audiunt 1393; audias 1285; audisset 1464; audiens 1461
- (aufero) aufer 110; abstulit 391; auferen- tur 1058; auferre 1202; ablatum 596, 1209, 1445-1446; ablata 146
- Augustinus 586
- aula 185, 237
- aurea 768; auream 771
- (auris) aures 1285
- (austeritas) austeritatis 640
- aut 261, 871, 1133, 1181, 1228, 1288, 1428, 1453
- autem 86, 126, 180, 401, 532, 584, 765, 798, 840, 843, 888, 889, 904, 987, 1295, 1368, 1400, 1442, 1447
- (authenticus) autenticos 71
- (auxilio) auxiliarius 408, 411, 424, 621
- auxilium 619, 943, 944

- avaritia 205, 320, 345, 346, 353, 412, 510, 833, 1017, 1453; avaritie 58, 347, 793; avaritiam 793, 1273
 avarus 482; avari 795; avaros 800
 ave 579, 1133
 (avenata) avenatam 505
 Aventica 1067, 1250
 (avis) aves 22
 aviso 979
- baptismus 1132
 baptista 1096; baptiste 90
 (baptizo) baptizatur 1138; baptizare 1127, 1136; baptizari 1144; baptizantes 1134-1135; baptizatus 1166; baptizati 254, 290
 Basan 810
 (batheus) batheis 657
 (beatitudo) beatitudinis 1365-1366
 beatus 1011; beata 415, 970; beati 1009; beatam 952; beate 329
 Beda 371
 (bellum) bellis 1355
 bene 261, 330, 559, 644, 784, 791, 977, 1141, 1282, 1291, 1292, 1293, 1426, 1450
 (benedictio) benedictionis 766
 benedictus 585; benedicta 886, 952-953, 1275; benedicte 959, 1184;
 (beneficium) beneficiis 910
 beneplacitum 1203; beneplacita 1456
 benivolentia 1191
 bestia 176; bestie 23, 192; bestiarum 181, 182-183, 188; bestias 112, 191, 196, 239; bestiis 173
 (bestialis) bestialem 174
 (bibo) bibit 497, 616; bibe 505; bibite 1424; bibere 491, 1228; bibas 538, 1286; biberet 821, 1213; bibendo 280; bibendum 1216
 (blasphemia) blasphemie 914, 957; blasphemias 1428
 (bonitas) bonitatis 740
 bonus 425, 430, 1028, 1123, 1162; bona 216, 326, 382, 398, 427, 466, 495, 642, 738, 739, 800, 1055, 1079, 1103, 1202, 1323, 1324; bonum 582, 707, 882, 1051, 1082, 1247, 1436; boni 410; bone 209, 629, 1164; bonam 330, 606, 767, 1335, 1442; bono 850, 856, 1082, 1246, 1384, 1413; bonos 305, 394; bonas 444, 1109, 1242;
- bonis 226, 794, 1094, 1279; melius 314, 1318, 1333; meliorum 345;
 brachium 447; brachia 62, 77, 118
 (brevis) breve 920; brevi 381, 873, 896, 901, 927, 935, 978, 1007, 1008, 1055
 breviter 1316
 (bullo) bullentibus 711
 bursa 913
 (cado) cadit 278; cadunt 1259; ceciderunt 1275; caderemus 1262
 (caerimonia) caerimoniis 1362
 (caeterus) cetero 308, 323, 543, 545, 547, 686, 775; ceteri 318; cetera 1273
 (caldaria) caldarii 711
 (calesco) calescat 854
 (calidus) calida 569, 574; calidum 546, 853; calido 392, 1346; calidis 575
 (caliditas) caliditate 852
 calor 855; calore 853, 1215
 camera 194, 441, 773, 1395, 1398; cameram 184, 578, 1394
 (Candaces) Candaci 1144
 candela 442, 1263, 1264, 1270, 1274, 1275
 canis 1203
 (cano) canit 165
 (canticum) Canticorum 104
 cantilena 1149; cantilenam 1151; cantilenas 1147-1148
 (capió) capere 577; capti 1182
 (capitulum) capitulo 23, 72, 485, 1124
 capucium 1170, 1179
 caput 762, 763, 916, 975, 1282; capiti 777; capite 346, 759, 774, 899, 902, 1281; capita 908; capitibus 786, 905
 (careo) carentes 1274
 caritas 939, 977, 1006
 (carnalis) carnalem 924
 caro 699, 1042, 1266; carnis 248, 369; carni 242; carnem 552, 613, 616, 751, 970, 1005; carnes 538
 (carus) cara 1339; karissime 1018; karissimi 485, 928
 (castigo) castigare 708
 castitas 1044; castitatem 1298; castitate 211
 (castro) castrare 1297
 castrum 1353, 1359-1360
 (casus) casu 632
 (catena) cathenis 395
 (catholicus) catholica 1111, 1114;
 causa 429, 1214; causam 350

- (caveo) caveas 1284, 1289
 Cecilia 970
 (cedo) cedit 1385
 (celebro) celebrabar 997
 celestis 185, 1072, 1252, 1259, 1269;
 celesti 1060, 1398; celestem 314,
 931; celestia 206; celestibus 416
 celum 15, 19, 42, 60, 96, 236, 471, 475,
 1079, 1081, 1086, 1102, 1118, 1254,
 1280, 1378; celi 965; celo 108, 417,
 1063; celorum 229, 232, 265, 269,
 303, 400, 613, 887, 1070, 1110, 1115,
 1309, 1319, 1332, 1334, 1349, 1360;
 celis 300
 centum 522
 cera 1264, 1266; cere 1266
 certe 276, 296, 311, 319, 337, 340, 354,
 493, 533, 682, 733, 777, 927, 928,
 944, 1060, 1162, 1210, 1330, 1351,
 1409
 (certus) certum 925
 Chananea 649
 Christus 126, 157, 162, 167, 174, 189,
 228, 240, 241, 262, 264, 271, 273,
 283, 287, 302, 304, 312, 323, 326,
 335, 366, 368, 374, 375-376, 404,
 424, 427, 431, 433-434, 436, 437,
 443, 449, 478, 484, 539, 569, 588,
 590, 592, 607, 641, 669, 677, 681,
 753, 762, 767, 769, 797, 802, 816,
 842, 852, 885, 991, 1020, 1028,
 1030, 1069, 1083, 1096, 1099, 1105,
 1134, 1178, 1191, 1253, 1278, 1293;
 Christi 67, 70, 77, 85-86, 102, 107,
 151, 435, 440, 625, 645, 668, 702,
 714, 776, 860, 863, 872, 959, 1100,
 1157, 1398, 1416; Christe 1456;
 Christo 123, 131, 160, 165, 160, 165,
 300, 507, 571, 573, 575, 619, 683,
 699, 781, 879, 937, 1027, 1162, 1171,
 1187, 1265, 1269, 1348, 1357; Chris-
 tum 372-373, 660, 1013, 1263
 christianus 1162; christiani 252, 954;
 christiano 350; christianos 1127;
 christianis 1278;
 (cibarium) cibaria 279, 631, 635; cibario-
 rum 644; cibariis 543
 cibus 635; cibum 1420; cibo 815, 817
 cilicium 708, 751; civilia 790; ciliciis
 552
 cinis 140, 149; cinerem 141
 circa 56, 156, 426, 427;
 (circumcido) circumciderat 674; circum-
 ciditur 245-246; circumcisa 683-684
 (circumcisio) circumcissione 241, 672, 677
 Cito 50, 903, 918, 919, 1058
 civis 970
 civitas 338; civitatem 336
 (clamo) clamamus 193; clamabit 949-
 950
 (clamor) clamore 370; clamores 710
 (clarus) clara 789; claram 514, 524, 527
 clare 530, 534, 909
 (claritas) claritatem 435
 (claudio) claudit 730
 (cochlear) coclearia 577, 579
 (coctus) coctam 491
 (cogito) cogitat 433, 836; cogitavit 1462;
 cogitares 1382; cogitaremus 680;
 cogitans 498, 989; cogitando 279,
 714, 1304
 (cogitatio) cogitationem 716; cogitatione
 94; cogitationes 86; cogitationibus
 1451
 (cognitio) cognitionem 434
 (cognosco) cognoscit 784; cognovit 437;
 cognosceremus 366-367; cognovisses
 339, 366
 (cogo) coactus 1158
 (coinquino) coinquinatum 258
 (coitus) coitu 246
 color 430; coloribus 780
 (collum) colli 1389
 (colloco) collocati 186;
 (comburo) comburentur 1059; combure-
 rentur 1056
 (comedo) comedit 496; comede 505;
 comedite 1423; comedere 631, 634,
 636, 1228; comedas 538, 1286;
 comedendo 280; comedendum 201
 comes 298, 306, 312, 1173, 1417; comite
 570; comites 343
 (comestio) comestione 610, 611, 814
 comitissa 309
 commater 1140, 1142
 commendo 374; commendavit 1031
 (committo) committam 687; commiserat
 983, 989; committitur 679; commit-
 tuntur 831; commissa 38, 39, 627
 (communis) communem 163
 (communico) communicabant 998; com-
 municavit 242; communicaverunt
 1004; communicare 365
 (commuto) commutetur 854

- (comparo) comparatur 1229
 compater 1139, 1139-1140, 1142
 (compatior) compatiens 286, 385
 (complaceo) complacendum 786
 (complacentia) complacentie 1304, 1314
 (compono) composuerunt 1152-1153;
 componitur 1264; compositi 1132
 (concedo) concedat 865, 1249; conceditur
 713
 (concipio) conciperetur 246; conceptus
 263
 concito 391
 (concludo) concludendo 1240
 (concordo) concordat 461
 concupiscentia 934, 1016
 (condempno) condempnati 64-65
 (condempnatio) condempnationis 70; con-
 dempnatione 75
 condingne 145
 (conditio) condiciones 849
 (condoleo) condoleat 857
 (confiteor) confitentur 509, 364; confite-
 amur 485-486; confiteretur 712;
 confiteri 488, 656, 1000, 1316, 1386,
 1406; confitentium 1407; confessus
 532; confessa 1313; confessi 647,
 1004; confitendo 144, 701;
 (confoedero) confederatum 460
 (confessio) confessionis 662, 1312-1313;
 confessionem 525-526, 608; confessio-
 ne 480, 508, 524, 1412
 confessor 479, 484, 589-590, 591-592,
 973, 1145, 1337; confessori 511, 514,
 526; confessorem 539, 589; confessore
 507, 531, 534, 1312; confessores 912
 confidentia 20
 (confirmatio) confirmatione 1012
 (conflagratio) conflagrationis 1048, 1059
 (conflictus) conflictu 703
 (confluo) confluebant 996
 confundor 35-36
 confusio 811, 1155; confusionis 649;
 confusionibus 322
 (congaudeo) congaudeat 857
 (coniungo) coniuncta 252-253; coniunctis
 79, 98
 (conplacentia) conplacentie 1312
 conscientia 63
 (consciis) conscii 63
 (consecratio) consecrationem 29
 (consequor) consequetur 533; consequens
 584, 731, 927
 (conservo) conservare 953; conservantur
 1061
 (conservatio) conservacione 562, 563
 (considero) considerando 159; considerans
 1033
 (consiliarius) consiliarium 1336; consilia-
 rii 1336
 consilium 349, 556, 562, 1337
 (consimilis) consimili 203, 232, 304, 881,
 908, 1218, 1307; consimilibus 1324
 consimiliter 184, 312, 344, 502, 579, 929,
 1374
 consolabor 894
 (consolatio) consolacione 1061; consola-
 tionibus 1078
 (constans) constanti 1122
 (constituo) constitutus 697
 (constringo) constringere 553-554
 (consuetudo) consuetudinem 778
 consummatio 939, 978, 1007, 1055; con-
 summationem 839
 (contemplatio) contemplacione 1217
 (contendo) contendite 555
 (contero) conteri 1000; contereris 466;
 conteritur 433, 457-458; conterendo
 143; contritum 81
 (contineo) continetur 1120; continentur
 1112
 continue 1394
 contra 38, 39, 75, 292, 556, 619, 670, 678,
 700, 726, 761, 784, 793, 813, 828,
 829, 847, 848-849, 852, 1004, 1014,
 1047, 1048, 1193, 1283, 1300, 1392,
 1411, 1415, 1427, 1436
 (contraho) contraxit 253; contraheret
 925;
 contrarium 945
 (contristor) contristemini 317-318
 contritio 461, 463, 463, 468, 584; contri-
 tionis 424, 812; contritionem 440,
 460, 584, 607, 862; contritione 80-
 81, 88, 92, 449-450, 1412
 convenientia 632
 (convenio) convenit 492
 (conversor) conversabatur 115; conversari
 789
 conversatio 277; conversacionem 284;
 conversacione 114
 converso 1308
 (convertio) converti 646; convertam 811;
 convertatur 812; convertantur 715-
 716; convertimini 628

- (convivo) convivebat 114-115
 convivium 1422
 (cooperio) cooperuit 386; cooperientes 529
 coopertorium 383
 (copula) copulam 924
 cor 62, 80, 81, 84, 88, 92, 434, 440, 442, 449, 451, 453, 471, 850, 853, 916, 930, 1038, 1111, 1450, 1452, 1464, 1468, 1469; cordis 80, 236, 448-449, 463, 761; cordi 861; corde 86, 206, 316, 433, 466, 470, 580, 599, 680, 706, 756, 830, 832, 835, 836, 839, 1122, 1143, 1145, 1194, 1227; cordibus 840
 coram 34, 65, 173, 406, 467, 507, 531, 534, 697, 948, 1179, 1257
 cordetenus 1150-1151
 (Corinthii) Corinthios 422, 920, 1387, 1458
 corona 762; corone 758, 761, 776; coronam 399, 752, 770, 774, 776; coronas 778
 (corporalis) corporalem 48, 1287; corporales 48; corporalibus 942, 1357-1358, 1359
 corpus 44, 48, 124, 128, 130, 426, 707, 759, 1172, 1320, 1416; corporis 77, 83, 87, 478, 562, 609, 1283; corpori 253; corpore 135, 391-392, 396, 399, 723, 725-726, 788, 829, 832, 900, 1243; corpora 125, 127, 825; corporibus 1116
 (corripio) corripe 1438-1439; corripies 476; correptus 222
 (corrumpo) corruperat 1042-1043; corruptus 926; corrupti 354, 1045; corruptio 245; corruptionis 248; corruptionem 247, 253, 262; corruptione 244, 256-257
 (costa) costis 826
 cottidie 582, 995, 997
 crapula 825
 cras 1108
 (crastinus) crastino 1033
 (creatio) creatione 47
 (creator) creatorem 20
 creatura 20, 1243; creature 20, 44, 48; creaturam 1241
 (creo) creavit 1175; crearet 246; creata 252;
 credentia 1109-1110
 credo 1123, 1129, 1138, 1141, 1142, 1146, 1156, 1161, 1163; credis 1161; credunt 555; credere 1125; credideris 1144-1145; crediderit 1166; credens 372; credendo 141
 credulitas 1117
 crimen 984, 986, 988, 989-990; crimina 69, 65, 353; criminibus 912
 criminalis 277; criminalem 284
 (crucifigo) crucifixus 117
 (crux) crucis 373; crucem 324, 1186; cruce 67, 369, 371
 (cruso) crusando 62, 77, 118
 (culpa) culpam 294, 295, 482
 cum 40, 48, 77, 82, 91, 92, 114, 146, 148, 149, 169, 206, 236, 259, 370, 395, 400, 442, 569, 570, 571, 572, 574, 575, 590, 612, 672, 675, 678, 681, 709, 737, 757, 762, 780, 789, 813, 821, 822, 828, 840, 858, 890, 891, 924, 950, 956, 987, 1011, 1065, 1116, 1154, 1164, 1180, 1185, 1299, 1309, 1330, 1342, 1344, 1347, 1353, 1361, 1362, 1366, 1369, 1372, 1375, 1377, 1381, 1390, 1395, 1397, 1410, 1412, 1413, 1418, 1419, 1421, 1459, 1463, 1464
 (cunctus) cunctis 960
 cur 590, 829, 1175, 1464
 (curo) curat 204, 205, 4141, 1153; curant 362, 1440; curatur 506; curabuntur 488; curans 496; curari 487, 549; curatus 536; curando 426, 427; curandum 416-417
 curia 69; curiam 314
 (curro) curres 1035
 custodia 1450, 1452; custodie 580
 (custodio) custodire 1188, 1220; custoditum 1450-1451
 (cutis) cutem 780
 Damascenus 175
 (damnatio) damnationis 1049; dampnationis 331, 351, 610, 1339; dampnationem 365, 657, 946, 1385; dampnatione 654-655;
 (damnum) dampna 367
 (damno) dampnatur 1236; dampnaberis 260; dampnati 350, 710; dampnaturum 472-473
 dampnose 1197

- David 24, 50, 199, 444, 1239
 de 10, 28, 46, 68, 86, 89, 95, 108, 111, 143, 165, 193, 194, 204, 205, 225, 235, 251, 273, 283, 292, 300, 304, 308, 309, 317, 319, 323, 333, 338, 344, 345, 347, 348, 353, 356, 357, 359, 360, 361, 385, 388, 395, 402, 412, 416, 417, 434, 451, 454, 458, 459, 464, 478, 480, 487, 489, 496, 509, 510, 519, 522, 543, 545, 547, 576, 577, 603, 621, 633, 654, 659, 686, 698, 708, 722, 724, 725, 775, 794, 795, 797, 801, 805, 805, 816, 817, 826, 829, 830, 835, 837, 847, 848, 850, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 866, 869, 882, 886, 886, 887, 887, 887, 888, 898, 902, 911, 914, 915, 925, 929, 960, 980, 996, 1010, 1042, 1059, 1064, 1072, 1080, 1081, 1082, 1084, 1085, 1090, 1096, 1098, 1107, 1112, 1114, 1115, 1116, 1119, 1135, 1143, 1149, 1149, 1176, 1199, 1218, 1223, 1226, 1237, 1276, 1278, 1288, 1307, 1310, 1322, 1324, 1353, 1373, 1374, 1395, 1398, 1418, 1430, 1432, 1433, 1435, 1436, 1438, 1440, 1446, 1451
 debeo 1431; debes 573, 737, 1179, 1180, 1186, 1438, 1460; debet 88, 135, 141, 333, 549, 553, 575, 801, 1081, 1141, 1241; debemus 28. 75, 160, 184, 189, 195-196, 232, 234, 292, 306, 315, 340, 405, 421, 453, 535, 684, 719, 733, 818, 861, 920, 1184, 1247, 1248, 1277, 1293, 1347, 1352, 1358, 1374, 1378, 1390, 1396, 1404, 1406, 1422; debetis 312, 319; debent 288, 488, 530, 1182, 1307, 1384, 1388; debui 227; debebat 242; debebant 489; debeat 896; debeamus 1059, 1254, 1400; debeat is 598, 808; deberem 519; deberes 199, 523, 1183; deberet 183, 796, 879, 1408; deberemus 203, 207, 236, 367; deberetis 1220; deberent 688; deberi 64; debitum 525, 1139; debita 597, 744, 806
 debite 145
 (debitor) debitoribus 746-747
 (decedo) decedunt 290-291
 decem 880, 1343, 1349
 decenter 1420
 decentia 1330
 (decipio) decepit 1465
 (decerto) decertabit 1024
 (declaro) declarabuntur 1108; declaranda 37
 (declaratio) declaratione 1071, 1252
 (deficio) defeceritis 1965
 (defectus) defectibus 912
 (defectio) defectione 139
 (defendo) defenderat 1213
 (defensio) defensionem 49
 (defensor) defensoris 1322
 defunctus 221, 1218; defunctos 305; defunctis 300
 deinceps 929
 (deitas) deitatem 1268
 (deleo) delere 1444; deleantur 627, 637, 994
 delectabiliter 661
 (delectatio) delectationis 833-834; delectationem 683; delectationes 1314
 (delibero) deliberat 836
 delicamentum 102
 delicatus 559, 560; delicata 280, 559; delicati 973; delicatarum 10
 (delictum) delicta 37, 38, 994
 demane 999
 (demeritum) demerita 181, 188
 (demitto) demisso 13
 denarium 523, 958
 (dens) dentes 899
 (depingo) depingis 780
 (depono) deponere 1180; deponendo 1170
 (deprehendo) deprehensi 33
 (deprimo) deprimens 15; deprimendo 31
 (deputo) deputata 631
 (descendo) descendit 16, 108, 119-120, 1091, 1098, 1100; descendunt 1273; descendebant 1089; descenderunt 1104; descendens 391, 1118; descendentes 1074, 1103
 (desero) deserat 554; deseratur 21; desertum 660; deserto 642
 (desidero) desiderat 1454; desiderasti 229; desiderabis 230 desiderare 206, 232; desideret 208;
 desideranter 205-206, 208
 (desiderium) desiderio 234, 236, 890; desiderii 1451
 desolatio 1159; desolationem 376-377, 404; desolationes 1322, 864

- (desolo) desolatur 378; desolatus 984
 (despero) desperatus 1462
 (despicio) despiciunt 964; despicias 82;
 despiciere 921;
 (desponsatio) desponsationis 773
 (destino) destinare 1026
 (detego) detegam 526; detegere 534
 Deus 35, 78, 82, 237, 246, 470, 486, 585,
 731, 742, 764, 962, 1120, 1123, 1364,
 1401, 1454, 1466, 1468; Dei 134,
 200, 233, 261, 457, 464, 469, 580,
 689, 701, 764, 908, 915, 961, 964,
 980, 997, 1070, 1087, 1102, 1341,
 1384, 1462, 2217; Deo 61, 81, 95,
 362, 406, 467, 703, 1124, 1167, 1195,
 1361, 1378, 1400, 1404, 1460, 1461;
 Deum 22, 30, 39, 53, 83, 341, 361,
 461, 470, 498, 628, 742, 752, 847,
 942, 962, 1125, 1129, 1141, 1142,
 1146, 1161, 1163, 1195, 1221, 1242,
 1284, 1297, 1300, 1428; deos 1402
 (devoro) devoret 1230
 devote 221, 578, 584, 593, 948, 1220,
 1277, 1362, 1369, 1400, 1405, 1416
 devotio 101, 939, 940; devotionis 601,
 954; devotionem 106-107, 330; devo-
 tione 101, 1390, 1397, 1421-1422,
 612, 956
 devotissime 218, 998, 1399
 devotus 209, 871; devota 398, 570, 575,
 583; devoti 278, 941; devoto 580;
 devotas 444, 1241; devotis 1185
 dextera 797, 799; dextra 805; dextere
 79, 98; dexteram 53
 dico 268, 420, 482, 522, 771, 919, 991,
 1160; dicis 559, 782, 1372, 1429;
 dicit 26, 29, 40, 60, 78, 110, 113,
 116, 118, 121, 132, 137, 151, 281,
 371, 423, 494, 589, 650, 760, 1070,
 1235, 1254, 1276, 1278, 1423, 1432;
 dicimus 192; dicunt 463, 514, 1197,
 1233; dicebat 24, 50, 302, 675; dixi
 473, 1430, 1431, 1437; dixisti 1029;
 dixit 228, 339, 374, 445, 458, 490,
 495, 810, 985; dices 1435; dicet
 1373; dic 937, 1154; dicere 148,
 792, 809, 873, 1431; dicas 1435;
 dicat 81, 1122; diceret 628, 636,
 754, 894, 963, 1075; diceremus 880,
 900; dicens 35, 55, 99, 183, 202, 274,
 299, 327, 366, 455, 470, 505, 537,
 540, 568, 592, 1105, 1159, 1164,
 1328, 1367, 1367, 1371, 1460, 1464;
 dicentem 410; dicentes 68, 196, 237,
 239, 293, 301, 325, 517, 519, 526,
 558, 733-734, 891, 900-901, 937, 943,
 952, 1119, 1323; dicitur 19, 132,
 644, 659, 849, 1004, 1302; dicuntur
 38; dicitur 329; dici 530, 881;
 dicendum 1240; dicendo 151, 160,
 255, 481, 635, 685, 739, 769, 1049;
 dicendorum 1426; dictus 1355; dic-
 tum 164; dictis 220;
 dies 423, 560, 739, 901; diem 773, 822,
 876, 902, 1067, 1068, 1403; die 162,
 203, 278, 335, 368, 408, 411, 423,
 617, 621, 665, 709, 866, 888, 889,
 1101, 1230, 1231, 1390, 1414, 1440;
 dierum 473; diebus 369, 687, 882,
 1400, 1404
 dieta 496, 512; dietam 496, 498, 501,
 504, 537, 553; dietas 1109
 diffamasti 1443-1444; diffamant 713-714
 diffamator 1434
 (diffamatorius) diffamatoria 1285-1286,
 1428
 differentia 37
 (digitus) digitis 79, 91, 98
 (digne) dingne 637
 (digno) dingneris 954
 dignus 1292; dingnum 1176; dingnissi-
 mus 416; dingnissimo 618-619
 (dilatio) dilatione 361, 720
 dilectio 1228, 1233, 1245, 1245; dilectio-
 ni 1229; dilectione 1241
 diligenter 651, 718-719, 861, 1032, 1289,
 1379, 1400-1401
 diligentia 1341, 1342, 1344, 1347, 1354,
 1361, 1375, 1377, 1382, 1390-1391,
 1395, 1419, 1421
 diligo 1211, 1227; diligis 1227; diligit
 1195, 1201, 1203, 1229, 1240; diligi-
 tis 1198; diligunt 1197, 1205, 1208;
 dilexerunt 1204; diligas 1210; dili-
 gat 1195; diligamus 1192, 1194;
 diligatis 598, 808; diligere 932-933,
 1221, 1233; diligens 385; dilecta
 775; dilecte 1368
 (dimidium) dimidio 473
 (dimitto) dimittit 486; dimittimus 745,
 746; dimittunt 1209; dimitte 744;
 dimittitur 596, 1445; dimitteret
 1207; dimittatur 67
 directe 848, 1261

- (dirigo) dirigetur 532
 (disco) discamus 763
 (discipulus) discipulis 996
 discrete 692
 (discretio) discretionis 290, 1222
 (discurro) discurrans 1022
 (dispensatio) dispensationem 200
 (dispono) disponeret 1419
 (dispositio) dispositio 429; dispositionibus 478
 (dissolvo) dissolveret 1383
 ditissimus 199
 (diversus) diversi 517
 dives 198, 380, 397, 923
 (divido) dividentes 525
 (divinus) divina 587, 1243; divinum 943; divine 1363; divino 544, 1385; divinorum 1167; divinos 845; divinas 946, 951
 do 349, 543, 546, 1134, 1135, 1144, 1250, 1279, 1401, 1465; dat 434, 568, 592, 606, 608, 638, 640, 648, 765, 767, 823, 1349, 1359, 1364; damus 745, 805; dant 795; dedit 654, 658, 953, 1262, 1401; dedistis 1050; dabo 1024, 1190; dabis 986; da 414, 840; des 350; detis 558; dent 550; dare 602, 1460; dares 798; daret 643, 1216; dans 287; dando 539; datur 525, 574, 576, 1051; dari 575, 796, 801; data 71, 618; date 1063; datis 542; dandis 1418
 (doceo) docetis 1223; docent 33; docebat 54; docebant 1129-1130; docuisti 1148; docete 1134; docere 1140, 1220
 (doctor) doctores 187, 463
 (doctrina) doctrinam 287, 767
 doleo 470; dolere 333; doleres 464; doleret 333
 dolor 464, 469; doloris 666; dolorem 293, 674, 754, 860, 862; dolore 672, 678, 682; doloribus 322
 (dolorosus) dolorosa 645
 (domina) dominarum 104, 1303; dominabus 1310
 (domino) dominantium 1174
 (dominatio) dominationis 956
 dominica 10, 17, 623, 640, 648, 654, 658, 665, 1390;
 dominicam 866; dominicis 638, 1400, 1404
 Dominicus 1011, 1032; Dominici 1009; Dominicum 1027
 dominium 124-125, 126, 130; dominio 126, 1023
 dominus, 132, 772, 810, 884, 1069, 1075, 1083, 1171, 1172, 1174, 1178, 1206, 1252, 1363, 1364; Domini 17, 124, 409, 460, 776, 866, 878, 936, 995, 1165, 1186, 1344, 1346, 1368, 1376, 1395; Domino 61, 131, 406, 572, 944, 1038, 1169, 1345, 1347, 1375; dominum 149, 273, 639, 1074-1075, 1176, 1238, 1278; domine 110, 155, 161, 239, 269, 413, 414, 445, 475, 481, 514, 519, 558, 651, 777, 891, 1123, 1162, 1366-1367, 1367, 1371, 1372, 1429, 1456; dominorum 1205, 1303, 1394; dominis 27, 128, 906
 domus 1057; domo 821, 1060, 1301; domum 16, 823, 1053, 1054, 1313
 (donum) dona 515
 (dormio) dormire 1228; dormientibus 317; dormiendo 641
 (dormito) dormitantibus 834-835
 dorsum 324, 727
 (dubium) dubio 644, 651, 1056, 1164
 (dubito) dubitaret 1114
 (duco) ducit 565, 566, 657; ducunt 400, 1234; ducitur 306
 (dulcedo) dulcedinem 854
 (dulcis) dulcia 573
 dulciter 753, 1084
 dum 212, 221, 335, 388, 1126, 1140, 1145
 duo 576, 578, 580, 869; duos 71, 117, 371, 378, 722, 815; duas 52, 849, 1109; duobus 92, 813, 817;
 duodecim 200, 1128
 (duplex) duplicem 52
 dupliciter 793
 (durus) dura 1051; durum 600; duris 971
 (duro) durabit 869; durare 879
 (duratio) durationis 1357
 dure 641
 dux 1173, 1417; duces 343
 dyabolus 371, 1457; dyaboli 321, 708; dyabolo 259-260, 656, 1410; dyabololum 376, 945, 1415; dyabolorum 704
 (dyadema) dyademata 759-760
 e 1308

- ebdomada 150-151
 (ebrietas) ebrietate 825
 (ebrius) ebrii 818; ebrioso 820
 ecce 211, 222, 263, 264, 272, 299, 301,
 352, 392, 422, 422, 439, 461, 497,
 540, 594, 597, 618, 681, 692, 767,
 1005, 1015, 1025, 1050, 1105, 1162,
 1200, 1232, 1244, 1306, 1331, 1444
 ecclesia 166, 629, 638, 941, 955, 995,
 1033, 1396, 1405; ecclesie 301, 626,
 633, 1384; ecclesiam 750, 996, 1351,
 1391; ecclesiis 363, 1184
 Ecclesiastes 281
 (Ecclesiasticus) Ecclesiastici 12, 1278,
 1446
 (edificio) hedificamus 746; edificares 750
 (efficio) efficiuntur 458, 819; efficiatur
 1243; efficeretur 1444; effecti 963,
 973
 (effluxio) effluxiones 829
 (effluo) effluxit 827

 (effugo) effugere 1052
 (effundo) effudit 677, 682, 721, 758, 809,
 816, 826; effundere 797, 818, 852
 effusio 672, 693; effusione 673, 675,
 effusionibus 841-842
 ego 132, 163, 446, 473, 616, 735, 770,
 950, 985, 1025, 1077, 1177, 1250,
 1254, 1279; mihi 68, 132, 202, 228,
 239, 414, 492, 492, 558, 676, 735,
 755, 953, 986, 1020, 1050, 1360,
 1456, 1469; me 104, 105, 214, 217,
 230, 231, 303, 327, 414, 445, 459,
 461, 476, 491, 527, 586, 686, 754,
 782, 950, 986, 1076, 1190, 1236,
 1250, 1255, 1279, 1431
 (egredior) egrediens 111; egredientes
 1116; egressus 438
 egrotus 418
 (eicio) eiecerunt 723, 725; eice 1315,
 1318, 1325; eicere 685, 803; eicia-
 mus 804; eiciantur 1312; eiectus
 194, 1090; eieci 188, 193;
 eleemosina 801-802; eleemosyna 796;
 eleemosynam 795, 805; elemosinam
 602, 603-604, 605, 745-746; eleemo-
 sinam 798, 1063-1064
 (elevo) elevationem 77; elevare 34, 762;
 elevando 19, 42, 60; elevatis 29
 (elongo) elongemus 930; elongati 238
 (eloquium) eloquia 574

 emenda 680
 (emendo) emendabimus 881
 (emitto) emisi 164; emisit 670, 855
 (emo) emam 985
 emptor 981-982, 992; emptori 987
 (enarro) enarravit 1037
 encennia 515
 enim 12, 124, 263, 295, 303, 528, 629,
 724, 741, 759, 790, 793, 849, 850,
 863, 904, 933, 979, 991, 1022, 1040,
 1050, 1110, 1125, 1140, 1159, 1407
 (eo) ibunt 1085; ire 726, 1081, 1391; Ite
 1049; ires 750; iret 200 euntes
 1134; eundo 324, 1270
 (Ephesii) Ephesios 1449
 equanimiter 864
 equus 727
 (erigo) erexit 1101
 erga 941, 1225
 ergo 74, 162, 189, 702, 756, 785, 806,
 920, 940, 946, 1032, 1175, 1448,
 1466, 1467
 (erigo) erigamus 931
 erubesco 36
 (eruo) erue 1338
 (Esdras) Esdre 36
 (esurio) esurivi 1049
 et 14, 16, 19, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 29,
 31, 32, 35, 36, 37, 39, 42, 43, 44, 49,
 54, 58, 59, 62, 64, 69, 70, 71, 76, 80,
 81, 82, 85, 88, 94, 97, 100, 103, 105,
 109, 112, 115, 117, 119, 120, 122,
 124, 125, 133, 134, 135, 138, 139,
 140, 141, 144, 145, 146, 147, 149,
 150, 152, 155, 158, 161, 163, 169,
 171, 172, 173, 178, 180, 181, 185,
 186, 187, 191, 194, 197, 198, 199,
 205, 208, 211, 212, 215, 220, 222,
 225, 230, 231, 233, 234, 237, 238,
 239, 240, 242, 243, 247, 248, 250,
 252, 253, 257, 263, 268, 269, 270,
 272, 274, 275, 288, 289, 292, 305,
 307, 308, 310, 313, 318, 322, 326,
 328, 330, 331, 337, 338, 339, 343,
 344, 345, 348, 350, 353, 355, 357,
 359, 363, 366, 367, 370, 375, 377,
 379, 380, 382, 385, 386, 388, 390,
 391, 392, 394, 397, 398, 399, 400,
 401, 403, 405, 410, 415, 421, 424,
 425, 429, 433, 434, 435, 438, 440,
 443, 444, 445, 446, 449, 453, 456,
 461, 466, 468, 471, 472, 476, 478,

- 483, 484, 487 491, 493, 494, 495,
 497, 502, 505, 507, 509, 511, 515,
 516, 517, 518, 521, 530, 531, 534,
 540, 541, 544, 546, 547, 548, 549,
 550, 551, 552, 553, 553, 554, 556,
 560, 563, 565, 566, 567, 569, 572,
 574, 575, 576, 578, 579, 580, 584,
 585, 587, 598, 603, 608, 609, 610,
 611, 616, 618, 619, 628, 635, 637,
 640, 641, 643, 644, 645, 649, 651,
 652, 655, 662, 670, 672, 678, 680,
 683, 685, 687, 694, 697, 699, 700,
 701, 703, 704, 707, 708, 709, 711,
 712, 713, 715, 716, 722, 726, 731,
 732, 735, 737, 738, 740, 742, 744,
 751, 752, 754, 755, 758, 761, 767,
 770, 777, 779, 780, 780, 784, 788,
 789, 790, 791, 792, 794, 795, 800,
 801, 802, 803, 807, 812, 815, 817,
 818, 819, 822, 825, 827, 828, 830,
 831, 833, 834, 835, 836, 837, 838,
 845, 846, 847, 848, 850, 851, 853,
 854, 855, 858, 860, 861, 862, 862,
 868, 869, 871, 873, 875, 877, 878,
 881, 882, 883, 887, 889, 890, 897,
 900, 901, 902, 904, 907, 911, 912,
 914, 915, 915, 916, 918, 919, 923,
 924, 926, 927, 929, 930, 931, 933,
 941, 942, 945, 948, 950, 952, 955,
 959, 961, 963, 964, 965, 965, 967,
 968, 969 971, 975, 976, 982, 987,
 988, 990, 992, 996, 997, 999,
 1001, 1003, 1006, 1013, 1014, 1015,
 1016, 1017, 1018, 1021, 1022, 1023,
 1028, 1030, 1034, 1035, 1036, 1037,
 1038, 1045, 1046, 1050, 1054, 1054,
 1055, 1056, 1058, 1060, 1061, 1064,
 1071, 1074, 1077, 1078, 1079, 1082,
 1086, 1087, 1091, 1093, 1094, 1097,
 1098, 1099, 1101, 1103, 1108, 1109,
 1111, 1114, 1121, 1122, 1124, 1126,
 1129, 1130, 1132, 1137, 1143, 1147,
 1148, 1151, 1158, 1159, 1161, 1163,
 1166, 1167, 1170, 1172, 1174, 1175,
 1176, 1179, 1182, 1183, 1185, 1187,
 1189, 1193, 1195, 1197, 1199, 1200,
 1202, 1204, 1207, 1208, 1209, 1215,
 1220, 1221, 1224, 1225, 1229, 1232,
 1236, 1241, 1242, 1244, 1246, 1247,
 1250, 1253, 1257, 1258, 1260, 1261,
 1264, 1267, 1268, 1271, 1273, 1274,
 1279, 1280, 1282, 1284, 1291, 1292,
 1301, 1306, 1307, 1310, 1312, 1315,
 1318, 1320, 1322, 1324, 1325, 1328,
 1333, 1336, 1338, 1342, 1346, 1348,
 1351, 1356, 1357, 1358, 1362, 1362,
 1363, 1369, 1370, 1371, 1373, 1374,
 1375, 1376, 1377, 1381, 1382, 1385,
 1388, 1390, 1391, 1393, 1394, 1395,
 1397, 1399, 1400, 1404, 1407, 1412,
 1419, 1420, 1421, 1431, 1433, 1434,
 1434, 1435, 1436, 1438, 1439, 1444,
 1451, 1459, 1460, 1461, 1462, 1462,
 1463, 1468, 1468
 etc. 24, 25, 26, 36, 41, 46, 55, 68, 86, 90,
 92, 97, 99, 105, 111, 114, 116, 119,
 121, 128, 133, 153, 197, 205, 239,
 259, 275, 280, 320, 329, 358, 370,
 372, 402, 406, 412, 455, 474, 483,
 505, 511, 602, 622, 624, 642, 656,
 664, 667, 695, 702, 746, 751, 764,
 790, 806, 833, 841, 865, 895, 900,
 908, 933, 937, 1046, 1050, 1063,
 1066, 1074, 1075, 1106, 1114, 1129,
 1135, 1163, 1164, 1249, 1272, 1289,
 1295, 1306, 1319, 1320, 1323, 1334,
 1335, 1346, 1350, 1361, 1388, 1389,
 1393, 1402, 1412, 1442, 1459, 1469
 eternalis 766
 etiam 13, 142, 210, 234, 248, 251, 259,
 262, 266, 267, 383, 442, 454, 472,
 548, 573, 676, 693, 735, 814, 817,
 884, 887, 903, 914, 918, 968, 971,
 980, 997, 1002, 1030, 1064, 1071,
 1088, 1118, 1133, 1148, 1133, 1148,
 1180, 1192, 1239, 1317, 1331, 1358,
 1396, 1437
 etiamsi 20, 732, 1443
 euge 1164
 (eucharistia) eukaristie 611, 998, 1119
 eum 213, 272, 375, 381, 385, 386, 432,
 438, 617, 698, 722, 843, 950, 1180,
 1193, 1204, 1207, 1208, 1209, 1272,
 1315, 1437, 1439, 1459
 (evacuo) evacuari 502
 (evagino) evaginato 698;
 (Eva) Eve 610
 (evello) evellis 780
 (evenit) eveniat 1007; eveniunt 360, 820;
 evenient 339-340
 (evolare) evolare 227
 (evangelium) evangeli 156; evangelio
 1293
 ex 19, 32, 43, 63, 80, 101, 123, 139, 229,

- 248, 268, 287, 296, 311, 360, 464,
465, 469, 604, 610, 611, 615, 655,
676, 777, 810, 819, 985, 1034, 1057,
1145, 1152, 1170, 1200, 1264, 1313,
1316, 1401, 1409, 1437
(exactione) exactionare 1202
(exactio) exactiones 343; exactiones 907
(exalto) exaltat 790
(exaudio) exaudiam 950; exauditus 15,
370
(excedo) excedant 550
(excipio) excepta 845-846
(excido) excidit 846
(excommunico) excommunicati 1380,
1383
(excuso) excusantes 529; excusari 845
(excusatio) excusationem 524; excusatio-
nes 528
(exeo) exit 296, 398; exivit 848; exive-
runt 829, 830; exeat 578; exeunt 86,
914; exiens 1345
exemplariter 95
exemplum 209, 250, 298, 380, 489, 643,
767, 922, 983, 1053, 1342, 1417,
1455; exemplo 645, 1212
(exerceo) exercere 1221; exerceat 554;
exercendo 211
(exhibeo) exhibet 630; exhibebis 1468
(exilium) exilio 239
(existo) existenti 857; existentem 1013;
existentium 704
(exitus) exitum 1395, 1397
(Exodus) Exodi 673
(exosus) exosum 1235
(expando) expandimus 961
(expecto) expectantes 1397
(expedio) expedit 1111
(expendo) expensis 541
(experientia) experientiam 1256
(expolio) expoliari 722
(expono) exponere 1358; exponeret 1356
(expugno) expugnabit 1023
(exilium) exsilio 195
(exspecto) exspecta 751, 1021; exspectes
1410; exspectantes 139
(exspiro) Exspiravit 151-152
(extendo) extendimus 53; extenditur 130
(exsto) extiterat 1010
(extorsio) extorsionem 801; extorsiones
343
extra 182, 1384
(extraneus) extranea 168
(extraho) extrahit 1101
(extremus) extremis 22
extunc 1037
(exsul) exules 193
(exultatio) exultatione 169
(exulto) exultemus 405-406
(Ezechias) Ezechie 172
(facio) facis 563, 750, 785, 1169; facit
180, 426, 427, 431, 449, 478 494,
538, 569, 588, 607, 632, 762, 1139,
1302; facimus 806; facitis 1218;
faciunt 66, 300, 343, 507, 514, 516,
518, 557, 646, 710, 728, 733, 944,
1231, 1257, 1259, 1385; feci 1437;
fecisti 259; fecit 256, 304, 326, 433,
451, 535, 678, 721, 970, 1090, 1175,
1236, 1239; fecerunt 987; faciebant
968, 969; fac 604, 605; facite 1064,
1377; facere 28, 75, 185, 312, 415,
492, 557, 600, 653, 974, 1015, 1127,
1183, 1307, 1396; faciamus 720,
1168; faciet 491, 991, 1029; faciemus
1109; facerem 1200; faceres 561;
faceret 309, 582, 1417; facias 538,
603, 1282; faciat 799; faciatis 1376;
faciant 1232, 1380; fecerit 1350; fit
672, 793; fiunt 1299; fieri 180, 756,
802; fiet 960; fiant 1342; faciens
1217; faciente 798; faciendo 210,
643; fore 541; factus 70, 694, 695;
facta 1150; factum 401, 1037, 1465;
facti 51, 355, 1046; facto 728, 999
(facies) faciem 261, 428, 441, 452, 779,
779, 784, 788, 1025, 1305; facie 430,
439, 738;
facilis 1442
faciliter 637, 1139; facilius 740
false 1181, 1197, 1435
falsus 1200, 1211; falsa 737, 1117, 1147,
1228, 1288; falsum 294, 1183, 1427-
1428; falsi 1196, 1231;
fama 466, 837; famam 1434, 1443
(fames) fame 822
(famelicus) famelici 1203
(familiaris) familiares 1423; familiaribus
180
(familiaritas) familiaritate 147
faucibus 573-574
(febricito) febricitans 1212; febricitantem
546; febricitantibus 489
(febrilis) febrilem 535

- febris 497
 femina 1321
 (fenestra) fenestram 390, 390-391
 (ferculum) ferculis 1418
 fere 831
 feria 154, 1067, 1250
 (ferveo) ferventes 967
 fervor 851, 855
 festinanter 388, 1057
 (festivus) festivis 1400, 1404
 (festivitas) festivitibus 1184-1185
 festum 1068, 1072
 (foeteo) fetet 480, 481; fetebat 272
 fidelis 410, 486, 630, 1233, 1363, 1364;
   fidei 1143, 1194, 1199, 1227, 1241,
   1364, 1365; fidelem 1022; fideles
   152;
 fidelitas 356, 1225
 fideliter 27, 1197, 1233-1234
 fides 1044, 1111, 1162; fidei 1110, 1112,
   1128, 1131, 1132, 1136, 1143, 1146,
   1149, 1161; fidem 1154, 1157, 1159;
   fide 1114, 1115, 1124;
 figura 1072
 figurative 165
 filia 301, 1312, 1326, 1389; filie 327;
   filiabus 309; filias 313
 (filiolus) filioli 932
 filius 183, 194, 301, 357, 951, 953, 1025;
   filium 181, 333, 630, 631; fili 604,
   1018, 1021, 1452, 1468; filii 185,
   614, 1005, 1087; filios 313, 328, 626;
   filiis 179, 319, 634
 (finalis) finalem 376, 403
 finaliter 1058-1059
 (finio) finiet 901; finietur 903, 919; fini-
   ri 896; finiendus 927, 935-936
 finis 393, 873, 1008; finem 582, 1392,
   1399, 1410; fine 120, 869, 887,
   1363, 1365;
 firmiter 874, 1117, 1161
 firmo 1122
 (firmus) firmum 1111
 (figo) fixit 134
 (flagello) flagellari 722; flagellate 755
 (flagellatio) flagellationis 754; flagellatio-
   ne 721
 (flagellum) flagellis 709
 (flecto) flectamus 137; flectatur 965;
   flectetur 132-133; flectendo 122;
   flectendum 129, 131; flexis 578
 (fleo) flentes 194; flentibus 858-859;
   flere 183, 327, 858; flete 328; flevit
   285, 336, 337, 438-439;
 (fletus) fletu 678, 890
 (floreus) florenis 1343; florenos 1349,
   1353
 (flos) floribus 104-105
 (focaria) focariis 1307
 fomentum 1338
 fomes 686
 foramen 1429
 foras 438, 686
 (forma) formam 1253
 (fornicatio) fornicatione 690
 forte 311, 465, 542, 1330
 (fortis) fortes 722
 (frango) frangi 451; fractum 727
 (Francia) Francie 772, 778
 (Franciscus) Francisci 1010; Franciscum
   1030
 frater 356, 1009, 1372-1373, 1465; fra-
   trem 357; fratres 317, 919, 928,
   1193; fratrum 1011; fratribus 1010
 frequenter 1298-1299, 198, 202, 888,
   958, 1298-1299
 (frequens) frequenti 234
 (Friburgo) Friburgo 10, 17
 (frigiditas) frigiditate 851
 (frigidus) frigidus 1345
 (frigor) frigoribus 1351
 (frons) frontem 429
 (fructus) fructum 1392
 (fugio) fuge 1307, 1315, 1324, 1324;
   fugiendus 927
 (fulcio) fulcite 104
 fundamentum 838
 (furo) furarem 1441
 (furca) furcis 321, 331
 (furor) furorem 1021
 (furto) furtatis 911
 (furtum) furti 58; furtis 815
 (fundo) fusa 1267

 (Galatae) Galatas 68
 gaudeo 274; gaudebat 274, 283, 305;
   gauderem 217; gaudere 292, 316,
   858; gaudens 198; gaudentibus 858
 gaudium 855, 1165, 1368; gaudio 311,
   323; gaudiis 1077-1078
 (gehennalis) gehennalem 976; jehennali
   705-706
 (gehenna) gehennam 1309;
 Gelboe 1238

- (gemo) gementes 194
 (gemitus) gemitu 890
 generalis 1048, 1059; generalem 337;
 generalia 353
 generaliter 340, 1006, 1233
 Genesis 140, 150, 1044, 1073
 (gens) gentes 1134
 genu 129, 131, 133, 134, 965; genua
 100, 110, 122, 137, 1018; genibus
 578
 (genuflecto) genuflexerunt 956; genuflec-
 tere 1179, 1187; genuflectendo 948
 (gestus) gestum 66, 76; gestibus 832
 (gigno) genuerunt 329
 (gladium) gladio 698, 729
 (globus) globum 187
 gloria 1278; gloriam 1190
 (glorior) gloriari 68
 gradus 1107, 1109, 1167, 1191, 1280,
 1341, 1426, 1450; gradum 1080-
 1081; gradu 1080
 gratia 452, 1243; gratiam 765-766,
 1328; gratie 432, 580; gratias 61;
 gratus 439; gratum 1176; gratiosa
 659; gratiosi 443-444
 (gravo) gravare 836; graventur 824-825;
 gravatus 465; gravata 257
 (gravis) grave 493, 710
 gravitas 1444-1445
 graviter 410, 1212; gravius 846
 (gremium) gremio 169
 gula 357, 360, 819; gule 813
 (gulosus) gulosa 358; gulosi 819
- habeo 460, 975, 1021; habes 595, 988;
 habet 49, 127, 178, 294, 616, 630,
 850, 852, 1235, 1305; habemus 43,
 273, 815, 880, 1195; habent 125,
 296, 318, 838, 1222; habuit 262;
 habuerunt 943; habebo 683; habebis
 1392; habebit 785, 1255; habebitis
 614, 1005; habete 459, 757; habere
 217, 379, 521, 849, 862-863, 1454,
 1466; habeat 293; habeamus 1071,
 1193; habeant 49; haberes 1053,
 1331; haberet 247, 298, 582, 1353;
 habetur 95, 451; habeatur 957;
 habens 199, 642, 727, 756, 898;
 habentes 528; habentibus 1310
 (habitatio) habitationem 174-175
 (haereditas) hereditatem 379; hereditate
 794
- (haereticus) hereticos 293
 (haurio) hausto 1217-1218
 (Hebraeus) Hebraeos 243, 369, 625, 1124
 heremita 1455, 1459, 1461, 1464
 Hesdras 35
 heu 196, 204, 239, 351, 402, 411, 661,
 700, 963, 1040, 1439
 hic 250, 325, 502, 1119; hec 689, 706,
 737, 937, 1117, 1200; hoc 14, 26, 84,
 93, 107, 158, 164, 195, 196, 265, 276,
 277, 280, 286, 287, 289, 296, 350,
 365, 435, 494, 538, 582, 615, 643,
 655, 670, 678, 682, 700, 712, 726,
 752, 756, 761, 792, 796, 813, 870,
 877, 892, 919, 949, 1051, 1088, 1121,
 1194, 1259, 1261, 1329, 1401, 1444,
 1454, 1468; huius 188, 239, 315,
 1226; huic 1350; hunc 953, 1030,
 1068, 1332; hanc 262, 284, 403,
 1370, 1378; hac 1060, 1219; hii
 287, 288, 818; has 1051; hiis 220,
 801, 1034
 historia 156
 (hodiernus) hodierna 665, 1439; hodiernis
 204, 909, 1137, 1196
 (homicidium) homicidii 58; homicidio
 511
 homo 49, 134, 139, 209, 246, 281, 377,
 456, 457, 577, 581, 589, 607, 611,
 697, 706, 712, 836, 870, 1080, 1081,
 1113, 1138, 1321, 1343; hominis
 442, 614, 831, 1005; homini 1335;
 hominem 1208, 247, 373, 409, 1208;
 homines 176, 434, 705, 728, 941,
 955-956, 967, 972, 996, 998, 1000,
 1137, 1257, 1440; homine 762, 930;
 hominum 1089; hominibus 348-349,
 940, 1130
 (honestus) honestam 1232
 honestas 517
 honeste 1415, 1420
 honor 570, 1177; honorem 467, 862,
 965, 1442; honore 465
 honorabilis 923
 (honoro) honoramus 1176; honorare 309,
 1180, 1184
 (honorifico) honorificaverit 1189-1190
 honus 727
 hora 235, 889; horam 872, 876, 884,
 902; horarum 363
 (hortus) Hortu 693
 (hospitale) hospitalia 746

- hostium 1366, 1370
 huiusmodi 74
 (humanus) humana 244; humana 245;
 humani 87
 (humilis) humiles 967; humilibus 551,
 765; humilimas 107
 (humilio) humiliare 41; humiliamini
 764; humiliabitur 790; humiliari
 135; humiliantis 12; humiliatum 81
 (humilitas) humilitatis 113, 740; humili-
 tatem 591, 763, 1271; humilitate 32,
 169-170, 210-211
 humiliter 15, 160, 789, 947, 1170, 1179,
 1186

 (iaceo) iacebat 418, 1087; iacebant 972;
 iacere 389; iaceret 212; iacente 392
 iam 69, 142, 147, 260, 843, 1150, 1327
 (ianua) ianuam 255, 730
 ibi 168, 1391, 1396, 1399
 ibidem 176-177, 251, 307, 314, 400-401,
 704, 705, 713, 1102, 1282
 idem 496; eadem 549, 1243; eiusdem
 680, 1214-1215; eandem 494, 1054;
 eodem 853
 Ideo 50, 88, 133, 192, 197, 229, 240, 248,
 257, 259, 264, 283, 289, 292, 296,
 302, 305, 330, 338, 340, 348, 403,
 415, 444, 458, 468, 493, 513, 533,
 536, 542, 546, 599, 636, 665, 683,
 716, 733, 737, 744, 748, 751, 762,
 795, 802, 809, 813, 873, 882, 903,
 927, 1017, 1077, 1088, 1122, 1178,
 1269, 1292, 1388, 1410, 1423, 1438
 (ieiuno) ieiunamus 745; ieiunare 357-
 358, 602, 641, 707, 1221; ieiunetis
 547; ieiunandi 558; ieiunando 210,
 702, 1113; ieiunandum 560
 ieiunium 974; ieiunia 969; ieiuniorum
 687; ieiuniis 1358, 1412
 igitur 116, 159, 194, 269, 423, 424, 805,
 807-808, 816, 860, 917, 930, 963,
 977, 994, 1057, 1063, 1117, 1240,
 1278, 1280, 1299, 1331-1332, 1336,
 1375, 1378, 1424
 ignis 1048, 1309; ignem 976, 1049,
 1055, 1266; igne 561, 705, 1056,
 1059, 1265;
 (ignoro) ignorare 317; ignorabitur 1160;
 ignorans 389, 1160; ignorantes 901
 Iherusalem 327, 336
 Ihesus 336, 681; 1069, 1083, 1253; Ihesu
 438, 619, 1265, 1348, 1398, 1456;
 Iesu 776; Ihesum 843, 1263;
 ille 221, 225, 925, 1015, 1217; illa 1021,
 1027, 1087, 1188, 1274, 1344, 1443;
 illius 685; illum 298, 636, 931, 1383,
 1387, 1435; illam 247, 259, 337,
 1151; illud 12, 23, 85, 104, 372, 538,
 810, 1138, 1258; illi 213, 286, 722,
 923, 1084, 1465; illo 171, 683, 872,
 889, 954, 1420; illis 659, 840, 960,
 980, 1122; illas 1148
 (illumino) illuminat 434; illuminante
 1265; illuminata 1276
 (imagino) ymaginari 706
 immediate 172, 252, 398, 437, 457, 1222;
 (immisceo) immiscendo 501
 (immo) ymmo 152, 492, 977, 1002; ymo
 70, 911
 immundus 926; immunda 924
 (immunditia) immunditias 783; immun-
 ditiis 250; inmunditiam 192;
 inmunditiis 1260
 (impetror) impetratur 741
 (impius) impii 1393
 (impleo) implent 358
 (implico) implicatum 390
 (impono) imponatis 777; imponunt 399;
 impositum 728
 (importo) importat 583
 (imprimo) imprimere 861
 (imprudens) imprudentium 1447
 in 10, 13, 16, 17, 20, 22, 26, 29, 40, 46,
 47, 53, 57, 60, 67, 69, 76, 106, 107,
 108, 109, 111, 112, 113, 114, 115,
 118, 119, 120, 129, 131, 133, 134,
 136, 140, 148, 150, 154, 157, 159,
 162, 169, 171, 172, 185, 188, 189,
 195, 196, 209, 210, 212, 213, 217,
 226, 227, 230, 230, 235, 239, 241,
 258, 263, 269, 271, 274, 277, 278,
 283, 289, 289, 293, 294, 297, 300,
 305, 307, 319, 321, 323, 324, 329,
 331, 335, 346, 358, 362, 363, 364,
 368, 369, 371, 374, 375, 377, 381,
 383, 392, 396, 397, 398, 400, 407,
 408, 411, 423, 429, 432, 433, 445,
 449, 456, 465, 465, 466, 470, 471,
 473, 474, 475, 480, 494, 508, 524,
 527, 528, 530, 541, 543, 544, 549,
 550, 551, 560, 579, 581, 599, 611,
 613, 614, 615, 617, 619, 621, 623,
 627, 638, 642, 648, 649, 655, 657,

- 659, 660, 666, 669, 672, 674, 677, 680, 681, 683, 691, 693, 694, 695, 701, 702, 703, 706, 711, 714, 716, 718, 721, 744, 756, 757, 758, 759, 761, 763, 765, 768, 773, 774, 775, 778, 781, 787, 788, 791, 797, 802, 809, 811, 812, 814, 815, 821, 822, 823, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 839, 840, 841, 842, 844, 844, 854, 856, 857, 866, 870, 873, 878, 885, 889, 891, 893, 895, 896, 899, 900, 901, 902, 903, 905, 906, 910, 911, 913, 917, 919, 922, 926, 927, 935, 940, 942, 946, 950, 955, 956, 958, 964, 971, 977, 978, 979, 981, 995, 1001, 1002, 1005, 1007, 1008, 1009, 1013, 1024, 1032, 1033, 1034, 1038, 1040, 1043, 1044, 1049, 1053, 1054, 1057, 1060, 1061, 1062, 1063, 1065, 1067, 1070, 1079, 1080, 1081, 1082, 1083, 1085, 1086, 1087, 1089, 1091, 1092, 1093, 1094, 1095, 1098, 1100, 1101, 1102, 1104, 1107, 1110, 1113, 1114, 1118, 1121, 1129, 1141, 1142, 1146, 1150, 1161, 1163, 1165, 1169, 1175, 1179, 1184, 1188, 1196, 1204, 1209, 1212, 1219, 1234, 1237, 1243, 1244, 1246, 1250, 1254, 1255, 1259, 1262, 1265, 1267, 1273, 1275, 1280, 1283, 1293, 1300, 1301, 1309, 1329, 1343, 1351, 1353, 1355, 1355, 1363, 1365, 1368, 1372, 1378, 1385, 1386, 1391, 1396, 1397, 1398, 1402, 1403, 1405, 1406, 1408, 1411, 1414, 1420, 1428, 1429, 1433, 1458
- (imber) inbrem 23
 (incarnatio) incarnatione 108
 (incido) incidit 469-470, 549; incideret 1206
 (incipio) incipit 1129; inceptit 173; inciperet 706
 (inclamo) inclamantes 22
 (inclino) inclinant 667; inclinarent 1337-1338; inclinatur 1328; inclinans 113, 116, 121; inclinando 31, 100, 110, 763, 1170
 (inclinatio) inclinationes 107
 inde 803, 1056
 indebite 907, 1202
 indecenter 1181
 (indevotio) indevotione 510
 (indico) indicavit 381
 (index) indice 1034
 indigentia 43; indigentiam 52; indigentias 161
 (indigens) indigentibus 348
 (indignatio) indignatione 1372
 (induco) inducatis 330
 (inductio) inductiones 1242
 (induo) induens 1327; induta 1326; indutam 1333; induti 705
 (inebrio) inebriari 822
 (ineptus) inepta 1147
 infans 166
 inferius 180, 182, 1281-1282
 infernalis 704; infernali 561; infernales 715
 (infernus) inferni 334, 395, 1262; inferno 395, 397, 688, 718, 887, 1087, 1092; infernum 375, 396-397, 716, 765, 981, 1089, 1091, 1118, 1273-1274, 1275, 1272
 (inferus) inferos 120
 infidelis 1229; infideles 963; infidelibus 1126
 (infidelitas) infidelitatem 516
 (infinitus) infinita 958; infinitos 1961
 (infirmor) infirmatur 951; infirmantur 912
 infirmitas 502; infirmitatem 430-431, 499; infirmitate 213, 1213; infirmitates 421, 549; infirmitatibus 359
 infirmus 220, 413, 496, 498, 506, 535, 561, 651, 903, 905, 918, 1215; infirma 900, 908, 918, 924; infirmi 411, 425, 441, 506, 523, 588, 819, 1215; infirmis 489; infirmum 389, 390, 410, 426, 428, 630, 631; infirmo 480, 606, 930;
 (informo) informari 1148
 (infremo) infremuit 275
 (infrigidare) infrigidetur 856
 (infundo) infundit 450
 (ingens) ingenti 682
 (inhonestus) inhonesta 483
 (inhio) inhyant 205
 inimicus 698; inimico 730; inimici 457; inimicorum 1354; inimicos 1381; inimicis 591, 593, 594, 663, 733, 742, 748, 1188
 (iniquus) iniqua 483, 1289; iniquis 319, 1451
 iniquitas 938, 1006; iniquitates 37, 38; iniquitatibus 263

- initium 85
 (iniungo) iniungit 973; iniunctam 557-558
 (iniuria) iniuriam 749, 754; iniurie 1020; iniurias 145
 iniuste 325, 593, 595, 801, 803, 1435
 immediate 361, 1206
 (innitor) innixum 1075
 (innocens) innocentem 328; innocentes 508
 (innuo) innuendo 1323
 (inpositio) inpositione 758; inpositiones 907
 (impossibilis) impossibile 1124
 (inprimo) inpressa 699
 (inpropero) inproperat 769
 inquam 342, 695, 1046, 1105
 (inquinatio) inquinacione 257
 (inquiri) inquisivit 1015
 (iniquitas) iniquitatis 1065
 (insequor) insecuntur 1231
 (insidior) insidiaris 1211
 (insisto) insistatis 545
 instanter 717
 (insto) instaret 1012
 (instituto) institutus 1132; institutum 1002
 (instructio) instructio 1152
 (instruo) instruxit 1135
 integraliter 144
 integre 488, 1370, 1406
 (intellectus) intellectu 156
 (intelligo) intelligitur 1298; intelligatur 1296
 intentio 626
 inter 37, 112, 117, 166, 190, 196, 238, 371, 378, 394, 444, 1096, 1381, 1439
 (intercedo) intercede 231; intercedant 454
 (intersum) interesse 1384-1385
 (interficio) interfecit 1238; interficere 1235-1236, 1239, 1381
 interior 429; interioribus 478
 (interitus) interitum 904, 1234
 (internus) internorum 1450
 intra 1165, 1368
 (intro) intrant 288, 566; intrabis 732; intrabit 207, 258, 612; intrabunt 556; intrare 254, 257, 555, 556, 1110, 1114, 1308, 1313, 1319, 1332, 1333; intravit 176, 1095; intraveritis 218; intrate 564; intrans 440
 (introeo) introire 269, 804
 (intromitto) intromittet 1367
 (intueor) intueremur 235; intueri 236
 intus 389
 (invalesco) invalescit 497
 (invenio) inveniunt 567; inveniret 388; inventum 1033
 inveteratus 919
 invicem 598, 808
 invidia 356, 832, 835, 845, 846, 849, 1453; invidiam 1193; invidie 828, 849
 invidus 844; invidi 853, 850
 (invoco) invocares 1382-1383
 (involutus) involuti 172, 688
 (iocale) iocalia 379
 ipse 152, 414, 455, 536, 820, 948, 1159, 1174; ipsa 20, 73, 168, 637, 777, 924, 993, 1275, 1309; ipsum 236, 390, 391, 400, 432, 443, 571, 657, 696, 931, 953, 990, 1017, 1070, 1192, 1338, 1395, 1399, 1411, 1439, 1460; ipsius 678, 862, 886, 1323; ipsam 193, 703, 890, 1230, 1232, 1322, 1327; ipsi 454, 1171, 1381; ipso 383, 384, 496, 723, 742, 891, 950; ipsorum 292, 303, 487, 1170, 1182, 1202, 1203, 1337, 1388; ipsis 34, 594, 1200; ipsas 328;
 ira 360, 834, 1453; iram 546
 iracundus 591; iracundi 728
 irreverentia 957
 (irrogo) irrogantur 1020
 (is) ea 548, 933; id 166, 193, 414, 423, 459, 479, 508, 511, 524, 605, 634, 691, 695, 703, 797, 810, 811, 912, 939, 962, 1103, 1128, 1142, 1220, 1231, 1262, 1266, 1365; eius 105, 116, 119, 449, 453, 457, 645, 695, 759, 827, 934, 955, 956, 1018, 1034, 1156, 1266, 1346, 1348; ei 737, 1190, 1205, 1434; eam 493, 566, 567, 774, 925, 1101, 1150, 1306; eo 229, 294, 351, 548, 603, 632, 655, 674, 684, 696, 763, 917, 948, 984, 1170, 1209, 1313, 1432, 1436; eorum 126, 130, 297, 726, 840, 841, 1041, 1104, 1130; eis 66, 146, 242, 309, 314, 525, 557, 888, 997, 1037, 1223, 1223, 1250, 1279, 1385; eos 15, 128, 300, 303, 307, 323, 330, 708, 765, 1130, 1135, 1143, 1202, 1220, 1223,

- 1392; eas 309, 326, 1014, 1054
 (Isaias) Ysaia 473; Ysaie 13, 408, 725, 916, 1389
 Israel 892
 iste 19, 32, 42, 62, 80, 94, 100, 122, 139, 215, 222, 223, 416, 635, 1028, 1057, 1121, 1211, 1260, 1329; ista 49, 237, 420, 665, 838, 842, 848, 901, 922, 962, 1040, 1150, 1228, 1270, 1468; istud 409, 691, 729, 829; istius 926; istam 52, 109, 112, 115, 117, 120, 245, 254, 740, 1125; isto 35, 136, 421, 679, 681, 931, 1040, 1403; istum 21, 24, 28, 39, 54, 59, 76, 97, 106, 135, 1550, 1235, 1383, 1436;
 ita 234, 450, 581, 973, 1056, 1081, 1148, 1167, 1199, 1227, 1265, 1266, 1374
 itaque 883, 919
 item 309, 346, 347, 358, 359, 360, 361, 394, 397, 525, 544, 545, 549, 551, 576, 591, 595, 614, 615, 708, 709, 710, 713, 714, 779, 851, 889, 951, 954, 967, 995, 1085, 1092, 1095, 1120, 1138, 1141, 1145, 1149, 1154, 1155, 1180, 1183, 1186, 1205, 1210, 1226, 1233, 1288, 1301, 1309, 1320, 1325, 1335, 1352, 1361, 1384
 iterum 284
 (iudaeus) iudei 352; iudeos 349
 iudex 987, 989; iudicis 1157
 (iudico) iudicat 477-478; iudicaremus 900; iudicetur 988; iudicatus 988
 iudicium 872, 1048; iudicio 781
 iuramentum 1183; iuramenta 1269
 (iurisdictio) iurisditionem 125
 (iubeo) iussit 990
 iuste 794, 795
 (iustifico) iustificatus 16
 iustitia 906; iustitiam 1018
 iustus 279; iustum 603; iustis 798
 iuvamen 619
 (iuvo) iuvant 795; iuva 1236; iuaret 949
 iuvenis 923; iuvene 929; iuvenes 1137
 (iuventus) iuventute 289
 iuxta 22, 85, 89, 104, 213, 1202, 1266, 1457
 Jacob 1073
 (Jacobus) Jacobi 928
 jam 71, 1040
 (Jeremias) Jeremie 345
 Jeronimus 285, 1135
 Jhesus 155, 270, 275, 287, 888; Jhesu 70, 187, 955
 Johannes 1095; Johannis 89-90, 826, 868, 932, 1194; Joannis 267, 485, 613, 1068, 1251, 1255, 1360
 Job 455
 Joel 123
 Joseph 171
 (labium) labia 1446
 (laboro) laboratis 1076; laborare 1242, 1388
 (labor) laborem 999; labores 50; laboribus 1357
 (lacrima) lacrime 202, 468; lacrimis 370, 575;
 (lacrimo) lacrimatus 155, 270, 275-276
 (laevus) leva 105
 lamentabilis 392
 lancea 1050, 827; lanceas 1013, 1051-1052; lanceis 1017
 languet 105; languentis 102-103; languentes 1219; languidum 916
 (lapis) lapidem 295, 642; lapides 971-972; lapidibus 768
 (latus) lata 565
 latus 827; latere 826, 830, 855
 (latro) latrones 117, 371, 378
 (laudabilis) laudabilia 426
 (laus) laudis 1363; laude 134; laudes 915
 (lavo) lavare 789
 (laxatio) laxationi 595; laxationem 692
 (Lazarus) Lazarum 285, 274, 282; Lazari 273; Lazaro 271, 304
 (lectus) lecti 384
 (lego) legere 1147; legitur 157, 158, 167-168, 1009, 1143, 1237;
 (laetor) Letare 10, 17
 leticia 169, 400, 851
 letus 198; leta 737
 (levo) levavi 25; levem 501; levare 14, 36, 96, 471; levantes 55-56
 leviter 529
 libenter 712, 777, 949
 (libero) liberabor 231; liberatus 1382
 (liberatio) liberatione 219, 1182-1183
 libere 125-126
 (liber) libris 523
 (liceo) liceret 267
 licite 787

- lichinus 1267; lichino 1264
 (ligo) ligatus 1381; ligatum 657
 (limbus) limbum 1092
 lingua 1204; linguam 1426-1427; lingue
 1440
 (liquefio) liquefiat 853
 (littera) litteram 1296
 (locus) locum 1290; loco 230, 484, 1960
 (loquor) locuntur 363, 839
 (locutio) locutione 94
 longe 96
 (loquor) loquitur 455, 621, 692, 1177,
 1446; loqui 570, 573, 737; loquar
 149; loquatur 752; loquamur 1427;
 loquere 929; loquerer 735-736;
 loquereris 572; loqueretur 735;
 loquens 212; loquendo 279, 869
 (Lucas) Luce 16, 95, 323, 336, 397, 400,
 439, 452, 554, 694, 824, 991
 (luceo) lucendum 1263
 (lucerna) lucernam 1269
 (luceo) lucet 1257
 Lucifer 372, 395
 (lux) lucis 1458
 (lucror) lucrantur 352; lucrari 910;
 lucrandi 959
 lucrum 542, 1201, 1206
 Ludovicus 772
 (lugubris) lugubres 709-710
 lumen 1255, 1258, 1262, 1268; lumine
 443, 1265
 luna 1256, 1466; lune 866; lunam 1461
 (lunaris) lunarem 187
 (lupus) lupi 1229
 (lusor) lusoribus 960
 (lutosus) lutosus 1257
 lutum 58, 1259, 1262
 lux 1254, 1263, 1276
 luxuria 1042, 320, 354, 412, 510, 551,
 833, 1042; luxurie 59, 356, 679, 688;
 luxuriam 546
 (luxuriosus) luxuriosa 359; luxuriosos
 482
 (limbus) lymbum 1095, 1098, 1104

 macula 248; maculam 254
 (maculo) macularetur 251
 Magdalena 451
 magis 83, 88, 91, 195, 333, 405, 543, 571,
 625, 668, 1171, 1347, 1357, 1421
 magister 623; magistros 34
 magnus 372, 380, 417, 570, 1119-1120;
 magna 20, 43, 388, 572, 1267, 1278,
 1342, 1390, 1407, 1421; magnum
 386, 682, 983-984; magnam 561,
 650, 752, 1190, 1271, 1328; magno
 222, 226, 672, 678, 1169; magni
 264; magnas 968, 969; magnis 1003;
 maior 1097; maius 749; maiori
 1347; maiorem 521, 749, 785; maio-
 re 346;
 (Malachia) Malachie 1177
 male 86, 146, 663, 1326, 1333
 (maledictus) maledicte 590, 592; male-
 dicti 1049
 (maledictio) maledictiones 914
 malignus 1465
 malitia 11437
 malus 430, 482, 581, 1448; mala 146,
 339, 433, 482, 527, 599, 820, 840,
 1257, 1285; malum 89; 248, 256,
 259, 265, 279, 326, 542, 609, 975,
 1246, 1247; malam 1336; mali 264,
 352, 1433, 1438; malo 527, 851, 855;
 malis 105, 338, 552, 919, 1451;
 malos 394
 (malleus) malleis 709
 (mammona) mamona 1065
 mandatum 1195, 1346; mandata 1348
 (mando) mandaverat 1038; manducare
 1050
 (manduco) manducat 615; manducaverit
 614-615; manducaveritis 613, 1004-
 1005
 mane 235, 576, 577
 (manifesto) manifestari 531; manifestis
 1317
 mantellum 1441; mantellis 1330;
 manus 42, 52, 56, 79, 98, 374, 460, 717,
 792, 799, 915, 961, 1289, 1295, 1298,
 1302, 1398; manum 60, 382; manu
 764, 797, 802, 805, 1014, 1299;
 manuum 57, 359, 791; manibus 171,
 190, 191, 1164
 (Marcus) Marci 1166
 Maria 451, 579, 890, 1133;
 (mare) maris 811
 (marito) maritare 310
 maritus 784; maritis 516
 mater 166, 310, 332, 629, 630, 637, 886,
 1015; matris 171, 293, 626, 629,
 633, 678, 955, 959, 1184
 materia 599
 matrimonium 515; matrimonium 1044

- (Matthaeus) Matthei 27, 86, 90, 302, 564, 938, 1062, 1076, 1097, 1134, 1295, 1350, 1425, 1439
 (maximus) maxima 169, 652, 956, 1155, 1372; maximum 1440-1441; maximo 1215
 mecum 1036
 (medeor) mederi 487
 (medio) mediante 1244
 (medicor) medicandum 419
 medicina 599, 618; medicinam 414, 484, 543, 421; medicinis 415
 medicus 381, 415, 416, 417, 425, 425-426, 428, 431, 441, 448, 483-484, 495, 499, 501, 504, 1213; medici 410, 447, 477, 537, 562-563, 568, 588, 606; medico 489-490, 490-491, 495, 507, 619; medicum 589;
 medium 1411
 mel 1208, 1209; melle 1208
 membrum 84, 691, 1297; membro 679, 681; membra 83, 87, 1281, 1291, 1292, 1294; membrorum 1281; membris 899, 903;
 (memini) memento 98, 1403;
 (memor) memorare 704
 (memoria) memoriam 775, 863;
 memoriter 861
 (mendax) mendacem 1432
 mendicus 401
 (mensis) mensem 1150; mensibus 882
 (mens) mentis 101; mente 135, 1244;
 (mentior) mentitus 1435; mentiti 1205
 (mercator) mercatores 518
 (merces) mercedem 1364, 1365
 (mereor) mereberis 753; merens 916
 (meretrix) meretricem 1232; meretrices 518
 (meridies) meridie 235
 meritum 67, 749, 1187; merito 189, 688, 978, 1007
 merus 1116
 meus 35, 1035, 1177, 1178; mea 526, 1163; meum 149, 375, 616, 782, 944; mee 202, 474; mei 184, 413, 445, 455, 456, 458, 459, 651, 928, 932, 1350; meo 526, 726, 1269; meam 25, 491, 585, 616; mi 604, 1368, 1452, 1469; meorum 473; meos 36, 474; meis 227, 520, 574, 1429, 1430;
 (migro) migrant 288; migrantes 1088
 miles 1355, 1408; milites 1199; militum 827
 mille 522, 1152, 1353
 (mingo) minge 494
 minime 311
 (ministro) ministraverit 1361
 minor 1009, 1373; minorum 1011; minorem 347
 miraculum 1008; miraculo 897
 (miscuo) miscui 1424; misceatis 548
 miser 947; misera 1219
 (miserabilis) miserabiles 1190
 (misereor) miseremini 455, 458, 459; miserere 413, 445, 650, 1018
 miseria 175, 243; miseriam 159, 276, 286, 1207; miserias 160, 161
 misericordia 587, 1019; misericordie 51; misericordiam 533, 586
 misericors 628; misericordem 273
 missa 29, 40, 60, 76, 97, 106, 113, 115, 118, 150; misse 109, 120, 363, 1391, 1392
 (mitto) mittit 395; misit 1134; mitti 1309; missum 1460
 mixtura 534
 moderate 821
 (modernus) modernis 944
 (modicus) modicum 868, 874, 1356, 1440; modico 728
 modus 31, 32, 42, 43, 62, 63, 79, 80, 95, 100, 122, 138, 139; modi 93; modum 21, 24, 28, 39, 54, 59, 76, 97, 103, 106, 135, 150, 1072, 1252, 1266; modo 35, 108, 187, 203, 232, 304, 342, 352, 421, 492, 652, 684, 696, 801, 803, 881, 908, 957, 962, 1000, 1006, 1118, 1213, 1218, 1272, 1303, 1307, 1311, 1312; modis 11 modos 18
 (mollio) molliens 440
 (momentum) momenta 893
 (mons) montibus 1237-1238
 (monumentum) monumento 272
 (moralis) moralem 287
 moraliter 25, 37, 56, 140;
 (morior) moritur 325, 378, 395, 398, 497, 769, 918; morimur 394; moriuntur 289-290, 382, 513; morietur 73, 901, 993; morientur 523, 530; mori 1182; moriatur 1156; moreretur 401; moriente 822; morientibus 536; mortuus 142, 274, 282, 304, 397,

- 842, 844, 1091, 1095, 1098; mortuum 147, 285, 843
 (moror) moramur 238
 mors 67, 74; mortis 67, 74, 1188, 1214, 1354; mortem 64, 65, 211-212, 214, 324, 377, 381, 1211-1212, 1224; morte 119, 273, 283, 292, 377, 513, 1189;
 mortalis 1223; mortale 1297; mortalia 670, 831; mortalibus 396
 (mos) more 410, 506, 629, 702, 1203, 1207
 (motus) motum 449
 (Moyse) Moysi 673, 675
 mulier 901, 1323, 1324, 1326, 1332, 1343; mulieris 1328; mulierem 378, 783, 1232; mulieri 823; muliere 649, 822, 898, 930; mulieres 324, 514, 517, 550, 968; mulierum 1097; mulieribus 768, 1310
 (multiplex) multiplici 673, 1061; multiplices 159; multiplicium 197
 (multus) multa 642, 675, 760, 760, 969; multum 208, 209, 217, 353, 377, 599, 600, 661, 677, 774, 777, 918, 923, 941, 967, 984, 1040, 1051, 1056, 1083, 1131, 1212, 1463; multo 564, 773, 1010; multi 289, 506, 555, 557, 565, 646, 661, 793, 819, 1115, 1145, 1150, 1196, 1233; multorum 939, 977; multis 359, 402, 687, 1043, 1077; multos 50, 307
 (mundialis) mundialem 174
 (munditia) munditiam 191
 mundus 354, 418, 873, 879, 896, 905, 918, 933, 935, 1016, 1057, 1260; munda 1064, 1244, 1268; mundi 189, 239, 315, 465, 869, 873, 886, 887, 926, 978, 1007, 1008, 1045, 1224, 1226, 1254, 1277; mundo 196, 278, 288, 289, 321, 582, 871, 885, 902, 931, 1040, 1093, 1196; mundum 251, 920, 931, 933, 1014, 1023, 1265; munde 787
 Mureto 154, 407
 murmur 724
 muto 655
 (mutuum) mutuo 519, 713, 1233, 1234
 nam 26, 37, 45, 48, 69, 101, 189, 207, 226, 233, 235, 241, 245, 246, 255, 273, 275, 278, 298, 300, 306, 321, 332, 338, 341, 343, 356, 377, 409, 411, 414, 420, 430, 431, 433, 436, 452, 456, 460, 464, 479, 487, 507, 530, 570, 571, 581, 589, 598, 600, 602, 609, 630, 640, 641, 687, 695, 749, 753, 793, 819, 830, 832, 835, 841, 847, 885, 898, 909, 912, 922, 936, 940, 958, 968, 983, 1044, 1084, 1089, 1131, 1160, 1165, 1168, 1181, 1198, 1219, 1229, 1234, 1256, 1263, 1272, 1342, 1380, 1383, 1386, 1401, 1407
 namque 185, 378, 1009, 1041, 1308, 1313
 (narro) narravit 1011; narratur 156; narrabunt 1447
 (nativitas) nativitate 111; nativitatis 162
 (nascor) natus 163, 167, 1099; natos 1096
 naturalis 897; naturali 139; naturalem 899
 naturaliter 48-49
 (nausea) nauseam 785
 ne 224, 331, 824, 988, 1056, 1258, 1262, 1427
 nec 362, 363, 364, 525, 538, 538, 538, 557, 581, 656, 663, 717, 718, 782, 795, 899, 899, 974, 1000, 1001, 1004, 1044, 1227, 1256, 1285, 1285, 1286, 1315, 1420, 1427
 necessario 595
 (necessarius) necessarium 1131
 necesse 788
 (necessitas) necessitatem 1287; necessitate 1158; necessitatibus 22, 942
 (negatio) negationem 436
 negligentia 1369
 (negotium) negotia 387
 nemo 889; nemini 598, 807
 neque 58, 59, 876, 933
 nescio 77, 1146-1147, 1158, 1160; nescis 1155; nescitis 884; nesciunt 1138; nescies 1159; nesciet 1159; nesciat 799; nesciens 1156
 nihil 352, 467, 602, 1286, 1436; nichil 388; nichilo 964
 nimis 51, 279, 501, 504, 529, 541, 546, 559, 560, 850, 851, 1409
 nisi 101, 208, 268, 311, 441, 596, 598, 602, 611, 613, 808, 1004, 1127, 1142, 1201, 1436, 1445
 (nitor) niterentur 1381

- (nix) nivibus 1351
 nobilis 970; nobiles 969, 1198; nobilium 103; nobilior 564; nobilissimam 1151; nobilissimo 618
 (nosmetipsi) nobismetipsis 159
 (noceo) nocere 836; nocitura 1339
 (nocivus) nociva 497; nocivus 1220
 noctu 709, 1230, 1231
 (nocumentum) nocumentis 838, 1289
 Noe 1092
 (nolo) nolumus 317, 634; nolebat 96; nolite 127, 303, 327, 932, 1062; nollet 1408; nolens 14, 591; nolentes 557
 nomen 955, 959, 961, 964, 1181, 1183; nomine 1292, 1373
 (nomino) nominabatur 955
 non 34, 46, 57, 82, 101, 103, 141, 157, 167, 167, 172, 190, 229, 247, 254, 254, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 265, 269, 281, 282, 285, 288, 294, 306, 315, 317, 318, 329, 342, 350, 362, 376, 402, 402, 437, 441, 443, 467, 488, 493, 495, 496, 498, 502, 512, 520, 523, 532, 537, 556, 558, 560, 563, 581, 585, 586, 587, 594, 596, 605, 614, 631, 632, 646, 652, 655, 724, 730, 733, 735, 745, 751, 755, 768, 773, 778, 795, 801, 804, 845, 870, 872, 892, 898, 906, 910, 917, 947, 952, 975, 992, 1005, 1033, 1044, 1050, 1082, 1093, 1097, 1114, 1122, 1139, 1141, 1144, 1146, 1173, 1176, 1183, 1190, 1191, 1192, 1201, 1230, 1255, 1259, 1282, 1285, 1288, 1290, 1296, 1349, 1359, 1370, 1373, 1384, 1386, 1392, 1393, 1402, 1402, 1410, 1413, 1434, 1445, 1448, 1453, 1463
 nondum 646, 662, 663
 (nongenti) nongentis 1090, 1094
 nonne 183, 519, 561, 592, 784, 820, 949, 962, 977, 993, 1020, 1055, 1147, 1155, 1174, 1393, 1431
 nos 28, 33, 51, 75, 82, 184, 195, 203, 263, 264, 366, 405, 409, 411, 417, 425, 427, 684, 745, 746, 817, 874, 881, 1066, 1069, 1105, 1173, 1194, 1270, 1358, 1422; nobis 21, 63, 64, 68, 99, 110, 237, 287, 402, 454, 486, 618, 630, 633, 638, 643, 654, 658, 665, 681, 684, 744, 804, 804, 860, 865, 937, 1058, 1075, 1099, 1249, 1253, 1262, 1293, 1349, 1359, 1367, 1423, 1454
 (nosco) nosse 893
 noster 425, 431, 579, 681, 744, 1069, 1083, 1133, 1172, 1253, 1259; nostra 43, 45, 69, 123, 175, 188, 233, 238, 243-244, 252, 367, 487, 575, 611, 637, 744, 932, 1057, 1060; nostrum 609, 791, 878, 930-931, 1192; nostram 159, 174, 276, 337, 376, 403, 1001, 1427; nostre 70, 89, 249, 1058, 1416; nostri 236, 776, 961, 964, 1397; nostro 61, 406, 534, 680, 861, 1347 nostras 160, 161, 961; nostrorum 533-534; nostris 190, 191, 747, 817, 1168; nostros 305, 620
 (noto) nota 18, 167, 272, 344, 359, 370, 440, 659, 980, 1085, 1138; notandum 56, 156-157, 178, 425, 648, 669, 1069, 1107, 1252;
 (notabile) notabilia 870
 (notarius) notarios 71
 novem 881
 (novus) novissimo 617
 nox 1256; nocte 203, 221, 1012, 1034
 nubes 12
 (nuditas) nuditate 285
 nudus 384, 697; nudo 392
 nullus 204, 204, 207, 294, 357, 415, 636, 876, 973, 1036, 1153; nulla 356; nullum 348; nullam 296; nulli 713; nullo 492, 1213
 numquam 175, 256, 322, 325, 360, 364, 612, 682, 731-732, 776, 1003, 1127, 1181, 1443, 1444
 numquid 310
 nunc 87, 279, 280, 322, 422, 423, 837, 1044, 1345, 1354, 1355, 1383
 nunquam 686, 731
 (nuptiae) nuptiarum 971; nuptias 1425
 (nutrio) nutriatis 330
 o 183, 237, 264, 269, 325, 339, 470, 635, 712, 780, 952, 1137, 1158, 1162, 1195, 1304, 1323, 1328, 1353
 ob 682
 (obliviscor) obliti 961
 (oblivio) oblivionem 233
 (obnoxius) obnoxii 671
 (obnubilo) obnubilum 442
 (obscurus) obscura 441, 1256; obscurum 443

- (observo) observari 1039; observaveris 1370; observantes 1395; observando 1262
- obsessus 656; obsessio 655
- (obsto) obstante 872-873
- (obstinatio) obstinatione 94
- occasio 782, 1287; occasionem 685; 1290, 1315, 1317
- (occido) occidunt 128
- (occurro) occurrit 1072; occurrunt 1322; occurrere 878-879; occurrens 1015
- Octavus 138
- octo 11, 18
- oculus 1335; oculos 14, 19, 31, 34, 36, 96, 429, 471, 1284, 1305; oculi 26, 912; oculis 30, 432, 834, 1429;
- (odi) oderunt 1042; odientes 1245;
- (odium) odio 735
- (offendo) offendit 341; offendunt 964; offendi 471; offendamus 83; offenderet 1200; offendantur 1258
- (offensio) offensionem 337-338
- (offerro) obtulit 1030; offerri 575; offerens 369; oblatus 1099
- officium 1026; officio 1385
- (omissio) omissione 94
- omnis 358, 583, 584, 789, 844, 1042, 1160, 1448; omne 133, 248, 903, 916, 965; omni 690, 907, 1284, 1384, 1452; omnem 685, 909; omnes 48, 152, 205, 290, 347, 411, 456, 468, 474, 528, 701, 705, 732, 828, 864, 963, 992, 1041, 1056, 1076, 1088, 1134, 1165, 1181, 1273, 1275, 1386, 1422; omnia 83, 242, 342, 382, 486, 530, 789, 831, 838, 1064, 1113, 1281, 1341, 1348, 1430; omnibus 21, 79, 98, 164, 315, 435, 597, 601, 638, 665, 729, 757, 806, 903, 926, 942, 1075, 1098, 1112, 1188, 1289, 1454; omnium 85, 346, 977, 1182
- omnino 552, 963
- omnipotens 78; omnipotentem 1129, 1163
- (onus) honus 727
- (operor) operare 717; operando 142; operatus 326
- (operatio) operationem 1271-1272
- operimentum 385, 389
- oportet 1125
- opus 447, 477, 537, 568, 588, 606, 718, 999, 1082, 1298, 1299, 1377; opere 94, 1082; opera 216, 426, 427, 554, 642, 841, 1103, 1113, 1221, 1299, 1302, 1414; operibus 227, 545, 601, 834, 1094, 1185, 1317
- (oro) orant 362; orabat 35, 694, 1455; orabo 218; oramus 571, 744, 745; orare 267, 363, 602, 656, 1221; Oremus 41, 137; oraret 221; orarent 732; orans 14, 584, 594, 1013; orandi 11, 18; orando 57, 76, 210, 702;
- oratio 12, 569, 575, 583, 587, 702; orationem 266-267, 585; oratione 40, 53, 133, 134, 149, 693, 1179; orationes 444, 1242; orationibus 131, 136;
- ordeum 505
- (ordino) ordinat 495, 501, 504, 537; ordinare 553; ordinaret 499; ordinatur 512-513
- (ordinatio) ordinationibus 1362-1363;
- (ordo) ordine 1011; ordinis 1012; ordinem 1037
- os 1203, 1286; ore 724, 914, 1180, 1204, 1288, 1449;
- originalis 253, 257
- (orior) oritur 82; oriri 1291, 1318
- (ornamentum) ornamenta 1283; ornamentis 1054
- (orno) ornas 780; ornat 179; ornaret 1419; ornata 768
- (osculo) oscula 1035
- (ostendo) ostendi 1456; ostendit 503, 535-536, 1293, 1329, 1335; ostendunt 21, 507-508, 511; ostendam 490, 493; ostendere 490, 494, 534, 1253; ostenderet 298-299; ostenditur 429, 481; ostendens 134; ostensa 483
- (ovis) ovem 1229, 1231
- (pacifico) pacificando 146
- pactum 877
- palatium 179, 186, 308; palatii 182;
- (palma) palmarum 335, 1067, 1250
- (panis) pane 615; panes 203
- (pannus) pannis 172
- (papa) papam 1012
- (par) pari 684, 803, 1272;
- (paradisus) paradisi 186, 255, 730, 1366, 1370-1371; paradiso 193, 204, 217, 233, 1090; paradisum 176, 207-208, 227, 254, 288, 291, 400, 732, 804, 1261, 1270;
- Paralipomenon 1376

- (paramentum) paramentis 179
 (parco) parcis 594; parcit 743; parcitis 741; pepercit 593; pepercunt 663; parce 543, 548, 833; parcet 731; parcat 751; parcere 360-361, 591, 730, 733, 748; parci 742; parcendum 629
 (parens) parentes 34, 1218; parentibus 1167-1168
 (paries) parietis 1430; parietem 295
 pariter 1031, 1035
 paro 782; paras 778; paravi 1269; paratus 142, 878, 883;
 pars 683; partem 179, 182, 245, 373, 500, 551, 1393, 1461; parte 248, 464, 465, 469, 715, 1283;
 (partus) partu 293
 (parvulus) parvulum 846; parvulus 302
 (parvus) parva 509; parve 1356; parvis 1120
 (pascalis) pascali 364; pascali 612
 passio 696; passionis 368; passionem 151, 714, 860, 863, 936; passione 116-117, 623, 666, 699, 866, 1267;
 pater 310, 374, 579, 744, 810, 893, 1133, 1171, 1172, 1174, 1177, 1252, 1268; patris 184, 194, 1350, 1398; patrem 30, 357, 594, 1129, 1163; patres 1274; patri 1168;
 paternaliter 661
 Paterniaco 623, 867
 patet 649, 877, 905, 909, 960, 1201, 1212, 1401;
 patienter 723
 (patior) patitur 1321; pati 976; passus 593
 patria 1150
 patriarcha 148, 1073, 1092
 (paucus) pauci 567, 636
 paulisper 1021
 Paulus 55, 73
 pauper 446, 1325-1326; pauperi 604, 605; pauperes 51, 307; pauperibus 551
 (paupertas) paupertatem 52, 1207;
 (paveo) paveas 224
 (pax) pacem 757, 840;
 peccator 81, 607, 655; peccatores 506, 716; peccatori 431; peccatorum 85, 197, 480, 533, 650, 740, 752, 1260-1261, 1290, 1317; peccatoribus 99, 114, 402-403, 449;
 peccatum 228, 341, 596, 679, 700, 726, 729, 761, 793, 813, 828, 829-830, 845, 849, 1047, 1296, 1441, 1445; peccati 74, 253, 257, 469, 685, 686, 1223, 1306, 1445; peccato 471, 1440; peccata 33, 38, 39, 69, 192, 233, 238, 340, 437, 465, 470, 479, 486, 488, 509, 512, 526, 528, 554, 627, 637, 670, 686-687, 731, 831, 913, 980-981, 1337; peccatis 64, 143, 319-320, 396, 435, 442, 456, 464, 487, 528, 646, 688, 1220, 1224;
 (pecco) peccat 1139; peccamus 278; peccavit 548; peccet 282; peccemus 82; peccare 282-283, 284; peccandi 93, 1413; peccandum 87, 880, 1287; peccaverit 72, 993
 peccunia 913; peccuniam 349, 519, 986; peccunias 980; peccuniis 520
 pectus 62, 77, 80, 98-99, 1305
 pelvis 250
 (poena) penam 294; penas 472, 715
 (pendo) pendeat 368
 pene 704
 (penetro) penetrat 12
 (poeniteo) penitemini 628; peniteret 712, 1001; penitendo 701; poenitendum 667;
 (poenitentia) penitencie 635, 423-424, 512, 634-635, 643-644, 645, 660, 662, 812; penitentiam 143, 539, 557, 558, 608, 627, 639, 653, 719, 973, 979, 991, 993-994, 1090; penitencias 968
 per 34, 50, 57, 58, 143, 200, 242, 245, 286, 306, 390, 418, 420, 522, 539, 548, 548, 549, 550, 555, 564, 566, 584, 588, 607, 639, 696, 716, 722, 731, 740, 741, 752, 759, 779, 782, 789, 800, 821, 856, 880, 897, 927, 945, 949, 1008, 1037, 1051, 1055, 1078, 1080, 1103, 1130, 1187, 1241, 1242, 1253, 1256, 1270, 1272, 1343, 1378, 1429
 perantea 1128
 (percipio) percipit 448
 (percussio) percussio 824
 (percutio) percutis 295; percutit 98; percutiunt 709; percutere 80, 698, 729, 1235; percutitur 83-84, 91-92; percuti 88; percutiendo 472
 (perditio) perditionem 565
 (perdo) perdidisti 947; perdidit 899; perdidisse 644; perditum 467; perditos 311; perdita 948; perditae 468

- (perduco) perducatur 1066
 perfecte 144, 348, 487, 1128
 (perficio) perficere 499, 1462-1463; perficeret 1113; perficiendo 1346, 1348
 (perforo) perforari 803
 (perforatio) perforatione 791
 (perhibeo) perhibuit 1096
 (pereo) peribitis 992
 (periclitator) periclitatur 503
 (periculosus) periculosam 403
 periculum 1407; pericula 367; periculorum 197; periculis 1354, 1357;
 (perimo) perimere 1017
 (periuro) periurabis 1402; periurant 959; periures 1181
 (periurium) periuria 957
 (perpendo) perpende 753
 (perpetuus) perpetuam 946, 1385-1386; perpetue 331, 350-351, 530, 560, 610, 976, 1039, 1048; perpetuis 321
 persona 168, 358, 398, 469, 917, 1156, 1301, 1303, 1344, 1443; persone 89, 1321;
 (pertranseo) pertransis 1186
 (pervenio) pervenit 211, 380-381
 perversus 581
 pes 812, 1092, 195, 1320; pedis 917; pedem 295, 1086, 1087, 1333; pedes 815; pedibus 809, 813, 816, 817;
 (pestilentialis) pestilentiali 313
 peto 520; petit 1145, 1468; petitis 742; petunt 910; petet 1154, 1157; petebat 412-413; petebant 888; petiit 886; peteret 255, 1459; petitur 1198, 1210, 1226; petendo 53, 54, 472;
 Petrus 438; Petri 440, 763; Petrum 463
 Philippus 1144
 (Philosophus) Philosophum 45
 (pix) pice 711
 (pietas) pietatis 1327
 (piger) pigrum 544
 pigritia 509
 Pilatus 721
 piscis 372
 placet 755, 985; placere 1124; placeat 95, 121; placuerit 755; placatus 1025
 planta 916
 platea 392; plateam 306; platearum 346
 (plenitudo) plenitudine 823
 plenus 354, 1016; plena 250, 338, 802, 1260; plene 483, 792, 915, 1113, 1346, 1362; plenam 1054, 1365; pleni 47; plenis 321, 711
 (ploro) ploras 466; plorat 166, 165; plorabat 202, 275, 453; plorabant 325; plorare 173, 189, 195, 198, 203, 238, 306, 319, 367, 405; plorasse 158; ploravit 162, 172, 174, 190, 240, 241, 243, 264, 271, 284, 335, 366, 368, 375, 404; ploremus 406; ploretis 322; plorari 288; plorares 339; plorarent 310, 311; plorans 164; plorando 272
 (plumatus) plumatam 785
 (plumbum) plumbo 711;
 plus 44, 282, 750, 776, 898, 973, 1316; plures 210, 491, 516, 760; plura 632, 819, 1082; pluribus 1010; plurimis 1003
 (pluvialis) pluviali 1345
 (pluvia) pluviis 1351
 poeta 1292, 1339
 (ponero) ponderabuntur 1448
 (pono) ponit 1343; ponatis 714; ponunt 513, 524, 527, 529; pone 703; ponere 447; posuit 230, 373, 893, 1101; poneretur 250; ponendo 500; positus 112, 167, 172, 190, 271, 1092; posita 90; positi 711, 1384
 porta 565, 566; portam 555, 564-565
 (porto) portas 770; portat 864; portatis 911; portabant 970; portavi 770; portavit 324; portare 708, 973, 1258; portent 779; portares 750; portentur 768-769; portantem 774; portatus 401
 (possideo) possedit 1175; possidere 691
 (possum) potest 65, 269, 415, 441, 443, 502, 631, 717, 756, 787, 874, 973, 1230; poterat 792, 809; possunt 254, 577, 1386; potuit 282, 285; poteris 258, 976, 1148, 1443; poterit 148, 1444; poterimus 805, 1052; poterunt 265-266; possit 836, 845, 1201-1202; possim 1457; possint 910, 1324; posse 498, 1463; possem 521, 975, 1228; posses 570, 1330, 1382; posset 451, 636, 881-882, 1114; possemus 1261; possent 1291, 1314, 1318; potens 198; potenti 764; potentissimus 199
 post 77, 97, 214, 220, 387, 436, 773, 866, 890, 995, 1239, 1370

- postea 452
 (posterus) posterus 1038
 (postis) postes 972
 postquam 151, 190, 271, 282, 673-674, 885, 1089-1090, 1099
 (potestas) potestatem 1387; potestate 893
 potius 206, 911, 913, 914, 947, 952
 (potus) potu 816, 817
 prandium 824, 1418; prandio 1420
 pre 34, 729, 1454
 (praebeo) prebe 1469
 (praecedo) precederet 1270
 (praeceptum) precepta 1401
 (prex) preces 369, 1242
 (praecipuus) precipue 1413
 precise 158
 (praedico) predicabat 997; predicabant 1126; predictam 1037
 (praeiudicium) preiudicium 1301
 (praelatus) prelatus 380; praelati 909
 (praelium) prelii 1411; prelio 1408
 (praemitto) premittuntur 870; premissus 1337; premissa 874; premissum 1070
 (praeparo) preparavit 237; prepararet 1422
 presens 168, 696, 869; presentis 286; presenti 652, 972, 1108
 (praesento) presentant 300, 399; presentavit 1027; presentaretur 923
 (praesentia) presentia 1169; presentiam 1157;
 (praesentialiter) presentialiter 699
 (praesepium) presepio 112, 173; presepia 167
 (praetero) preterito 341, 627; praeteritis 143, 638
 (praetiosus) pretiosus 1172-1173; pretiosus 608-609; pretiosam 774; pretiosus 541, 1054, 1418; pretiosissima 618
 pretium 1416
 (praevaleo) prevalet 1308; prevalebit 1030; prevalet 820
 (primitivus) primitiva 941, 995
 primus 19, 490, 502-503, 1109; prima 47, 55, 108, 175, 316, 485, 640, 672, 689, 763, 830, 920, 932, 1194, 1387; primum 428, 666, 852, 870, 876, 1030-1031, 1047, 1380; primo 162, 174, 452, 458, 485, 835, 897, 905, 916, 1135, 1189, 1237; primam 163; primi 506; primis 136
 principaliter 679
 (princeps) princepe 65
 (principium) principio 46, 69, 109, 1391, 1397, 1406, 1411
 prius 603
 (privatus) privati 265
 pro 23, 102, 156, 179, 217, 218, 221, 226, 231, 243, 267, 271, 308, 454, 496, 521, 527, 562, 563, 593, 601, 642, 652, 680, 681, 728, 732, 770, 860, 948, 958, 964, 984, 1012, 1060, 1071, 1099, 1182, 1247, 1252, 1302, 1343, 1356, 1357, 1388
 (probo) probant 957; probatur 884, 896, 935, 1008;
 (procedo) procedit 19, 32, 43, 63, 80, 101, 122-123, 139; processit 438, 610; procedat 1448; procedant 1288; processus 70
 (procido) procidens 1018
 (proclamo) proclamari 1417
 (procurator) procuratoris 1311
 (productio) productionis 46
 (profero) profertur 481; proferentes 529; prolata 75
 (proficio) proficit 602; profectum 877
 (profluo) profluit 759, 779
 (profundus) profundum 811; profunde 113; profundis 811; profundissime 120-121
 (prohibeo) prohibere 303
 (proicio) proicit 391; proice 1301, 1306, 1333, 1338; proiceret 182; proiciendo 765; proiecta 684
 prolixius 694
 (promitto) promisit 220; promisit 949; promitteret 1352
 (propero) properas 718; properare 1351-1352
 propheta 72, 413, 960, 993, 1041, 1084, 1268; prophete 1274
 (prophetia) prophetiam 949
 (propino) propinatis 1222-1223, 1224
 (propono) proponendo 143-144; proposito 1413
 (proprius) propria 33, 65; propriis 63
 propter 14, 33, 52, 65, 67, 69, 106, 158, 181, 188, 216, 228, 233, 238, 253, 264, 265, 266, 276, 280, 293, 337, 340, 344, 361, 365, 376, 403, 435, 465, 467, 542, 590, 650, 676, 710, 727, 742, 756, 760, 782, 796, 877,

- 980, 984, 1125, 1201, 1206, 1236, 1261, 1274, 1297, 1302, 1327
 (prosterno) prosternunt 153
 (prostro) prostrando 138; prostratum 147-148
 prout 499, 970, 1236, 1338
 (proverbium) Proverbiorum 531, 1424, 1452, 1469
 (provideo) providere 308, 314
 (provisio) provisionem 49; provisione 28
 (provoco) provocandum 626
 (proximus) proximum 38, 795, 837, 847, 854, 1192, 1195, 1427; proximi 850, 856, 1285; proximo 840, 856, 1430, 1433, 1438; proximorum 1191; proximis 145
 (prudens) prudentes 1257; prudentium 1447
 prudentia 1426
 psalmus 263, 354, 715: psalmo 25, 50, 292, 405, 573, 585, 810, 839, 1084, 1175, 1204, 1268
 publicanus 14; publicano 96
 puer 171, 246, 293, 299, 1138; pueri 33, 241, 254, 265, 290; puerum 169, 298, 493, 674, 953, 1140, 1219, 1225; pueris 300, 1219; puerorum 242, 508, 512; pueros 296-297, 307, 310, 330, 379
 pugil 1028; pugilem 1022
 (pugno) pugnare 1408
 pulcher 299, 301, 922; pulcra 237, 252, 1241, 1243, 1244, 1326; pulcrum 178, 298, 1305; pulcrum 1053, 1305; pulcrum 179, 298, 1305; pulcris 179; pulcros 1305
 (pulso) pulsaveris 1366, 1371
 (pulsus) pulsum 447-448, 448;
 (pulvinar) pulvinari 642
 pulvis 149; pulverem 140, 141
 (pugna) pugno 695; pugno 1410, 1414
 (punio) puniet 962; punitur 294; puniti 990
 (purus) pura 522, 1244, 1266; puras 56
 purgatio 588; purgatorio 218, 230, 887
 (purgo) purgatus 608
 (purifico) purificatam 260
 (puritas) puritatem 56, 191-192
 putridus 926
 quadragesima 420; quadragesime 136, 1406, 1409, 1412
 (quadragesimalis) quadragesimali 40
 qualis 1225; quale 419; quali 527
 qualiter 940
 quamdiu 189, 195, 277, 1208, 1219;
 quamvis 164, 261, 1339, 1440
 quando 29, 33, 60, 97, 108, 109-110, 111, 113, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 137, 151, 167, 178, 184, 235, 283, 312, 323, 368, 380, 428, 437, 440, 442, 456, 457, 481, 514, 571, 577, 607, 634, 655, 693, 721, 769, 884, 937, 1091, 1095, 1097, 1100, 1133, 1138, 1156, 1169, 1178, 1256, 1321, 1401
 quandocumque 1186
 (quantus) quanta 957, 1158, 1344, 1354, 1382, 1419; quante 1020; quanto 195, 571, 625, 668, 748, 1171, 1347, 1357, 1421; quantum 43-44, 44, 45, 48, 123, 124, 333, 576, 755, 757, 869, 876, 911, 1006; quantis 1354;
 quantumcumque 198, 207, 278, 871, 968-969, 1088;
 quapropter 718, 772, 846, 979, 1276
 quare 83, 91, 215, 276, 325, 337, 375, 563, 594, 643, 947, 952
 quartus 62, 1280; quarta 116, 658, 1250; quartum 537; quarto 335, 759, 1416;
 quasi 53, 67, 81, 87, 88, 103, 142, 147, 357, 628, 636, 754, 894, 958, 962, 963, 977, 1462, 1466;
 quatenus 1075, 1187, 1216
 quatuor 1108, 1379
 quemadmodum 26-27
 (quilibet) quemlibet 409
 (quaero) querebant 891; querere 1315; queritur 828; quesierunt 936-937
 (quaerimonia) querimonia 724
 questio 82, 91; questiones 1121
 qui 24, 47, 65, 96, 128, 199, 213, 217, 265, 271, 281, 287, 289, 290, 318, 349, 379, 381, 486, 487, 489, 531, 532, 535, 566, 567, 585, 592, 615, 628, 631, 645, 646, 656, 660, 661, 662, 728, 790, 790, 818, 839, 863, 871, 902, 926, 980, 983, 988, 1003, 1009, 1022, 1024, 1041, 1076, 1093, 1129, 1137, 1166, 1172, 1173, 1175, 1190, 1195, 1197, 1203, 1207, 1230, 1231, 1233, 1254, 1258, 1263, 1272, 1311, 1322, 1348, 1350, 1359, 1364, 1392, 1455, 1464; quis 268, 548,

- 614, 636, 1360; que 72, 175, 186, 252, 277, 329, 339, 360, 379, 433, 542, 548, 563, 566, 601, 672, 709, 883, 893, 928, 1029, 1034, 1066, 1112, 1230, 1241, 1266, 1302, 1339, 1430, 1456; quod 26, 57, 84, 93, 94, 130, 134, 156, 157, 167, 173, 175, 178, 226, 256, 287, 293, 347, 352, 362, 383, 384, 415, 419, 420, 425, 433, 450, 453, 461, 482, 492, 522, 537, 556, 592, 603, 606, 648, 652, 655, 658, 669, 669, 677, 679, 702, 709, 767, 767, 785, 787, 820, 844, 865, 870, 872, 874, 876, 879, 896, 904, 925, 935, 973, 984, 989, 1001, 1009, 1011, 1038, 1051, 1069, 1077, 1085, 1093, 1096, 1107, 1111, 1117, 1123, 1138, 1141, 1144, 1155, 1167, 1213, 1217, 1227, 1240, 1243, 1247, 1247, 1249, 1252, 1260, 1261, 1270, 1274, 1286, 1286, 1288, 1296, 1327, 1329, 1396, 1399, 1403, 1416, 1424, 1426, 1430, 1432, 1433, 1434, 1437, 1450, 1453, 1461, 1468; quid 353, 463, 780, 799, 944, 959, 960, 972, 1222, 1376, 1459, 1466; cuius 964, 1071, 1238, 1356; cui 806, 807, 985, 1014, 1020, 1021, 1025, 1028; quem 374, 387, 725, 860, 1033, 1238, 1253, 1277; quam 43, 44, 84, 92, 127, 237, 295, 299, 314, 439, 450, 495, 501, 503, 543, 566, 573, 635, 707, 712, 741, 750, 753, 788, 821, 902, 908, 913, 914, 1078, 1105, 1136, 1152, 1154, 1157, 1188, 1233, 1305, 1309, 1323, 1328, 1443; quo 171, 172, 222, 252, 294, 296, 319, 329, 398, 454, 621, 632, 676, 697, 718, 778, 887, 998, 1057, 1096, 1135, 1206, 1209, 1217, 1222, 1237, 1353, 1409; qua 63, 123, 139, 1057, 1083, 1102, 1115, 1229; quorum 490; quos 660, 1004, 1026; quibus 671, 814, 815, 906, 1084, 1107, 1145, 1176
- quia 51, 84, 93, 105, 132, 216, 224, 228, 229, 238, 259, 277, 284, 294, 304, 322, 328, 340, 356, 357, 360, 376, 394, 417, 424, 429, 448, 460, 465, 467, 471, 477, 512, 522, 524, 555, 558, 565, 582, 596, 649, 656, 686, 700, 717, 727, 730, 748, 755, 761, 764, 769, 795, 804, 847, 877, 879, 884, 894, 913, 945, 1080, 1082, 1092, 1112, 1139, 1146, 1170, 1191, 1201, 1206, 1211, 1214, 1223, 1296, 1298, 1300, 1313, 1318, 1333, 1366, 1422, 1436, 1441, 1445, 1466, 1467
- quicquam 598
- quicumque 291-292, 1189; quecumque 1453; quodcumque 747, 1299; quascumque 1315; quocumque 1311; quamcumque 741; quacumque 719; quorumcumque 266; quibuscumque 1316; quoscumque 619-620;
- quidam 209, 212, 380, 385, 387, 983, 985, 1466, 1009, 1212, 1214, 1455, 1463; quedam 102, 923; quoddam 386, 983; quadam 1457; quibusdam 1149
- quidnam 1015
- quidquam 808, 1427
- quidquid 1436
- (quiesco) quiescere 1227-1228, 1230; quiescendum 201
- quilibet 141, 340-341, 377, 382, 791, 1419; cuilibet 299, 431, 909, 1418; quolibet 1246
- quin 582, 845
- quinquaginta 1094
- quinque 91, 93, 106, 107, 158, 1140
- (quintuplex) quintuplicem 158
- quintus 79, 1341; quinta 119, 665; quinto 368, 791; quintum 568, 666
- quippe 1042
- (quivis) quovis 801
- quoad 908, 1045, 1172
- quomodo 225, 272-273, 370, 692, 705, 708, 711, 713, 836, 1000, 1119, 1237, 1293, 1382
- quomodolibet 1286
- quondam 772
- quoniam 413, 445, 651, 938
- quoque 99, 1023, 1237
- quot 264, 910, 1137, 1196
- quousque 751, 1230, 1232, 1408
- (radicor) radicata 599
- radicitus 88
- radius 439
- radix 85, 264, 1306; radicem 90, 838
- (ramus) rami 87; ramos 760
- (rancor) rancorem 756
- rapina 320, 511; rapinam 800
- (rapio) rapuerunt 383

- raro 364
 (rado) rasa 46
 ratio 448, 477, 830, 841, 847, 1080, 1380; rationis 1222; rationem 897, 1125-1126; ratione 876-877, 877, 897, 1354;
 (rauba) raubis 544, 550, 551, 833, 1329-1330
 (recalcitro) recalcitrat 727
 (recedo) recedunt 1209, 1393; recessimus 234; recede 686; recedendo 146
 (recipio) recipit 1084; recipimus 420; recipiunt 296, 515, 981; receipt 168; receperunt 662; recipe 568; recipiet 1164; recipere 421, 523, 580, 1416; recipiat 578; recipiant 1065; recipientes 518-519
 (recogito) recogitabo 474;
 (recognosco) recognovit 1034
 (recommendo) recommendans 580-581
 (recondor) recordatus 438
 (rectus) recta 1291; recto 291
 (recurro) recurris 947; recurrit 951; recurunt 945; recurrere 454; recursum 943
 (redigo) redactum 778
 (reddo) reddunt 508; reddite 597, 806; reddere 1432, 1433
 (redditus) redditibus 794
 (redimo) redemit 1173
 (redemptio) redemptionis 1417
 (redeo) redibat 999; redire 234; rediens 1345
 (redivivus) redivivum 285-286
 (refectio) refectionem 606, 608; refectione 659
 (reficio) refecit 660-661; reficiam 1078;
 (refrigeratio) refrigerationis 504
 (refrigo) refriguit 940, 977, 1006; refrigerescet 938
 (refuto) refutaret 925
 regentia 1281
 (rego) regere 1293
 regina 1143; regine 778
 (registro) registrata 71
 (regno) regnat 343; regnant 1040; regnavit 341-342
 regnum 229, 232, 269, 303, 613, 892, 980, 1070, 1110, 1114, 1308, 1319, 1332, 1334, 1349, 1360; regni 399, 1072; regno 265, 886; regnis 315
 (regula) regulam 1369
 (regulo) regulemus 1426; regulata 1282; regulatum 1282
 (religiosus) religiosi 1361; religiosis 1374; religiosos 1045
 (relinquo) relinque 1340
 (relucto) reluctabat 699-700
 (remaneo) remansit 384; remanebis 260; remanere 1391
 remedium 546-547, 1051; remedio 680
 (remissio) remissionem 753
 (remitto) remittitis 749; remittendo 145
 (removeo) remove 1060
 (renascor) renatus 268
 (reparo) reparata 1100
 (reperio) reperiret 307; reperitur 669, 906
 (repono) reponere 1060
 (repraesento) representat 109, 112, 115, 117, 120
 (reputo) reputare 141; reputando 147
 requies 932
 (requiro) requiret 962; requiritur 595, 601
 res 595, 1056, 1058, 1442; rei 1158; re 948, 1373; rem 947; rerum 1311; rebus 388, 798, 837, 1054
 (reseco) resecare 1247
 (residuis) residui 1108
 (resisto) resistit 765
 (resono) resonat 724
 (respectus) respectibus 475
 (respicio) respicit 428, 432, 477; respiciunt 913; respiciet 1371; respicere 472; respice 445; respexit 326, 437, 452; respiciat 470; respiceret 436; respiciendo 434
 (respondeo) respondes 1210; respondet 975, 1199, 1227; respondit 216, 226, 888, 892, 937-938, 1459; respondent 1146; respondebis 1158, 1161-1162; respondebunt 781; respondere 1155; responderetur 84, 92-93; responderetur 256
 responsio 1147
 (resto) restat 91
 (restituo) restitues 892; restituerunt 663; restituere 1434; restituitur 596, 1445; restituendo 146
 restitutio 596, 802, 1442; restitutionem 600-601, 603, 806
 (resuscito) resuscitabo 617
 (resuscitatio) resuscitatione 274-275

- (retardo) retardatus 228
 (retineo) retinere 1248
 (retribuio) retribuere 1331
 retro 327
 (revelo) revelas 1433
 reverenter 1395-1396
 reverentia 572, 1167, 1185; reverentiam 862, 964-965, 1168, 1169
 (revertor) revertar 184, 215; revertaris 214; revertetur 140; reversuro 286; reversurum 220; reversus 283, 823
 (revoco) revocat 864; revocare 66, 1431, 1434, 1438
 (revocatio) revocationem 74
 (revolvo) revolveret 706
 rex 178, 181, 312, 772, 1174, 1352; regis 185, 1292, 1307, 1355, 1422; rege 1198, 1356; reges 343; regum 1174, 1189, 1237; regibus 315
 (ribaldus) ribaldos 722
 (rideo) risit 157
 (rodo) rodendum 1203-1204
 rogo 214, 230, 748, 953; rogatus 78, 119
 Roma 1467; Rome 750, 1012, 1461
 (romanus) romana 971; romanos 32, 73, 597, 808, 858, 757, 1245, 1413
 rotundus 1467
 (ruo) ruens 1035
- (sabbatum) sabbati 1403; sabbato 407
 (sacer) sacra 669
 sacerdos 29, 39-40, 59-60, 76, 97, 106, 109, 112, 115, 118, 120, 136, 150, 152; sacerdoti 1308; sacerdotes 1307; sacerdotibus 1374, 1398-1399
 sacramentum 662, 1001; sacramenti 611; sacramento 998, 1121, 1119;
 Salomon 133; Salomone 165
 salsamentum 638-639, 640, 648-649, 654, 658, 658-659, 666, 667; salsamenta 632
 saltem 455; saltim 633
 (salus) salutis 408, 411, 423, 621, 1105; salutem 1001, 1131, 1284; salute 1330
 (salutiferus) salutiferam 1151
 (salvo) salvaberis 216; salvabitur 584; salvabuntur 1165; salvari 266
 salvatio 611; salvationem 583-584; salvatione 659
 salvator 681
- salvus 1166
 (sano) sana 413; sanandum 432
 sanctificatio 690; sanctificatione 691-692
 (sanctifico) sanctifices 1403
 (sanctitas) sanctitatis 640, 643, 1093; sanctitatem 1291
 sanctus 207, 871, 1032, 1095, 1432, 1455; sancta 121, 151, 165-166, 305, 629, 637, 1035, 1079, 1268, 1444; sanctum 895, 1027, 1030; sancto 136, 268; sanctam 331; sancte 301, 626, 633, 634, 1187; sancti 292, 456, 732, 1010, 1126, 1152, 1274; sanctorum 261, 266, 1089; sanctos 454, 461, 1103; sanctis 267, 458;
 sanguis 625, 668, 725, 759, 779, 827, 830, 848; sanguinis 609, 673, 675, 693, 829, 842; sanguini 242; sanguinem 57-58, 616, 670, 677, 682, 721, 723, 758, 797, 803, 809, 816, 826, 852-853; sanguine 792, 812, 915, 1173; sanguinum 675-676
 sanitas 917; sanitatem 430
 sapiens 281, 1446
 (sapientia) sapientie 162-163, 604
 (satan) sathane 1387, 1387, 1458-1459
 saris 261
 (satisfacio) satisfaciendo 144-145
 scala 1083, 1085, 1087, 1099, 1102, 1105; scale 1075, 1092, 1107, 1109, 1252, 1280; scalam 1073, 1077, 1078, 1080, 1101, 1378
 (scandalizo) scandalizat 1295, 1304; scandalizat 1300; scandalizent 1311
 scandalum 1331; scandali 1306
 (scelus) scelera 532
 scientia 717
 (scientiale) scientialibus 47-48.
 scilicet 57, 93, 129, 142-143, 327, 378, 524-525, 609-610, 906, 1016, 1264, 1398, 1414
 scio 1436; scis 592, 1146, 1147, 1161; scit 876, 889; sciunt 363; scire 1466; scias 226; sciat 690, 871, 1141, 1142; sciatis 874; sciant 1131; scires 1054; sciremus 879; scirent 1128, 1151; scientes 1076
 (scola) scolis 416
 (scorpio) scorpiones 196-197
 scribitur 1043, 1046, 1175, 1368
 scriptura 669; scripturam 1130
 (scurrile) scurrilia 1285

- secreta 515, 516, 518
 (secretum) secreto 1429, 1433; secretis 1316
 (saecularis) seculares 1045 secularibus 1374
 (saeculum) seculo 1088
 secum 1024
 secundus 31, 497, 1167; secunda 111, 243, 648, 693, 841, 1458; secundum 45, 187, 447, 562, 648, 667, 674, 841, 872, 896, 1047; secundi 513; secundo 241, 459, 935, 1107, 1375, 1390;
 securis 90; securi 27;
 (securus) securum 1112
 sed 15, 22, 91, 130, 142, 157, 168, 172, 176, 190, 203, 204, 227, 230, 260, 262, 276, 282, 283, 285, 288, 315, 319, 328, 342, 351, 353, 358, 361, 363, 375, 376, 402, 419, 437, 457, 463, 468, 469, 500, 510, 520, 661, 712, 746, 794, 802, 832, 835, 842, 848, 907, 911, 944, 956, 960, 972, 1000, 1025, 1051, 1063, 1082, 1086, 1099, 1116, 1122, 1139, 1144, 1160, 1173, 1190, 1192, 1193, 1209, 1211, 1222, 1228, 1255, 1258, 1275, 1287, 1349, 1360, 1373, 1386, 1402, 1409, 1411, 1429, 1435
 (sedeo) sedet 1121
 (segrego) segregent 552
 (seipse) seipso 1276
 semel 1002, 1216
 (semetipse) semetipsum 553
 semicircularis 1467
 (semen) semine 247
 semper 142, 308, 426, 878, 883, 943, 1042, 1455
 (senex) senes 1137
 (senesco) senescit 904
 sensus 87
 sententia 71; sententiam 66
 sententialiter 75
 sententiati 64
 sepe 680, 706, 886
 septem 427, 670, 1107
 septies 278, 669-670
 septimana 936
 septimus 122, 1450; septimo 452, 826; septimum 606
 (sepelio) sepultus 397
 (sequor) sequitur 10, 807, 933, 1254, 1280; secuntur 1208, 1251, 1258, 1279; sequi 1277, 1278, 1314; sequerentur 1272; sequenti 221; sequentes 324; secuti 660
 sermo 10, 1448; sermone 1108;
 sero 576, 580
 (serpens) serpentes 196
 (sertum)serta 768
 serva 1452
 (servo) servat 28-29, 76, 135; servatur 348, 1044; servandam 1298
 (servio) servit 1344; serviamus 1405; serviant 1361; servire 362, 1347, 1351, 1375, 1379, 1401; servieris 1369; servierat 213; serviens 1301, 1355; servientes 27
 (servitium) servitio 544, 701, 1343-1344; servitia 1341
 (servitor) servitori 1365; servitores 1205, 1393; servitorum 1352; servitoribus 1418-1419
 servus 1238; servum 1022, 1023-1024; servo 514, 1364; serve 1164; servi 27, 1303; servorum 26
 seu 31, 52, 58, 87, 102, 174, 192, 389, 481, 500, 631, 659, 826, 830, 851, 855, 856, 1087, 1222, 1327, 1428, 1451
 sex 1141
 sextus 100, 1426; sexta 154; sextum 588; sexto 809
 si 74, 85, 181, 194, 216, 218, 246, 250, 255, 267, 295, 298, 306, 309, 332, 339, 341, 366, 366, 395, 397, 430, 464, 469, 469, 475, 485, 490, 499, 526, 540, 551, 561, 570, 582, 589, 591, 595, 614, 630, 666, 697, 706, 730, 735, 741, 750, 756, 782, 788, 861, 879, 891, 913, 922, 946, 951, 954, 960, 973, 986, 991, 1053, 1110, 1112, 1120, 1144, 1149, 1155, 1159, 1160, 1177, 1178, 1181, 1198, 1199, 1210, 1234, 1240, 1292, 1295, 1303, 1311, 1313, 1320, 1330, 1331, 1335, 1336, 1342, 1352, 1360, 1368, 1372, 1380, 1385, 1407, 1417, 1431, 1433, 1438, 1441, 1442
 sibi 180, 213, 255, 256, 399, 493, 494, 499, 501, 504, 537, 553, 568, 608, 631, 632, 696, 699, 735, 769, 782, 792, 809, 974, 1024, 1037, 1093,

- 1211, 1214, 1216, 1216, 1217, 1313, 1316, 1331, 1369, 1442, 1467, 1468; se 12, 100, 103, 110, 138, 141, 146, 147, 153, 168, 210, 220, 358, 373, 387, 498, 508, 517, 552, 630, 697, 713, 787, 790, 981, 1197, 1233, 1234, 1257, 1297, 1324, 1343, 1355, 1380, 1408, 1419, 1421, 1460, 1462
- sic 28, 46, 68, 230, 251, 299, 309, 312, 333, 348, 356, 375, 382, 384, 402, 426, 431, 442, 449, 475, 478, 480, 495, 506, 511, 514, 516, 518, 519, 535, 538, 548, 553, 569, 572, 574, 577, 584, 588, 607, 610, 633, 684, 698, 708, 728, 814, 816, 835, 837, 850, 851, 902, 911, 913, 915, 918, 925, 990, 1098, 1109, 1118, 1199, 1224, 1230, 1236, 1246, 1259, 1291, 1321, 1324, 1329, 1364, 1393, 1396, 1455, 1463
- sicut 26, 33, 46, 64, 131, 233, 241, 318, 345, 425, 451, 480, 502, 503, 572, 574, 609, 646, 683, 727, 733, 744, 745, 746, 813, 816, 898, 917, 1030, 1080, 1148, 1168, 1193, 1243, 1264, 1363, 1373
- (significo) significat 173, 430, 799, 1268, 1336; significant 191, 192
- signum 130, 656, 844, 1403
- similis 243, 1093; simile 975, 1309; simili 1312; similem 164
- similiter 990, 992, 1024
- (similitudo) similitudinis 897-898, 922
- simpliciter 1402
- simul 1036
- (simulatio) simulatione 1245
- sine 246, 247, 361, 443, 534, 644, 651, 719, 1034, 1056, 1124, 1163, 1245, 1319
- singulis 837-838
- (sinister) sinistra 799, 799, 802, 806; sinistram 54, 373; sinistrum 129
- (sino) sinite 302
- (sinus) sinu 1398
- siropus 574
- (sitis) siti 1215
- (sitio) sitiens 23
- sive 200, 201, 687, 1091, 1263, 1442
- sobrii 819
- (societas) societatem 297, 308, 685; societibus 1317, 552-553
- socius 989, 1010, 1035; socium 1032; socio 1235
- sol 1467; solem 1461
- (solatior) solaciandum 201
- solatium 200
- (solempnis) sollempne 1418; sollempnissimum 186
- (solidus) solidos 520
- solotenus 152-153
- solus 49, 414; sola 168, 835, 845; solo 92; solum 125, 130, 141, 176, 190, 206, 500, 848, 943, 1150, 1173, 1192, 1205, 1359, 1392, 1439;
- (solvo) solve 1389; solventes 687
- (sollempnitas) sollempnitate 364, 612;
- sollicite 27
- (soror) sorores 1193
- (spatiosus) spaciosa 565
- (specialis) speciale 638; specialis 212; specialissime 1404
- specialiter 1184
- species 356; specie 1326-1327; speciebus 47
- (spes) spem 318
- (spero) sperans 387
- (sperno) spernunt 1002
- (spineus) spinee 758, 775; spineam 770
- (spiritualis) spiritualia 53-54, 908; spiritualibus 942
- spiritus 1116, 1117, 1152, 1465; spiritum 394-375, 700, 894-895; spiritu 113, 268, 275, 1013
- sponsa 775; sponse 301
- sponsus 675
- (spumo) spumans 823
- (sto) stat 1120; stant 1394; stabat 371; sterit 762; stans 96, 213; stantem 1073
- stabulum 180-181, 182, 188
- statera 1448;
- statim 173, 220, 227, 251, 291, 296, 399, 438, 729, 742, 880, 894, 925, 951, 1207, 1209, 1218, 1239, 1301, 1306, 1318, 1326, 1338, 1367, 1371
- status 517; statum 448, 909; statu 225, 857, 886; statibus 1046
- stercus 59
- (sterilis) steriles 329
- (stipo) stipate 105
- stipendium 1356; stipendia 73
- (strages) stragibus 1355
- (stratum) stratis 971

- strenuus 1028, 1036; strenuum 1022
 (studeo) student 347
 studiose 1028
 (stultus) stulta 1447
 stultitia 1407
 (stupefacio) stupefactus 1462
 sub 260, 764, 1112, 1120, 1326
 (subditus) subditos 1198
 (subicio) subicimur 123
 (subiectio) subiectione 123
 subito 390
 (subiugo) subiugabit 1023
 substantia 604
 (subtrahio) subtraheret 1421
 sudor 695
 sufficienter 547
 (sufficio) sufficit 1082
 sum 196, 224, 226, 228, 263, 408, 411,
 413, 424, 446, 482, 559, 621, 651,
 868, 875, 950, 1162, 1177, 1254,
 1276, 1372, 1435; es 257, 465, 559,
 676, 1035, 1123, 1169, 1292, 1313,
 1434; est 25, 31, 37, 42, 46, 56, 62,
 68, 70, 71, 72, 73, 79, 84, 85, 90, 93,
 100, 101, 117, 122, 129, 131, 138,
 140, 155, 166, 175, 186, 193, 221,
 222, 225, 237, 252, 270, 274, 276,
 277, 281, 294, 303, 326, 370, 397,
 401, 409, 414, 419, 423, 424, 425,
 428, 429, 430, 435, 438, 441, 442,
 447, 448, 456, 459, 463, 468, 469,
 477, 479, 493, 495, 503, 508, 512,
 522, 524, 564, 569, 588, 593, 599,
 600, 603, 605, 606, 607, 626, 628,
 633, 634, 635, 652, 656, 689, 691,
 695, 703, 725, 737, 749, 757, 778,
 787, 797, 811, 811, 813, 828, 832,
 835, 844, 845, 847, 850, 851, 870,
 870, 873, 877, 882, 892, 900, 902,
 903, 912, 917, 920, 925, 925, 926,
 928, 939, 962, 988, 1000, 1002, 1016,
 1037, 1057, 1069, 1079, 1080, 1103,
 1109, 1117, 1124, 1128, 1130, 1139,
 1142, 1167, 1171, 1172, 1173, 1174,
 1174, 1178, 1208, 1209, 1211, 1218,
 1220, 1229, 1232, 1241, 1243, 1247,
 1252, 1256, 1257, 1260, 1262, 1263,
 1266, 1266, 1267, 1278, 1300, 1309,
 1318, 1326, 1333, 1337, 1341, 1356,
 1364, 1365, 1373, 1373, 1380, 1407,
 1409, 1416, 1432, 1442, 1466, 1466,
 1467, 1468; erat 338, 380, 696, 842,
 1092, 1093, 1238, 1455; erant 954,
 967; eris 560; erit 261, 1155, 1166;
 erunt 937, 1190; esse 243, 373, 517,
 544, 1142, 1382, 1460; esses 561,
 1053, 1381; esset 250, 251, 570, 697,
 697, 707, 922, 1214, 1297, 1409;
 essent 1182, 1291; fuit 15, 108, 111,
 112, 114, 116, 119, 167, 171, 172,
 189, 190, 199, 209, 253, 271, 282,
 283, 305, 381, 536, 581, 672, 684,
 693, 693, 698, 700, 792, 842, 974,
 983, 1090, 1091, 1093, 1095, 1097,
 1099, 1100, 1212, 1267, 1275; fuimus
 185; fuerunt 47, 177, 202, 818, 941,
 990, 1003, 1132; fuerat 885; fuerit
 268, 532, 823, 1132, 1140, 1166;
 fuisse 168; fuisset 1150; sumus 51,
 63, 185, 188, 195, 238, 277, 411, 671,
 701, 961, 1423; sunt 28, 51, 87, 93,
 126, 265, 350, 351, 355, 457, 468,
 517, 565, 567, 646, 660, 661, 705,
 711, 792, 794, 831, 915, 963, 973;
 1046, 1064, 1084, 1107, 1121, 1137,
 1145, 1196, 1205, 1219, 1302, 1384,
 1386, 1430, 1456; sim 149, 782; sit
 142, 164, 589, 702, 739, 788, 905,
 913, 935, 1111, 1116, 1282, 1287,
 1376, 1437, 1440, 1450; sint 819,
 908, 1282, 1339; simus 878, 883,
 1396; futuris 144;
 (sumo) sumas 1288; sumat 612; sumere
 1002; sumeret 1420
 (sumptuosus) sumptuosam 541; sumptuo-
 sas 1283
 (summus) summi 69, 1422; summe 1211
 super 138, 281, 327, 328, 336, 339, 371,
 641, 726, 971, 981, 986, 988, 1074,
 1086, 1135
 superbia 205, 320, 342, 344, 345, 353,
 412, 510, 761, 832, 1016, 1041;
 superbie 761; superbiam 344, 550,
 1273
 superbus 482, 589; superbam 541; super-
 bis 590, 764
 (supercilium) supercilia 780
 (superfluitas) superfluitatem 550, 817-818
 (superabundo) superhabundans 855;
 superhabundanti 311-312
 (superior) superiorem 179, 182
 superstitiose 1121-1122
 (supervenio) supervenit 385, 387, 416,
 987, 1463; superveniret 1215

- (suppeto) suppetunt 718
 (suppleo) supple 161, 318, 475, 660, 676, 716, 725, 992, 1043, 1246, 1452
 (supplex) supplexes 78, 118;
 supplico 775; supplicavit 1215; supplicare 160, 1187; supplicaret 218; supplicando 129; supplicantes 66
 (supporto) supportat 1320
 (suppositum) supposito 1437
 supra 62, 80, 116, 125, 127, 324;
 (surgo) surgit 577; surrexit 1097
 (suscipio) suscepi 1025
 (suscito) suscitavit 272
 (suspendo) suspendi 984-985, 989, 990; suspendantur 321, 331-332, suspendium 332; suspendio 333
 (suspicio) suspexerunt 23-24
 (sustento) sustentat 1320; sustentant 1322; sustentare 1329; sustentamur 814, 815
 (sustentator) sustentatorem 1325
 (sustineo) sustinuit 753-754; sustinuit 860, 1188; sustinere 103, 976; sustinenda 696
 suus 213, 479, 698, 810, 1213; suum 99, 181, 200, 308, 333, 539, 589, 630, 691, 759, 853, 882, 999, 1032, 1139, 1181, 1183, 1201, 1238, 1262, 1377; sua 133, 149, 157, 181, 185, 222, 275, 283, 285, 383, 387, 437, 452, 488, 509, 528, 532, 699, 762, 773, 800, 821, 821, 822, 893, 1032, 1098, 1205, 1213, 1267, 1362; sue 46, 162, 350, 369, 432, 507, 766, 823, 959, 1184, 1187; suo 169, 304, 706, 723, 724, 774, 840, 1172, 1204, 1235, 1345, 1363, 1364; suam 16, 452, 490, 499, 500, 503, 535, 578, 586, 773, 788, 1043, 1270, 1271; sui 47, 194, 443, 484, 608, 666, 1012, 1216, 1217, 1423; suarum 365, 946, 1311; suorum 650, 1352-1353; suas 444, 1442; suis 22, 27, 180, 388, 415, 593, 657, 816, 905, 910, 985, 1164, 1419; suos 14, 96, 626, 901, 1201; suusmet 989
 symbolum 1128
 Syon 1389
 syropus 569; syropum 568
 taberna 820, 822; tabernis 358
 (tabernaculum) tabernacula 1065-1066
 tabula 46
 (taceo) tacent 510
 talis 181, 183, 247, 255, 505, 1303; tale 988; talem 66, 76, 217, 735, 1227, 1325; tali 471, 527; tales 291, 296, 310, 322, 468, 523, 530, 781, 1083, 1165, 1231, 1314; talia 686; talibus 267, 331, 475, 512, 796, 1319, 1446;
 taliter 1180
 tallia 800, 907
 (tallio) talliare 1202
 tam 127, 498, 543, 787, 902, 1120, 1176, 1199;
 tamen 165, 206, 515, 517, 556, 601, 894, 902, 976, 1091, 1094, 1097, 1115, 1197, 1234, 1356;
 (tango) tetigit 453, 460-461; tangendo 280, 448, 449, 450; tangendum 447
 tanquam 310
 (tantus) tanta 568; tante 954, 1093; tanto 749, 1375; tantum 383, 432-433, 569, 978, 1026, 1287, 1349; tantam 986
 tapecium 389, 391
 tarde 1407, 1409
 (tarditas) tarditate 834
 (tempero) tempera 1021; temperat 500; temperato 1019; temperetur 856
 (templum) templo 14
 temporalis 1171; temporale 1206; temporali 572, 1169; temporales 124, 1058; temporalia 54; temporalibus 128, 905-906
 (tempto) temptantur 1115, 1119
 tempus 329, 419, 422, 868, 875, 920, 1409; tempore 40, 136, 171, 313, 341, 363, 421, 627, 892, 954, 971, 972, 1010, 1345; tempora 893; temporibus 204, 910, 1003, 1137, 1196;
 (tenebra) tenebrarum 1414; tenebris 1255, 1260:
 teneo 1077; tenes 1155, 1157, 1161, 1339; tenet 39, 59, 97, 106, 150; tenebat 24, 1086, 1087; tenebit 526; tene 1117; tenere 787; teneat 1143; teneris 1434; tenetur 1140; tenentem 1014
 teneritas 102
 ter 896
 tercius 412
 (termino) terminabitur 929

- terra 89, 1062; terre 965; terram 13, 15, 32, 134, 139, 148, 152, 260, 281, 641, 1074, 1086, 1101; terrena 206 (terrestris) terrestrem 176
 terribilis 1050
 tertius 42, 503, 535, 1191; tertia 114, 654, 847, 1067; tertium 477, 1048; tertiam 276, 1461; Tertio 271, 721, 1008, 1406;
 testamentum 348, 1096, 1428;
 thema 668; themate 621
 (thesaurizo) thesaurizamus 1057-1058; thesaurizare 1062; thesaurizate 1063
 (thesaurus) thesauros 1062, 1063
 Thobie 372
 Thomas 1432
 (Timotheus) Thymotheum 55,
 (timeo) timebat 376; timeamus 883; timere 128; timens 984
 timor 1178, 1376; timoris 654; timore 222, 878, 907, 1185, 1375
 (tollero) tollerante 723
 tormentum 710; tormento 226
 (tortuosus) tortuosa 1258
 tot 326, 351
 (totalis) totali 123
 totaliter 138, 696, 945
 totus 354, 384, 697, 1015; tota 245, 338, 420, 483, 696, 699; totum 418, 420, 609, 723, 759, 986, 1265, 1320, 1349, 1360; toto 171, 206, 316, 470, 722, 900, 1145; totam 355, 821; totis 1388;
 (trado) tradidi 1387; tradidit 1217; tradet 356; trade 1467; traditi 1386
 (traho) trahi 332
 (trames) tramite 291
 (transfiguro) transfiguratus 1458
 (transeo) transit 933; transiret 306;
 (tremor) tremore 359
 tres 1013, 1108; tria 1040; tribus 489, 958, 1016, 1017, 1264;
 (tribulatio) tribulatione 857, 950, 1267; tribulationes 1321-1322
 tributum 806-807, 807
 triginta 885, 1090
 (trinus) trinam 436
 trinitas 121
 (tristor) tristatur 1464; tristari 315; tristaretur 1463
 tristitia 850
 (truffo) truffantur 363-364
 (trudo) trusit 375
 tu 339, 366, 424, 464, 559, 559, 676, 718, 770, 779, 988, 1035, 1123, 1154, 1211, 1227, 1332, 1460; te 13, 24, 30, 36, 78, 116, 118, 193, 214, 230, 471, 580, 586, 587, 590, 732, 770, 771, 784, 798, 948, 988, 1042, 1154, 1157, 1159, 1160, 1164, 1175, 1179, 1179, 1188, 1210, 1295, 1299, 1301, 1302, 1304, 1307, 1315, 1318, 1325, 1328, 1333, 1337, 1338, 1367, 1371, 1381, 1383, 1411, 1412, 1439, 1465, 1466, 1468; tibi 121, 261, 268, 339, 474, 522, 570, 602, 731, 751, 771, 985, 1111, 1160, 1291, 1301, 1319, 11329, 1333, 1367, 1373, 1456; tecum 461;
 tuus 224, 812, 953, 1171, 1175, 1320, 1337; tuo 225, 730, 1023, 1168, 1180, 1288, 1433, 1438; tuos 1381; tuum 467, 986, 1111, 1210, 1225, 1286, 1299, 1452, 1464; tua 216, 340, 465, 466, 574, 587, 604, 702, 717, 731, 799, 1055, 1291, 1205, 1302, 1306; tui 408, 411, 621, 684, 1165, 1182, 1285, 1368, 1389; tue 51, 1284, 1300, 1331; tuam 214, 784, 1018, 1025, 1314, 1369; tuas 374; tuis 464, 594
 tunc 82, 147, 179, 243, 326, 395, 453, 483, 603, 712, 758, 791, 881, 939, 1017, 1027, 1099, 1100, 1156, 1163, 1363;
 turpis 924; turpes 57
 ubi 25, 36, 56, 230, 245, 260, 932, 981, 1053, 1060, 1177, 1178, 1196
 ubique 1022
 ulterius 1413; ulteriori 1252
 ultimus 138; ultima 40, 119, 936; ultimo 384, 1134, 1166, 1177, 1237;
 (ungo) unctum 1208
 unde 13, 128, 140, 162, 165, 199, 263, 267, 285, 316, 323, 336, 345, 354, 371, 400, 405, 412, 417, 422, 473, 485, 502, 531, 554, 564, 573, 584, 586, 597, 604, 613, 673, 689, 694, 715, 724, 763, 824, 826, 839, 842, 844, 846, 858, 863, 883, 914, 915, 927, 932, 991, 1041, 1062, 1133, 1143, 1165, 1189, 1194, 1204, 1245, 1268, 1277, 1290, 1291; 1314, 1331,

- 1339, 1350, 1360, 1375, 1389, 1413, 1469
unicus 446
(universalis) universale 126
(universarius) universaria 342
unquam 157, 262, 266, 581, 1316
unus 72, 204, 412, 697, 827, 922, 996, 1236, 1352, 1408; una 332, 715, 1038, 1053, 1156; uni 820; unum 129, 228, 341, 523, 579, 632, 815, 1038, 1082, 1353, 1359, 1417; unam 1240; uno 92, 402, 521;
unusquisque 691, 999
urina 477, 480, 480, 483, 528, 530; urine 525; urinam 477, 479, 490, 491, 494, 500, 503, 508, 511, 533, 535, 540;
urinale 494
usque 100, 110, 187, 346, 657, 917, 999, 1281, 1391, 1399, 1410, 1411
usura 511, 522, 598; usuram 351, 520, 542, 800; usuris 347
(usurarius) usurarii 352, 518; usurario 600
(usus) usum 1222
ut 42, 66, 116, 132, 142, 187, 214, 215, 291, 317, 349, 401, 451, 454, 543, 545, 547, 554, 598, 627, 637, 639, 643, 666, 679, 690, 690, 719, 748, 763, 775, 778, 797, 803, 808, 812, 818, 843, 853, 855, 856, 861, 878, 882, 924, 953, 954, 978, 994, 1006, 1065, 1071, 1102, 1131, 1180, 1192, 1195, 1199, 1201, 1213, 1214, 1242, 1272, 1281, 1282, 1284, 1285, 1289, 1290, 1302, 1323, 1341, 1378, 1380, 1383, 1404, 1414, 1420, 1456
(utor) utantur 551, 552; uti 519, 668; utendo 548
(uterus) uterum 108-109; utero 111
utilis 703; utile 248
(utilitas) utilitatem 521-522; utilitate 1061
utique 988, 1277
utputa 509, 1304
utrumque 97, 131, 133; utramque 60; utrasque 42
uxor 673, 787; uxorem 540, 773; uxore 821; uxores 200
(vacuus) vacui 907
vado 875; vadit 904; vadunt 981, 1272; vadas 1290; vadant 349
(vagio) vagit 166
valde 252, 492, 559, 599, 600, 1109, 1291;
(valeo) valet 467, 633; valebit 633; valeat 911; valentis 103
(validus) valido 370
(vanitas) vanitatem 344; vanitates 1453; vanitatibus 1149, 1223
(vanus) vana 1283; vano 1284; vane 1121; vanas 1148
vapor 928
(varius) varias 549
vas 691
(vasallus) vasallos 1198-1199
vectigal 807
vel 34, 92, 235, 246, 295, 301, 312, 313, 315, 364, 419, 466, 471, 482, 498, 505, 509, 510, 527, 529, 542, 568, 636, 666, 728, 750, 752, 768, 893, 955, 971, 972, 975, 996, 1118, 1120, 1130, 1130, 1140, 1141, 1142, 1146, 1168, 1171, 1173, 1179, 1227, 1228, 1235, 1295, 1297, 1300, 1303, 1304, 1310, 1314, 1317, 1321, 1326, 1330, 1330, 1335, 1336, 1343, 1345, 1355, 1411, 1417, 1429, 1441
velociter 382, 1014
velut 290
(venditio) venditionibus 958
venditor 982, 992
(venio) venit 245, 248, 313, 372, 417, 1457; veni 155, 161, 269, 1367; venite 405, 1076, 1423, 1424; veniam 472; veniet 328, 939, 1047; venire 302; venerit 884, 1154; venerunt 843 venientes 705; venturus 873, 1008; ventura 978
(venter) ventre 1276
veraciter 148
verbum 85, 89, 164, 409, 997, 1070; verbi 156, 438; verbo 729, 1135; verba 874, 1130, 1285, 1288, 1428, 1447; verbis 1322
vere 843, 1028, 1123, 1465
verecundia 32, 35, 481, 652, 1159; verecundie 694;
(veritas) veritatem 1431; veritate 650
vero 39, 125, 192, 218, 221, 496, 498, 503, 512, 513, 806, 854, 857, 896, 989, 1247, 1265
versus 15, 32, 42, 60, 854
(vertex) verticem 917

- (verus) vera 101, 1111, 1241, 1263, 1430;
verum 862, 1373, 1432, 1437; veram
143, 434, 719;
(vesper) vesperorum 235
vester 1177, 1178
(vestis) vestes 1283; vestibus 541
(vestio) vestiens 1327; vestitis 787
(vestmentum) vestimenta 726
(vester) vestra 219, 690, 925, 928, 994;
vestrum 892; vestre 301, 792; ves-
tram 540: vestro 777, 1449; vestros
328, 1198; vestras 313-314; vestris
319, 748, 1219, 1224; vestros 1198
(veteranus) veterano 930
vetula 924; vetulas 951
via 565, 566, 1257, 1258, 1260; viam
1043, 1335
(vibro) vibrantem 1014
vicarius 478-479; vicarium 539
(vix) vice 1457; vicibus 106, 158, 1016
(vicinus) vicinis 1430
videlicet 185-186, 244, 277, 320, 353,
469, 479, 817
video 540, 544, 545; vides 1020, 1433,
1438; vident 479; vidi 540, 1429;
vidit 1013, 1073, 1102; viderunt
843; viderat 1033, 1034; vide 155,
161, 270, 355; videte 1376; videre
441, 443, 1026, 1116; videamus 940;
videbis 261; videbitis 322-323; vide-
ret 332, 499; videtur 785, 846;
videns 336, 374, 495, 501, 504, 674,
772, 784, 1259; visus 435; viso 222
(vidua) viduis 1310
(vigilo) vigilando 883; vigilate 883
(vigilia) vigiliis 1358
viginti 520
villa 922, 1053
Vincentius 624
(vinculum) vincula 1389
(vindico) vindicare 361; vindicativis 834
(vincta) vindicte 58
vinum 497, 538, 547, 1214, 1217, 1223,
1424; vini 823
virgo 890, 952, 1017; virginis 109, 111,
1276; virginem 952; virginibus 1210
(vir) virum 782; viri 968; virorum 345;
viros 55;
(virilis) virili 247
(virtuosus) virtuosa 1113, 1221; virtuo-
sam 1271; virtuosis 1358; virtuosos
1083
(virtus) virtutem 740, 899, 1082, 1085;
virtute 1081, 1085; virtutum 545,
554; virtutibus 211;
vis 215, 702, 730, 1026, 1110, 1332,
1465; viribus 1388
(visio) visionem 1036; visione 1032
(visito) visitat 428
vita 157, 305, 398, 645, 837, 869, 925,
928, 1009, 1079, 1219; vite 209,
286, 318, 1255, 1365; vitam 331,
567, 614, 616, 1005, 1250, 1279,
1370;
(vitium) vitia 1040, 1273; vitiis 707
(vitupero) vituperant 713
(vivifico) vivificabis 476
vivo 132, 392; vivunt 289, 794; vivet
615; vivere 1457; vivamus 878;
vivatis 543; vivitur 475; vivente
383; viventibus 320; vivendo 833
vividus 842
(voco) vocat 1105; vocatur 1280-1281;
vocans 493; vocatus 381
(vox) vocem 163
volo 55, 545, 1017, 1235; vult 357, 379,
646, 655, 1191; volumus 74; volunt
360, 365, 379, 487, 729, 1000; vole-
bant 1126-1127, 1127; voluit 641,
796, 803, 852, 1269, 1329; velle 498;
vellem 1025; vellet 1015, 1313,
1459; velis 1316, 1188, 1466; veli-
mus 863; velitis 748; volens 308,
309, 314, 698, 1069, 1144, 1253;
volentes 1115
voluntas 689; voluntatem 1346, 1348,
1350, 1457, 1462; voluntatibus 1451
vos 317, 328, 455, 540, 544, 545, 690,
714, 748, 894, 895, 979, 1065, 1068,
1071, 1106, 1198, 1218; vobis 459,
614, 739, 742, 755, 757, 775, 824,
919, 980, 991, 1094, 1005, 1062,
1063, 1064, 1078, 1424; vobiscum
868, 875, 1377
(votum) vota 1362, 1369
(vulnus) vulneribus 847-848
(vultus) vultum 31; vultui 217; vultu
113

TAULA DE REFERÈNCIES

a) *Bíbliques*

La referència que segueix la respectiva indicació d'un text bíblic remet al text que es troba en la línia del nostre text indicada pel número que ve després dels dos punts.

D'acord amb el text bíblic emprat normalment en la Baixa Edat Mitjana, les abreviatures dels llibres bíblics són les emprades secularment en les edicions de la *Vulgata*.

<i>Gen</i>	III, 19 : 139-140 III, 23 : 1090 V, 5 : 1090-1091 VI, 9 : 1093 VI, 12 : 1042-1043 IX, 29 : 1094 XVIII, 27 : 149-150 XXVIII, 12 : 1073-1074 1102-1103	V, 2 : 843 XIX, 21 : 455-456
<i>Ex</i>	IV, 25 : 675-677 XX, 3 : 1402 XX, 7 : 1402 XX, 8 : 1403	<i>Ps</i> I, 4 : 1393 VI, 3 : 413-414, 650-651 IX, 18 : 715 XIII, 1 : 1045-1046 XXIV, 16 : 445-446 XXVII, 3-4 : 839-841 XLI, 4 : 202 XLIII, 21-22 : 960-962 XLI, 7 : 263 L, 19 : 81-82 LII, 2 : 354-355, 1045-1046 LXVI, 20 : 585-586 LXVII, 23-24 : 810-812 LXXIII, 23 : 1041-1042 LXXVII, 36 : 1204-1205 LXXVIII, 8 : 50-51 XC, 15 : 949-950 LXXXIII, 8 : 1084-1085 XCIV, 1 : 405 XCIV, 6 : 405 CXVIII, 103 : 573 CXIX, 5 : 239 CXX, 2 : 944 CXXII, 1 : 24-25 CXXII, 2 : 26 CXXXI, 17 : 1268-1269
<i>Deut</i>	XXXII, 6 : 1174-1175	
<i>1Reg</i>	II, 30 : 1189	
<i>2Reg</i>	I, 6-15 : 1227-1229	
<i>3Reg</i>	VIII, 54 : 133-134	
<i>2Paral</i>	XIX, 6 : 1375-1377 XIX, 7 : 1375-1377	
<i>1Esdr</i>	IX, 6 : 35-36	<i>Prov</i> IX, 5 : 1423-1424 IX, 5 : 1452 IX, 23 : 1452 XXIII, 26 : 1469 XXIV, 16 : 278-279 XXXVIII, 13 : 531-532
<i>Tob</i>	IV, 7 : 604-605 VI, 2 : 372	
<i>Iob</i>	Iob, I, 8 : 1093	<i>Eccle</i> VII, 21 : 281-282 IX, 10 : 717-718

<i>Cant</i>	II, 5-6 : 104-105	XV, 19 : 86 XV, 21-22 : 649 XVIII, 8 : 1338 XVIII, 9 : 1335 XIX, 14 : 302-303 XVII, 27-29 : 758 XXII, 4 : 1424-1425 XXIV, 3 : 937 XXIV, 12 : 938-939 XXIV, 14 : 938-939 XXIV, 32 : 876 XXIV, 36 : 871-872, 888-889 XXIV, 42 : 883-884 XXV, 10-13 : 878 XXV, 11 : 1366-1367, 1371 XXV, 12 : 1159 XXV, 21 : 1164-1165 XXV, 21-23 : 1368 XXV, 41-42 : 1049-1050 XXVII, 26 : 722 XXVII, 38 : 117 XXVIII, 19 : 1134
<i>Sap</i>	VII, 3 : 163-164	
<i>Eccli</i>	XXI, 28 : 1446 XXIII, 38 : 1277-1278 XXXV, 21 : 12	
<i>Is</i>	I, 5-6 : 916-917 I, 15 : 792 XXXVIII, 10 : 473-474 XXXVIII, 15 : 473-474 XXXVIII, 16 : 473-474 XLIX, 8 : 408, 423-424, 621 XLIX, 23 : 13 LXXXIII, 3 : 725 LII, 2 : 1389	
<i>Ier</i>	VI, 23 : 345-346 VIII, 10 : 345-346	<i>Mc</i>
<i>Ez</i>	XVIII, 4 : 72-73, 993	I, 15 : 979-980, 993-994 X, 14 : 302-303 XV, 12 : 758 XV, 15 : 722 XV, 26 : 117 XVI, 16 : 1166
<i>Dan</i>	II, 37 : 1174 II, 39 : 1174	<i>Lc</i>
<i>Ioel</i>	I, 20 : 23-24	II, 6-7 : 168-169 II, 7 : 111-112 II, 21 : 672 V, 30 : 114-115 VII, 38 : 452 VII, 44 : 452 VIII, 12 : 1254-1255, 1276-1277 X, 27-28 : 1251, 1279 XI, 3 : 655 XI, 41 : 1063-1064 XII, 26 : 1360 XII, 46 : 1262-1265, 1276-1277 XIII, 3 : 991-992 XIII, 24 : 555-556 XIV, 11 : 789-790 XVI, 9 : 1064-1066 XVIII, 13 : 96-97 XVIII, 13-14 : 14-16
<i>Mal</i>	I, 6 : 1178-1179	
<i>Mr</i>	III, 2 : 979-980, 993-994 III, 10 : 90 IV, 1-2 : 641 VI, 3 : 799-800 VI, 12 : 744 VI, 19-20 : 1052-1063 VII, 13 : 564-567 VII, 21 : 1350 IX, 11 : 111-112 X, 28 : 127-128 XI, 11 : 1096-1097 XI, 28 : 1076	

- XVIII, 14 : 789-790
 XIX, 41 : 335-336
 XIX, 42 : 339, 366
 XXII, 34 : 824-825
 XXII, 43-44 : 694-695
 XXII, 61-62 : 438-439
 XXIII, 16 : 722
 XXIII, 33 : 117
 XXIII, 34 : 593-594
 XXIII, 46 : 151-152, 374-375
- Io*
- III, 3 : 267-268
 VI, 10-12 : 660-661
 VI, 51 : 614-615
 VI, 53 : 613-614
 VI, 54 : 615-617, 1004-1005
 VII, 8 : 1068, 1071, 1106
 VII, 33 : 868, 874-875
 XI, 15 : 273-274
 XI, 33 : 275
 XI, 34-35 : 155, 268-270
 XI, 35 : 275-276
 XVI, 22 : 397, 400
 XIX, 1 : 722
 XIX, 2 : 758
 XIX, 18 : 117
 XIX, 33 : 843
 XIX, 34 : 827-828
- Act*
- I, 6 : 891-892
 I, 7 : 892-893
 I, 8 : 894-895
 II, 42-47 : 941-942, 997-998
 II, 46 : 995-996
 VIII, 26-39 : 1143
- Ro*
- VI, 23 : 73-74
 XII, 9 : 1245-1246
 XII, 15 : 858-859
 XII, 18 : 756-757
 XIII, 12 : 1413-1415
 XIII, 13 : 1413-1415
 XIII, 7 : 597-598, 806
 XIII, 8 : 807
 XIV, 11 : 132-133
- 1Cor*
- V, 5 : 1387-1388
 VII, 29 : 919-920
- 2Cor*
- VI, 2 : 422-423
 XII, 7 : 1458-1459
- Gal*
- III, 13 : 1172-1173
 VI, 14 : 68
- Epb*
- IV, 29 : 1448-1449
- Philip*
- II, 10 : 955-956, 965
- 1Thess*
- IV, 3 : 689-692
 IV, 13 : 316-318
- 1Tim*
- II, 8 : 55-56
- Hebr*
- II, 14 : 242-243
 II, 17 : 242-243
 V, 7 : 369-370
 IX, 14 : 625, 668
 XI, 6 : 1124-1125
- Iac*
- IV, 15 : 928-929
- 1Ic*
- I, 9 : 485-486
 II, 15 : 932-934
 II, 17 : 932-934
 IV, 21 : 1194
- Apoc*
- VIII, 7 : 1059
 XIX, 12 : 759-760
 XXI, 27 : 258-259A.
 F. 45r.

b) *No bíbliques*

Aristoteles 45	Jeronimus 285, 1135-1136
Augustinus 586-587, 596, 1445-1446	<i>Legenda aurea</i> 775-777, 970, 1009-1031
Beda Venerabilis 371	<i>Missale Romanum</i> 29-30, 40-41, 60-61, 78, 97-99, 110, 113, 116, 121, 136-137, 149-150
<i>Breviarium Romanum</i> 193-194, 724	Petrus Abelardus 463-464
Cato 1339-1340	Venantius Fortunatus 166
<i>Concilium Lateranense IV</i> 610, 1002, 1118	
Damascenus 175	

Fribourg, agost 1998-Barcelona, maig 1999